

Cybinka, grudzień 2015

Strategia Rozwoju Gminy Cybinka

Na lata 2016-2022

Fundacja na rzecz
Collegium Polonicum

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	1
1. WPROWADZENIE	2
1.1 Metodologia	2
1.2 Opis procesu tworzenia strategii	3
1.3 Skład zespołu ds. strategii	4
2. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA	5
2.1 Charakterystyka gminy	5
2.2 Opis sfery gospodarczej	12
2.3 Opis sfery infrastrukturalnej	26
2.4 Opis sfery społecznej	38
2.5 Indeks POTRZEB LOKALNYCH	55
3. ANALIZA	59
3.1 Analiza PEST	59
3.2 Analiza SWOT	62
3.3 Analiza oddziaływań, powiązań i kierunków strategicznych	64
4. STRATEGIA ROZWOJU GMINY CYBINKA	65
4.1 Wizja	65
4.2 Główne cele strategiczne	65
4.3 Kierunki działań	67
4.4 Priorytetowe projekty	69
4.5 Ryzyka wdrożeniowe	72
5. WDRAŻANIE I MONITORING	74
5.1 Ewaluacja	74
5.2 Aktualizacja strategii	79
5.3 Spójność z innymi dokumentami strategicznymi	79
5.4 Kluczowi partnerzy społeczni	81
SPIS TABEL I WYKRESÓW	82

ZAŁĄCZNIKI.....	85
Załącznik 1 – Ankieta, źródło danych do ewaluacji.....	85
Załącznik 2 – Plan remontów obiektów mienia gminnego	90
Załącznik 3 – Plan remontów i modernizacji dróg w Gminie Cybinka	92
Załącznik 4 – Zestawienie uwag z konsultacji społecznych.....	93

1. WPROWADZENIE

1.1 METODOLOGIA

W badaniu, na podstawie którego powstała niniejsza strategia, wykorzystano szereg metod stosowanych powszechnie w badaniach społecznych. Zastosowano zarówno metody ilościowe jak i jakościowe.

W zaprojektowanym postępowaniu badawczym, aby zapewnić jak najwyższą jakość badania zastosowano metodę triangulacji, która polega na zbieraniu danych za pomocą dwóch lub większej liczby metod, a następnie porównywaniu i łączeniu wyników. Różne metody umożliwiają testowanie tej samej hipotezy i zmniejszenie obciążenia błędem wynikającym z ograniczeń i wad poszczególnych metod. Jeśli osiągnięte wyniki są podobne, są one traktowane jako bardziej godne zaufania i obarczone mniejszym błędem. Triangulacja może być również używana dla pogłębienia badań, a w szczególności do poszerzenia wiedzy o kontekście badanego zjawiska.

Wg klasyfikacji Normana Denzina, zastosowano dwa rodzaje triangulacji¹:

1. Triangulacja danych – polegającą na przeprowadzeniu badania na podstawie różnych źródeł informacji: wyniki ogólnodostępnych badań oraz w oparciu o wyniki badań własnych.

2. Triangulacja metod – czyli połączenie kilku metod badawczych: analizy danych zastanych, badania ilościowego i badania jakościowego.

Nadmienić należy, że wnioski prowadzone było przez troje badaczy, którzy dochodzili do konkluzji w badanych przez siebie obszarach niezależnie, po czym konfrontowali swoje wnioski z opiniami pozostałych członków zespołu. Raport z diagnozy jest syntezą wspólnych wniosków, które zwiększają wiarygodność badania.

Badania przeprowadzane na potrzeby niniejszej strategii prowadzono na najważniejszych płaszczyznach funkcjonowania społeczności lokalnych: demografii, sytuacji ekonomiczno-gospodarczej; infrastruktury i komunikacji; kapitału społecznego, w tym grup społecznych w gorszym położeniu; rynku pracy; edukacji i kultury oraz ochrony środowiska i zdrowia. Płaszczyzny te analizowane były pod kątem uwarunkowań oddziałujących na gminę Cybinka: historycznych, geograficznych, przyrodniczych oraz zależności funkcjonalnych wewnątrz obszaru.

Wykorzystano następujące metody badawcze:

¹N. Denzin: Sociological Methods: A Sourcebook. Aldine Transaction, 2006

Deskresearch – szczegółowa analiza istniejących dokumentów i danych zebranych wcześniej przez różne podmioty. Analiza ta miała charakter pogłębiony i krzyżowy – porównujący dane z różnych źródeł i wnioskujący na podstawie zestawu wskaźników z różnych źródeł. Wykorzystane źródła danych to: Bank Danych Lokalnych GUS, badanie SDR Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, dane udostępnione przez gminę, analizy Wojewódzkiego Urzędu Pracy i Powiatowych Urzędów Pracy, wykazów szkół Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim, danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, badań Fundacji na rzecz Collegium Polonicum i Stowarzyszenia Klon/Jawor, map geoportalu oraz danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Metody ilościowe – badanie na obszarze gminy przy pomocy ankiety składającej się z 35 pytań i metryczki (średni czas wypełniania 12 minut). Badanie przeprowadzono na grupie 108 mieszkańców, która mimo względnie wysokiej liczebności (blisko 4% populacji) okazała się niereprezentatywna pod względem strukturalnym (biorąc pod uwagę np. wykształcenie).

Badanie prowadzone było w dwóch turach – lipiec-wrzesień 2014 oraz styczeń-luty 2015. Ankiety rozprowadzane były przy pomocy narzędzi elektronicznych (e-mail; strony internetowe urzędu gminy oraz kampanie na portalach społecznościowych) oraz w wersji drukowanej (rozprowadzanej w budynkach użyteczności publicznej).

Metody jakościowe – telefoniczne indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami szkół i zarządcami budynków publicznych. Wywiady grupowe sfocusowane na rozpoznanie mocnych i słabych stron gminy (dzięki uprzejmości Fundacji Zielonej Doliny Odry i Warty, która zaprosiła przedstawicieli autora na takie spotkania).

Analiza sytuacji zastanej oraz badań własnych prowadzona była również przy zachowaniu zasady triangulacji badaczy. Wnioski wysnuwane były przez 3 niezależnie pracujące osoby, po czym konfrontowano je ze sobą oraz uzgadniano wspólne wytlumaczenia zdiagnozowanych faktów.

Przyjęty horyzont czasowy strategii zbieżny jest z czasem wydatkowania środków unijnych w perspektywie 2014-2020 (+2).

1.2 OPIS PROCESU TWORZENIA STRATEGII

Po sporządzeniu części diagnostycznej, zespół ds. strategii przystąpił do sporządzenia analizy SWOT, w pierwszej kolejności wymieniając rozpoznane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, w drugiej zaś analizując siłę wpływu każdego elementu na kształt strategii i powiązania pomiędzy poszczególnymi elementami. Kolejnym krokiem zespołu było sporządzenie analizy PEST, czyli rozpoznania pogrupowanych tematycznie czynników zewnętrznych mogących mieć wpływ na realizację strategii.

Taki obraz pozwolił na sformułowanie tezy o optymalnym scenariuszu strategicznym dla gminy Cybinka, który w literaturze określanym jest jako wariant konkurencyjny. Na podstawie zdiagnozowanych problemów rozwojowych oraz informacji uzyskanych od poszczególnych wydziałów Urzędu Miejskiego sformułowano zarys celów ogólnych strategii. Równocześnie sporządzono wizję gminy w 2022 roku.

Kolejnym krokiem było przyporządkowanie celom strategicznym kierunków działań i priorytetowych projektów. Projekty te zostały wskazane przez pracowników Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych. Następnie założono ramy finansowe proponowanych zadań i sporządzono analizę zbieżności przyjętych celów z celami strategicznymi innych, wpływających na obszar gminy Cybinka, dokumentów strategicznych. Po przeprowadzeniu tej analizy dokonano korekty brzmienia 3 z 5 celów strategicznych i rozpoczęto prace nad określeniem wskaźników realizacji strategii. Te opisano w rozdziale poświęconym ewaluacji i podzielono na dwie kategorie – wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu, których charakter odpowiada perspektywie czasowej, w której będą mierzone oraz odpowiednio zakresom prowadzenia monitoringu i ewaluacji. Ostatnim etapem prac było określenie ryzyka wdrożeniowego strategii oraz kluczowych partnerów przy jej realizacji.

Tak przygotowany dokument poddany został konsultacjom społecznym, które trwały od do i w wyniku których wprowadzono zmiany w brzmieniu strategii. Wykaz wniosków z konsultacji społecznych stanowi załącznik nr 4.

1.3 SKŁAD ZESPOŁU DS. STRATEGII

Strategia została przygotowana przez Fundację na rzecz Collegium Polonicum.

Misją Fundacji na rzecz Collegium Polonicum jest budowanie mostu porozumienia i współpracy pomiędzy samorządami a społeczeństwem, bazującego na dialogu obu stron, z wykorzystaniem zdiagnozowanych przez nas zasobów i możliwości każdej z nich, dążąc do zaspokojenia rzeczywistych potrzeb lokalnych społeczności. Uważamy, że najważniejszym przęsłem tego mostu są organizacje pozarządowe dlatego najwięcej uwagi skupiamy na wzmacnianiu ich w swojej roli. Misja ta realizowana jest przy pomocy programów Fundacji mieszczących się w trzech obszarach:

1. Centrum Organizacji Pozarządowych, czyli współpraca międzysektorowa, kreowanie polityk publicznych i pomoc infrastrukturalna dla organizacji;
2. Centrum Aktywności Obywatelskiej, czyli rozwój lokalny i wspieranie inicjatyw dla dobra wspólnego zakładających zwiększenie zaangażowania w sprawy publiczne mieszkańców;
3. Edukacja i rynek pracy, czyli wyrównywanie szans edukacyjnych oraz podejmowanie innowacyjnych działań w sferze edukacji i rozwiązywania problemów rynku pracy.

Podejmowane działania wynikają z rzetelnie zdiagnozowanych potrzeb.

Fundacja na rzecz Collegium Polonicum to jedna z największych lubuskich organizacji pozarządowych działająca w oparciu o zaplecze akademickie Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie na Odrę i Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Działa na styku sektora pozarządowego i samorządowego już od 12 lat skutecznie zwiększając zakres współpracy między nimi. Wspierając i znając od środka sektor organizacji pozarządowych mamy unikalny dostęp do ogromnego i zarazem rzadko wykorzystywanego źródła informacji, jakimi są lokalne organizacje i ich członkowie.

Fundacja dysponuje wykwalifikowaną i sprawdzoną kadrą - stałymi współpracownikami, pełniącymi nadzór merytoryczny nad badaniami są m.in. pracownicy naukowcy Uniwersytetu Adama Mickiewicza.

Zespół Fundacji Collegium Polonicum przeprowadził już szereg badań i diagnoz służących budowaniu projektów w najlepszy sposób odpowiadających na potrzeby lokalnych społeczności. Organizacja działa głównie na terenie północno-zachodniej części województwa lubuskiego, co stawia ją w roli największego i najbardziej doświadczonego, lokalnego ośrodka badawczego.

Z jednej strony bogate doświadczenie a z drugiej świeże i innowacyjne podejście do prowadzonych analiz - to cechy, które wyróżniają zespół Fundacji. Organizacja przeprowadziła liczne badania na zlecenie lub w ramach projektów takich instytucji jak: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze, Gmina Krosno Odrzańskie, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Starostwo Powiatowe, Urząd Miejski czy Zespół Szkół Ekonomiczno-Rolniczych w Słubicach.

Autorami Strategii są członkowie zespołu koordynowanego przez Karola Duera – magistra ekonomii, absolwenta Uniwersytetu Szczecińskiego, wyróżnionego w 2010 roku w konkursie Młody Ekonomista Fundacji Obywatelskiego Rozwoju (FOR) Leszka Balcerowicza oraz Towarzystwa Ekonomistów Polskich. Od 2010 roku związanego z Fundacją Collegium Polonicum. Absolwenta prestiżowego programu Liderzy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Autora i współautora wielu badań, opracowań i narzędzi badawczych: m.in.

diagnozy stanu lubuskich organizacji pozarządowych, Indeksu Potrzeb Lokalnych, diagnozy współpracy JST i NGO w gminie Krosno Odrzańskie, metodologii badania efektywności społecznej i ekonomicznej form zlecenia usług publicznych oraz Indeksu jakości życia.

Skład zespołu:

Adam Szulczewski – Fundacja na rzecz Collegium Polonicum. Od 2007 r. związany z sektorem pozarządowym, 8 lat doświadczenia w aplikowaniu, realizacji i koordynacji projektów unijnych, krajowych i regionalnych skierowanych do trzeciego sektora w woj. lubuskim (EFS, POKL, EOG, FOP, Szwajcarski Grant Blokowy, budżety samorządów). Absolwent Szkoły Partycypacji Społecznej przy Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych (2012). Trener i animator. Specjalista z zakresu funkcjonowania organizacji pozarządowych, współpracy z samorządami i konsultacji społecznych. Członek Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubuskiego II kadencji.

Karolina Dreszer-Smalec – Fundacja na rzecz Collegium Polonicum. Członkini zarządu Fundacji na rzecz Collegium Polonicum w Słubicach od 2009. Na poziomie lokalnym zaangażowana jest w prace na rzecz budowy współpracy między samorządami a organizacjami pozarządowymi, pełni rolę doradcy dla NGO, animuje lokalne partnerstwa. Od 2013 pełni również funkcję wiceprezesa Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych w Warszawie. Związana jest także ze stowarzyszeniem Dialog społeczny. W wyniku nominacji Krajowej Rady Działalności Pożytku Publicznego, działającej przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, w 2015 roku została członkinią Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego na kadencję 2015-2020.

Marta Wankiewicz – Fundacja na rzecz Collegium Polonicum. Absolwentka Centrum Europejskiego na Uniwersytecie Warszawskim na kierunku Europeistyki. Po studiach wróciła do rodzinnego województwa i rozpoczęła pracę w Fundacji na rzecz Collegium Polonicum w Słubicach. Na co dzień w fundacji zajmują się organizacją pracy biura, a w między czasie współpracuje przy zadaniach zleconych w ramach działalności gospodarczej.

Sebastian Łukaszewicz – Gmina Cybinka. Absolwent Uniwersytetu Zielonogórskiego, wykształcenie wyższe zawodowe mgr inż. Samorządowiec z kilkunastoletnim doświadczeniem zawodowym na stanowiskach specjalista samodzielny ds. pozyskiwania funduszy następnie naczelnik Wydziału Rozwoju Lokalnego i Spraw Społecznych w Starostwie Powiatowym w Słubicach, był również Przewodniczącym Rady Miejskiej w Cybince. Autor, koordynator i realizator wielu projektów unijnych. Od 2015 r. Sekretarz Gminy Cybinka.

Monika Cieślarczyk – Gmina Cybinka. Absolwentka kierunku Inżynieria Środowiska na Uniwersytecie Zielonogórskim. Od 2007 r. związana z budownictwem. Od 2011 r. pracuje w Urzędzie Miejskim w Cybince, gdzie prowadzi Referat Inwestycji, Zagospodarowania Przestrzennego. Oprócz pracy w Urzędzie Miejskim w Cybince pracuje również jako inspektor nadzoru lub kierownik budowy w trakcie budowy obiektów z branży wodociągowo-kanalizacyjnej. Poza pracą chętnie angażuje się w wiele inicjatyw lokalnych.

2. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

2.1 CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1.1 WARUNKI KLIMATYCZNO-PRZYRODNICZE

Pod względem fizycznogeograficznym obszar objęty niniejszym opracowaniem położony jest w zasięgu następujących mezoregionów: Dolina Środkowej Odry oraz Równiny Torzyskiej.²

Geneza krajobrazu tego fragmentu Polski jest niezwykle ciekawa i stanowi potencjał turystyczny regionu. Jest bowiem związana z wpływem stacjonującego tutaj przed piętnastoma tysiącami lat gigantycznego lądolodu, który generowany ochładzającym się klimatem Ziemi przesuwał się ze Skandynawii na południe Europy przez okres około pięciu tysięcy lat. Do dziś wpływ jego działalności jest łatwo odczytywalny. Doliny wyżłobione zostały kiedy osiemsetmetrowej wysokości czoło lodowca zaczęło się topić uwalniając ogromne ilości wody. Ich pęd żłobił w podłożu głęboką dolinę, wówczas całą wypełnioną wodą i krą uchodzącą grawitacyjnie w kierunku północnym i zachodnim. Oprócz wód wytopiskowych ogromną rzekę zasilaty od południa wody Prawisły (w okolicach dzisiejszego Torunia), Praodry i Prawarty. Pozostałością świadczącą o tych zjawiskach jest rozmiar pradoliny: wraz z uchodzącą polodowcową wodą został porwany materiał ziemny na głębokość około 40 - 60 metrów na szerokości 8 – 12 km. Stąd dno doliny, a w niej Kłopot, Urad, Słubice, Górzycyca i wiele innych miejscowości, położone jest zdecydowanie niżej względem przeciętnej wysokości dla tej części kontynentu.

Tabela 1 Udział obszaru położonego w dolinie Odry do ogółu powierzchni gminy Cybinka.

gmina	powierzchnia w dolinie w tys. mkw	powierzchnia ogółem w tys. mkw	% powierzchni w dolinie
Cybinka	60	280	21%

źródło: Opracowanie własne wg mapy hipsometrycznej geoportal.gov.pl, 2015 r.

Charakterystycznymi formami silnie wpływającymi na percepcje krajobrazu regionu jest rozległa zalewowa dolina Odry w obrębie wałów przeciwpowodziowych z licznymi starorzeczami o sezonowych, mocnych wahaniach terenów wypełnionych wodą. Drugim elementem jest stroma, wąska skarpa osiągająca wysokości względne 40 - 60 m dzieląca płaskie tereny dolin rzecznych od obszarów położonych dalej od rzeki oraz terasa z lekko pofałdowaną powierzchnią porośniętą lasami. Teren pod względem zróżnicowanej i ciekawej geomorfologii, jak również niskiej antropopresji nadaje się wyśmienicie do turystyki rowerowej, konnej oraz wędrowniej.³

Obszar objęty opracowaniem jest pod wyraźnym wpływem klimatu atlantyckiego. Decyduje o tym położenie w zachodniej części kraju. Klimat kształtują masy powietrza wilgotno-morskiego i podzwrotnikowego, napływające z zachodu oraz w mniejszym stopniu polarno-kontynentalnego ze wschodu i arktycznego z północy. Roczne amplitudy temperatur wahają się między -20 a +20,5⁰C, średnie roczne amplitudy oscylują pomiędzy 8 a 8,4⁰C. Średnie temperatury stycznia wynoszą od -1 do -1,5⁰C, a lipca około 18⁰C. Roczne sumy opadów atmosferycznych wahają się od 550 do 650 mm, pokrywa śnieżna zalega 40-60 dni, zaś okres wegetacji trwa 220-230 dni.

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną Polski wg częstości występowania w ciągu roku poszczególnych typów pogody obszar ten należy do Regionu Lubuskiego. Region ten, spośród innych na Nizinie Wielkopolskiej, wyróżnia największa liczba dni z pogodą ciepłą. Przeciętnie w roku jest ich tutaj 265,4. Jednocześnie stosunkowo rzadko notuje się tu dni z pogodą przymrozkową, bowiem średnio jest ich w roku 69,2. Region wyróżnia najmniejsza w roku liczba dni bez opadów, jest ich tylko około 194. Dni ciepłe, częściej niż w innych

² Lokalna Strategia Rozwoju...

³ Lokalna Strategia Rozwoju...

regionach, wyróżnia opad. Dni z pogodą ciepłą i opadem średnio w roku jest 124,6. Mniej niż w innych regionach klimatycznych notuje się w regionie dni z pogodą przymrozkową, umiarkowanie chłodną, bowiem tylko 4,2, i z pogodą przymrozkową bardzo chłodną - 36,9. Dni przymrozkowych bez opadów jest średnio w roku 37,7.⁴

2.1.2 UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

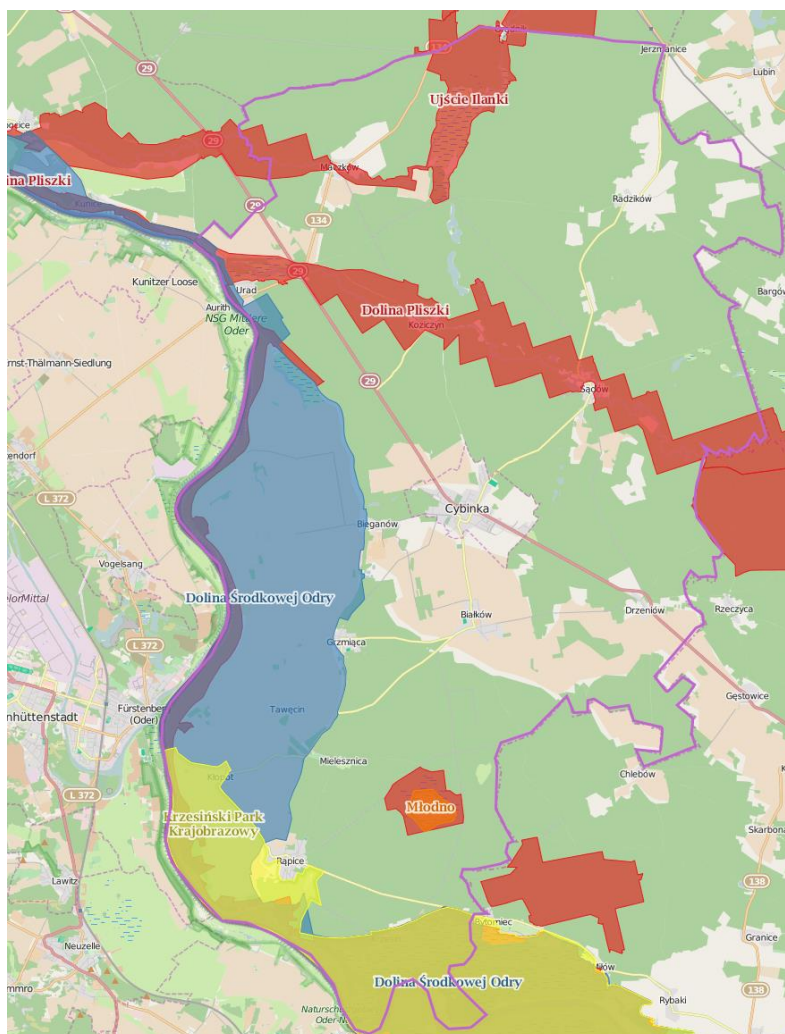
Z zestawienia obiektów chronionych regionu wynika, iż największą liczbą i powierzchnią cechują się siedliska związane z dnem dolin rzecznych, zaś ich największą wartością przyrodniczą i głównym obiektem ochrony jest fauna ptaków. W gminie Cybinka, dokładniej w Krzesińskim Parku Krajobrazowym zachodzą spektakularne zjawiska związane z tą grupą zwierząt. Specyfika hydrologiczna oraz użytkowanie terenu zdecydowało, że rozlewiska pełnią bardzo istotną rolę dla ptaków wędrownych, zimujących, lęgowych oraz odbywających pierzenie. Ze wszystkich zwierząt właśnie ta grupa – ptaki – stanowi ich największy walor przyrodniczy. Zalewowy charakter znacznych powierzchni polderu Bytomiecko-Krzesińskiego oraz rozległe przestrzenie pól i łąk dla wielu gatunków stanowią atrakcyjne, komplementarnie uzupełniające się siedliska, które w większości krajów europejskich zmeliorowano i osuszono. W przypadku kilku gatunków rozlewiska te stanowią miejsce życia dla znacznej części krajowej populacji. Corocznie gniazdują tu m.in. siewkowce (rycyk, kszyc, sieweczka rzeczna, czajka), mewy (pospolita, śmieszka, srebrzysta), rybitwy (rzeczna, białoczelna), chruściele (derkacz, łyska i kokoszka wodna), kaczki (krzyżówka, cyranka, cyraneczka, krakwa, płaskonos, gągoł, czernica), perkozy (dwuczuby, perkozek). Prawdziwym symbolem Krzesińskiego Parku Krajobrazowego jest jednak Bocian Biały, który we wsi Kłopot ma nawet swoje muzeum. W samej wiosce co roku notowanych jest od 20 do 30 zajętych gniazd bocianich. Dzięki różnorodności gatunkowej i stosunkowo dużego zagęszczenia ptaków obszar polderu i Krzesińskiego Parku Krajobrazowego to wybitnie korzystne miejsce do prowadzenia obserwacji wielu intrygujących spektakli związanych z życiem ptaków. Istotnym jest, aby podejmować działania mające na celu zachowanie przyrody w niepogorszonym stanie.⁵

Teren charakteryzuje się wybitnymi wartościami przyrodniczymi. **Ponad połowa jego obszaru objęta jest formami ochrony przyrody.** Rozmieszczenie najważniejszych form ochrony przyrody obrazuje mapa:

⁴ Lokalna Strategia Rozwoju...

⁵ www.zdow.pl

Rysunek 1 mapa rozmieszczenia form ochrony przyrody w gminie Cybinka. Kolor żółty - Park Krajobrazowy, kolor czerwony - obszar Natura 2000 (siedliskowa), kolor niebieski - obszar Natura 2000 (ptasia), kolor pomarańczowy – rezerwat.

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Obszar charakteryzuje się bardzo wysokim wskaźnikiem lesistości. Lasy są ogólnodostępnym, społecznym dobrem, kształtującym jakość życia człowieka. W sposób naturalny lub w wyniku działań człowieka pełni funkcje przyrodnicze, gospodarcze i społeczne⁶.

Tabela 2 Zalesienie powierzchni gmin obszaru gminy Cybinka w 2014 roku.

Gmina	powierzchnia lasów w tys. mkw	% powierzchni gminy
Cybinka	171,29	59,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL).

⁶ Raport o stanie lasów w Polsce 2013, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Warszawa 2014, s. 7.

W całym kraju, jak i na badanym obszarze, lasy występują na najślabszych glebach, co znajduje odzwierciedlenie w układzie typów siedliskowych⁷. W obrębie powiatu mało żyzne siedlisko subatlantyckiego boru sosnowego świeżego oraz kontynentalnego boru mieszanego porastają lasy, w których dominuje sosna zwyczajna. Głównym siedliskiem występowania tych zespołów są ubogie podłoża świeże, piaszczyste różnego pochodzenia⁸. Obecne tereny otwarte, użytkowane rolniczo pokrywają się z obszarem potencjalnego występowania grądu i świetlistej dąbrowy, czyli żyznych siedlisk świeżych i umiarkowanie wilgotnych⁹. Większość siedlisk zajmowanych niegdyś przez te zbiorowiska została odlesiona i zamieniona na pola uprawne¹⁰. Na terenie powiatu słubickiego niewielkie pozostałości drzewostanów liściastych obserwujemy w lasach, szczególnie trudno dostępnych fragmentach i wyspach środowiskowych jakimi są zadrzewienia śródpolne.

Wysoki stopień zgodności składu gatunkowego drzewostanów powiatu słubickiego a w szczególności gminy Cybinka z siedliskiem jest wynikiem nasadzeń sosnowych na obszarze potencjalnego występowania boru sosnowego świeżego i boru mieszanego. Sosna nie powinna być jednak nigdy wyłącznym gatunkiem w drzewostanie¹¹.

Naturalne drzewostany charakteryzują się wielopiętrowością, czyli urozmaiconą budową piętrową różnych pokoleń drzew. Typowe lasy dębowo-sosnowe, jakie powinny porastać obecne tereny leśne powiatu, są lasami o złożonej strukturze piętrowej, zwykle złożonej z trzech podwarstw¹².

Struktura pionowa lasów powiatu słubickiego nie odbiega od przeciętnej dla Lasów Państwowych. Zdecydowanie dominują tu drzewostany jednopiętrowe, jednowiekowe, powstałe w wyniku nasadzeń sosnowych¹³. Sytuacja ta ulega stałej poprawie poprzez dosadzanie w jednopiętrowych plantacjach sosnowych cieniożośnych gatunków liściastych¹⁴.

2.1.3 CZYSTOŚĆ POWIETRZA

Badania imisji zanieczyszczeń powietrza przeprowadzone były za pomocą kontenerowych stacji automatycznych i mobilnych będących pod nadzorem Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze i Delegatury WIOŚ w Gorzowie Wlkp¹⁵.

⁷Ibidem., s. 14.

⁸J. M. Matuszkiewicz, Zespoły leśne Polski, Warszawa 2001, s. 77-95.

⁹Ibidem, s. 159-192.

¹⁰B. Woziwoda, Identyfikacja i ocena stanu zachowania siedlisk grądowych w lasach Polski środkowej, Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej, Zeszyt 2/3(16)/2007, s. 59-69.

¹¹J. M. Matuszkiewicz, Zespoły leśne Polski, Warszawa 2001, s. 77-95.

¹²Ibidem, s. 77-95.

¹³Plan Urządzenia Lasu sporządzony na lata od 2005 do 2014 dla Nadleśnictwa Rzepin, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Warszawie, Warszawa 2005, s. 31.; Raport o stanie lasów w Polsce 2013, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Warszawa 2014, s. 16.

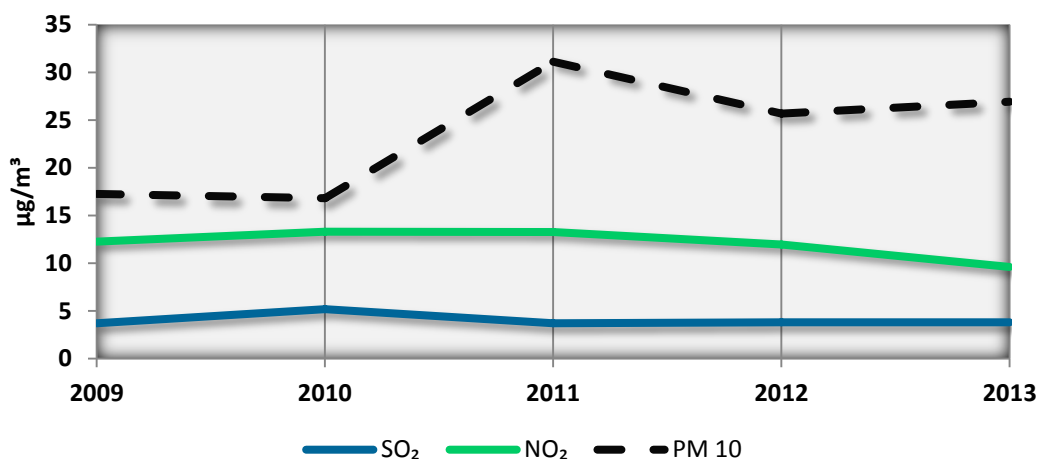
¹⁴Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Cybinka, Nadleśnictwo Cybinka, Cybinka 2005, s. 70-79.

¹⁵Stan środowiska w Powiecie Słubickim w 2009 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze Delegatura w Gorzowie Wlkp., Gorzów Wlkp. 2010, s. 6.

Oceny jakości powietrza i wynikające z nich działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami. Gmina Cybinka od 2010 roku należy do strefy lubuskiej¹⁶. Wcześniej była to strefa słubicko-sulęcińska (gminy Słubice, Cybinka, Górzycza, Rzepin, Ośno Lubuskie i Słońsk)¹⁷.

Wyniki rocznej oceny jakości powietrza stanowią podstawę klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia w oparciu o poziomy dopuszczalne poszczególnych substancji. W 2009 roku na podstawie stężeń dwutlenku azotu, dwutlenku siarki oraz pyłu zawieszonego PM10 strefę słubicko-sulęcińską oraz gorzowsko-strzelecką, pod kątem ochrony zdrowia zaliczono do klasy A. W latach 2010-2013 warunki dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego PM10 nie zostały zachowane na obszarze strefy lubuskiej, do której zaliczamy subregion G8. Stwierdzono ponadnormatywną liczbę przekroczeń dopuszczalnego 24-godzinnego poziomu stężenia pyłu PM10, a także w niektórych miejscach benzo(a)pirenu i arsenu, które są składowymi pyłów. W tym okresie dopuszczalny poziom był przekraczany w Żarach, Wschowie oraz w Sulęcinie. Z tego względu zaliczono tę strefę do klasy C. Konsekwencją tego była konieczność stworzenia Programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej¹⁸.

Wykres 1 Zestawienie stężeń średniorocznych dla poszczególnych zanieczyszczeń powietrza w powiecie słubickim.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Zielonej Górze.

W latach 2011-2013 pomiary zanieczyszczeń dokonywane w Sulęcinie były transponowane między innymi na powiat słubicki. Zamieszczone zestawienie obrazuje wzrost poziomu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM10.

Pył zawieszony PM10 wraz z zawartymi w nim substancjami jest głównym problemem zanieczyszczenia powietrza w naszym województwie. Jest on mieszaniną organicznych i/lub nieorganicznych cząsteczek stałocząsteczkowej wielkości do 10 mikrometrów (np. drobiny ze spalin, ścieranego asfaltu i opon samochodowych, popioły, sadza) oraz aerozoli. Pyły są nośnikami wielu substancji toksycznych, w tym benzo(a)pirenu i arsenu. Stanowią poważny czynnik chorobotwórczy, na który szczególnie narażone są osoby starsze, dzieci i osoby cierpiące na

¹⁶ Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim na podstawie badań imisji wykonanych w 2009 roku. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, Zielona Góra 2010, s. 3.

¹⁷ Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim na podstawie badań imisji wykonanych w 2010 roku. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, Zielona Góra 2011, s. 4.

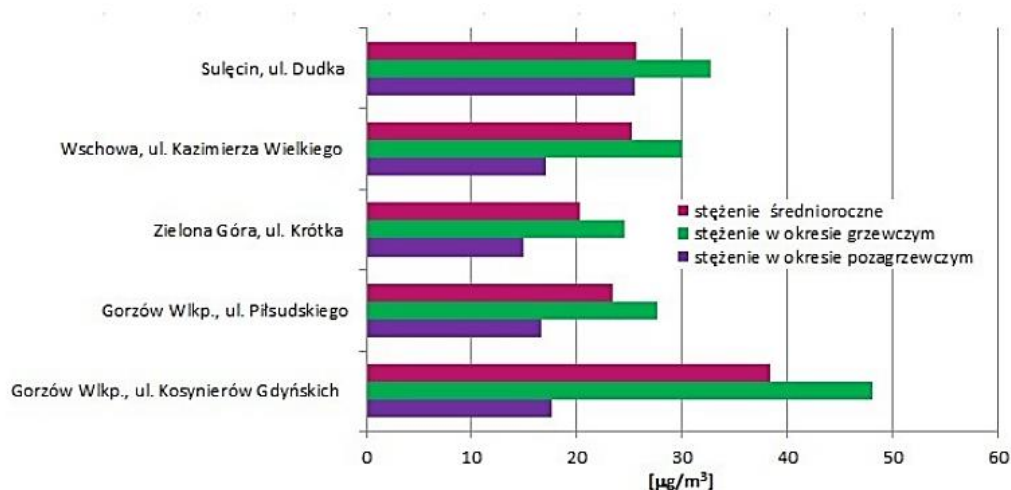
¹⁸ Program ochrony powietrza dla strefy lubuskiej. Załącznik do uchwały Sejmiku Województwa Lubuskiego, 2014.

choroby dróg oddechowych i układu krwionośnego¹⁹. Jego głównym źródłem jest tzw. emisja niska - powstająca w wyniku spalania węgla oraz innych paliw (w tym odpadów) w starych i często źle eksploatowanych kotłach oraz piecach domowych. Istotnym źródłem jest również emisja pochodzenia komunikacyjnego wynikająca ze spalania paliw w silnikach, oraz w wyniku podnoszenia pyłu z brudnych i będących w złym stanie technicznym dróg²⁰ – tzw. emisja wtórna²¹.

W próbkach opadów atmosferycznych pobranych na terenie Słubic wyższe średnie stężenie dominujących anionów oznaczono w próbkach śniegu, w porównaniu z próbkami deszczu. Analiza wyników uzyskanych dla próbek osadów atmosferycznych wykazała wyższe wartości średnie dominujących anionów w próbach szronu, w porównaniu z próbkami rosy. W większości próbek szronu oznaczono wartość przewodności elektrycznej odpowiadającą klasie bardzo mocno zanieczyszczonej. Natomiast próbki śniegu charakteryzowała mocno podwyższona przewodność²². Potwierdza to doniesienia o zwiększonym zanieczyszczeniu powietrza w okresie zimowym, spowodowanym tzw. „niską emisją”.

O szczególnym zagrożeniu „niską emisją” w okresie grzewczym mówi poniższy wykres. Stężenia w okresie zimowym znacznie przekraczają te z okresu letniego i to one wpływają na wysokość stężeń średniorocznych.

Wykres 2 Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 (poziom dopuszczalny wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) z uwzględnieniem sezonu grzewczego i poza grzewczego w województwie lubuskim w latach 2011-2012.

Źródło: „Problemy związane z pyłem zawieszonym PM10 w województwie lubuskim.” WIOŚ w Zielonej Górze.

Program ochrony powietrza dla strefy lubuskiej największe oddziaływanie na stan jakości powietrza przypisuje źródłom powierzchniowym, następnie tym zlokalizowanym w danym powiecie (związanym z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno-bytowym), komunikacji lokalnej. Źródła przemysłowe mają najmniejszy wpływ

¹⁹ Problemy związane z pyłem zawieszonym PM10 w województwie lubuskim. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze.

²⁰ Problem zgłaszany choćby przez mieszkańców subregionu G8 w ankiecie, gdzie wskazano ten problem jako największy problem subregionu – aż 67% respondentów wymieniło go jako znaczący. (n=325)

²¹ Ibidem.

²² Ibidem.

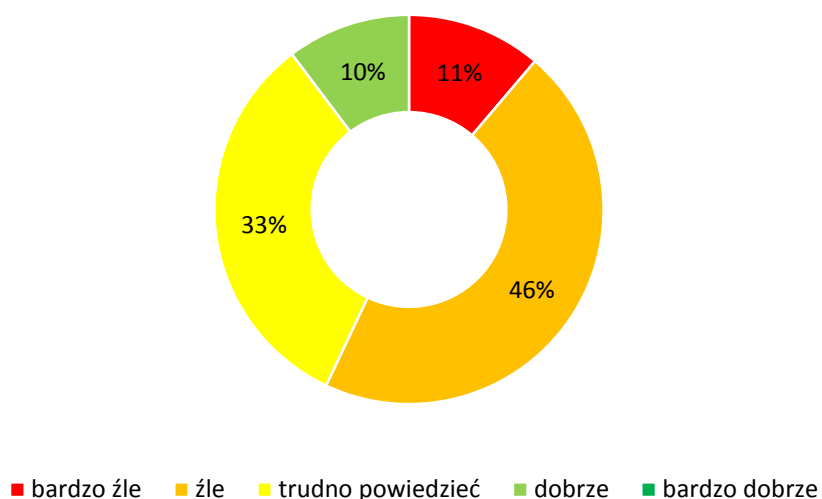
na wartości stężeń pyłu PM10²³. W tym kontekście traci na znaczeniu obecność po niemieckiej stronie Odry hutniczego miasta Eisenhüttenstadt (emisja z huty kieruje się w stronę gminy Cybinka w związku z przewagą zachodnich wiatrów).

2.2 OPIS SFERY GOSPODARCZEJ

2.2.1 WARUNKI MATERIALNE ŻYCIA MIESZKAŃCÓW I ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Mieszkańcy Cybinki wystawiają niską ocenę rozwoju ekonomiczno-gospodarczego swojej gminy. Zaledwie 10% respondentów udzieliło pozytywnej odpowiedzi. Tylko co trzeci badany był niezdecydowany, a aż 57% odpowiedziało negatywnie.

Wykres 3 Ocena sytuacji ekonomicznej w gminie Cybinka.

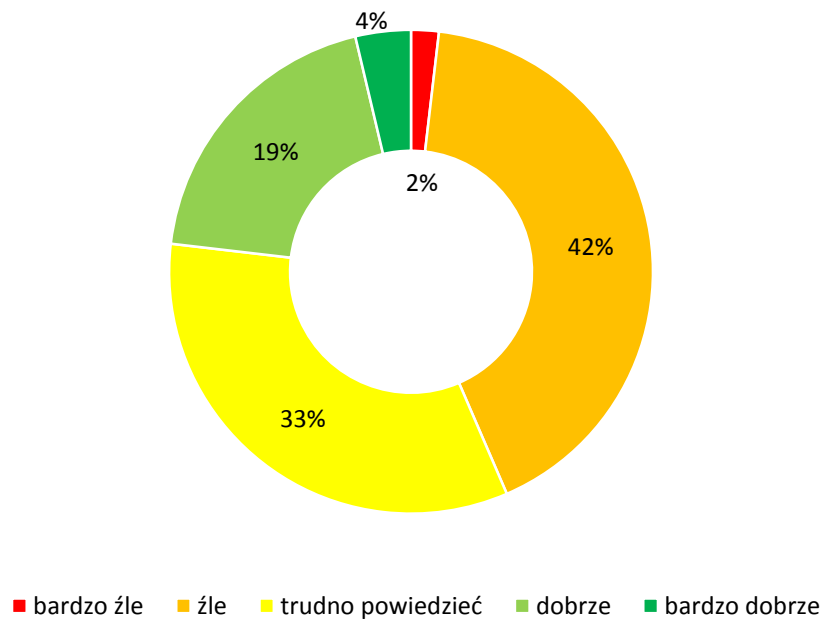

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego. N=108

Biorąc pod uwagę tożsame badanie przeprowadzone w pozostałych gminach powiatu słuwickiego, okazuje się iż Cybinka wypadła najgłębiej. Analizując powyższe zjawisko należy zadać sobie pytanie o kontekst udzielanych odpowiedzi. Czy mieszkańcy są w stanie odpowiadając na tak postawione pytanie rozdzielić swoją osobistą sytuację materialną od ogólnej oceny sytuacji w gminie? Można to zweryfikować przyglądając się kolejnemu wykresowi, który prezentuje rozkład odpowiedzi na pytanie o ocenę własnej sytuacji materialnej. Okazuje się, że w tym wypadku blisko co czwarty badany odpowiedział pozytywnie, choć mimo to 44% nadal stanowiły odpowiedzi negatywne. Z jednej strony ten wynik może potwierdzać trudność w rozdzieleniu oceny w skali mikro i makro ale z drugiej może dowodzić, że sytuacja w gminie nie jest dobra, na co składa się niedobra sytuacja u mieszkańców gminy. I odwrotnie.

²³ Ibidem.

Wykres 4 Ocena osobistej sytuacji materialnej mieszkańców gminy Cybinka.

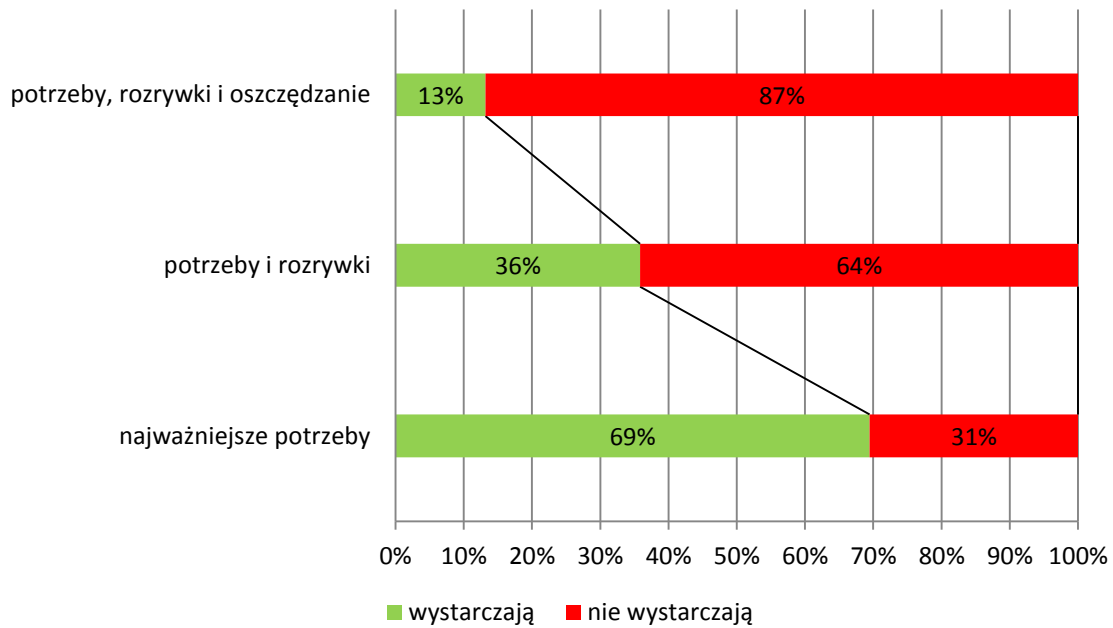
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego. N=108

W tym samym badaniu zapytano również, o opinie mieszkańców gminy na temat wysokości ich zarobków oraz możliwości zaspakajania nimi konkretnych potrzeb. Potrzeby podzielono na następujące kategorie:

1. Podstawowe utrzymanie i potrzeby bieżące (opłata rachunków, wyżywienie, zakup odzieży).
2. Podstawowe utrzymanie i potrzeby bieżące (opłata rachunków, wyżywienie, zakup odzieży) oraz rozrywkę, kulturę i sport.
3. Podstawowe utrzymanie i potrzeby bieżące (opłata rachunków, wyżywienie, zakup odzieży), rozrywkę, kulturę, sport oraz oszczędzanie.

Z badań wynika, że 69% respondentów uznaje, że ich dochody wystarczają na zaspokojenie najważniejszych potrzeb, czyli opłatę rachunków, wyżywienie i zakup odzieży. Co trzeci badany (36%) uznaje, że prócz tego stać ich jeszcze na rozrywkę, kulturę czy uprawianie sportu. Co ósma zapytana osoba uznała natomiast, że uwzględniając wszystkie powyższe są oni jeszcze w stanie oszczędzać, co w ujęciu graficznym pokazuje poniższy wykres.

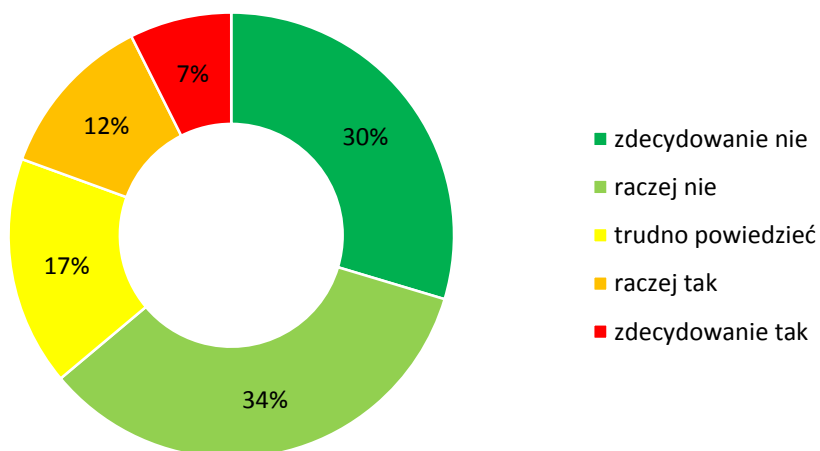
Wykres 5 Rozkład odpowiedzi na pytanie o to, na co wystarczają dochody mieszkańców gminy Cybinka.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego. N=108

Mimo odpowiedzi wskazujących na generalnie niską zamożność społeczeństwa respondenci w większości nie deklarują rozważania możliwości podjęcia pracy „na czarno”, o co również zapytano w badaniu ankietowym. Tak odpowiadało 64% respondentów, co jest wynikiem blisko o 10% wyższym niż wynik całego Powiatu Słubickiego.

Wykres 6 Rozkład odpowiedzi na pytanie "Czy aby zwiększyć swoje dochody byłby/aby Pan(i) gotów/owa podjąć się pracy "na czarno" i zrezygnować z legalnego zatrudnienia?" zadane mieszkańcom gminy Cybinka.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego. N=108

2.2.2 WARUNKI ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Wskaźniki ilości przedsiębiorstw oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców obrazują stan rozwoju przedsiębiorczości danej gminy. Jest on silnie skorelowany z ogólnie pojętym stanem rozwoju ekonomicznego jednostki. Okazuje się, że gmina Cybinka wypada bardzo słabo na tle gminy Słubice, relatywnie słabo w zestawieniu ze średnią województwa lubuskiego, oraz nieco lepiej niż gmina Górzycza.

Tabela 3 Wybrane wskaźniki związane z przedsiębiorczością w gminie Cybinka w 2014 roku. Dla porównania gmina Górzycza, Słubice oraz województwo lubuskie ogółem.

	Cybinka	Górzycza	Słubice	LUBUSKIE
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 000 mieszkańców	710	675	1599	1079
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 000 mieszkańców	55	50	103	76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - BDL.

Jednym z głównych zadań gminy powinno być tworzenie korzystnych warunków rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Konieczne jest np. niwelowanie bariery administracyjnej. Urząd gminy powinien być przyjazny przedsiębiorcom. Na stronach internetowych gminy można udostępnić np. niezbędne informacje o warunkach działalności gospodarczej, potrzebne druki i dokumentów. Konieczne jest również tworzenie warunków do rozwoju inwestycji.

W miarę swoich funduszy i środków kapitałowych i przy aktywnym udziale innych sąsiednich gmin można tworzyć fundusz poręczeniowy i pożyczkowy dla małych i średnich firm. Tego typu instytucje udzielają preferencyjnego wsparcia finansowego.

Przy czynnym i aktywnym współudziale i z inicjatywy gmin powstały m.in. fundusze pożyczkowe, działające przy Fundacji Rozwoju Gminy Żelów (Łódzkie) i Stowarzyszeniu Wspierania Małej Przedsiębiorczości w Dobiegniewie (Lubuskie) oraz Fundusz Pożyczkowy Regionu Wałbrzyskiego. Aktywnie wspiera działalność lokalnych przedsiębiorstw także Fundusz Poręczeń Kredytowych Związku Gmin „Barcja” w Kętrzynie (Warmińsko-mazurskie) oraz Fundusz Poręczeń Kredytowych przy Towarzystwie Rozwoju Gminy Płużnica (Kujawsko-pomorskie) oraz fundusz istniejący przy Działdowskiej Agencji Rozwoju.

W każdej gminie, dbającej o rozwój gospodarczy, powinien działać aktywnie punkt informacyjny dla przedsiębiorców lub dla kandydatów na właścicieli firm. W takiej miejscu przedsiębiorca powinien mieć możliwość dowiedzenia się o możliwościach otrzymania wsparcia finansowego lub innego na terenie gminy, województwa i kraju. Gmina poprzez tego typu instytucje powinna również organizować szkolenia, np. jak zostać przedsiębiorcą, jak stworzyć biznesplan określonego przedsięwzięcia itp.

Które z wyżej wymienionych elementów obecnie funkcjonują w gminie Cybinka?

Tabela 4 przegląd działań gminy Cybinka z zakresu wspierania przedsiębiorczości.

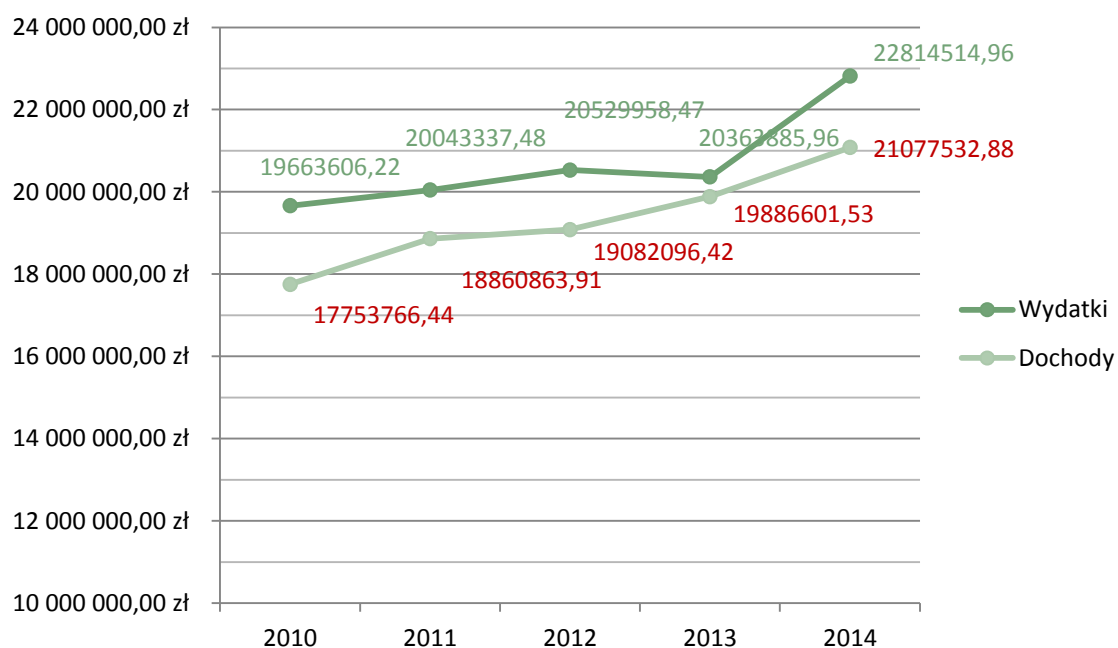
Typ działań	Czy funkcjonują w gminie Cybinka?
informacje o warunkach działalności gospodarczej, potrzebne druki i dokumentów na stronie internetowej	nie funkcjonują
miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uwzględniający tereny przeznaczone pod przedsiębiorstwa	gmina posiada miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem możliwości prowadzenia działalności gospodarczej. Aktualny wykaz planów zagospodarowania w Gminie Cybinka dostępny jest pod adresem: http://www.cybinka.bip.net.pl/?c=102
punkt informacyjny dla przedsiębiorców	nie funkcjonuje
doradztwo w zakresie wsparcia finansowego	nie funkcjonuje
szkolenia z tworzenia biznesplanów	nie funkcjonują
obniżanie podatków i opłat lokalnych	nie ma
posiadanie terenów uzbrojonych pod inwestycje	nie ma
tworzenie funduszy poręczeniowo-pożyczkowych dla małych i średnich firm	nie ma
strategia rozwoju gospodarczego lub rozwoju przedsiębiorczości	nie ma
rozbudowa infrastruktury (uzbrajanie terenów inwestycyjnych i ich skomunikowanie)	-
inwestycje kapitał ludzki zapewniający bogatą bazę potencjalnych pracowników zakładów przemysłowych	nie ma

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wywiadów z pracownikami Urzędu Miejskiego w Cybince

2.2.3 FINANSE PUBLICZNE

Od 2010 r. wydatki i dochody Gminy Cybinka systematycznie rosną. W 2010 r. wydatki wyniosły 19 663 606,22 zł. W 2014 r. ich poziom wyniósł 22 814 514,96 zł. W tych samych latach wzrosły również dochody gminy z 17 753 766,44 zł w 2010 r., do 21 077 532,88 zł w 2014 r.

Wykres 7 Wydatki i dochody Gminy Cybinka w latach 2010-2014 (w PLN).

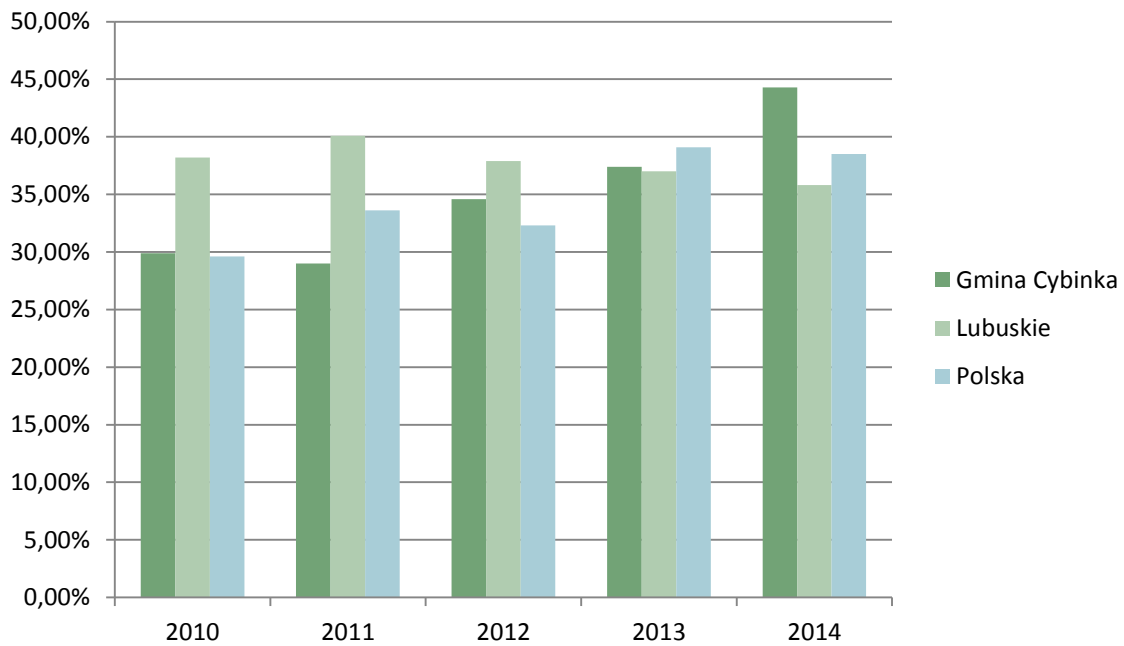
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych Gminy Cybinka.

Systematyczna nadwyżka wydatków nad dochodami powoduje wzrost zadłużenia gminy w stosunku do ogółu dochodów. W latach 2010-2014 wzrósł on z 29,9% (2010 r.) do 44,30% (2014 r.) i obecnie jest wyższy niż średnia dla gmin w województwie lubuskim - 35,8% oraz wyższy niż średnia dla gmin w kraju – 38,5%²⁴. Warto wyjaśnić, że wzrost zadłużenia gminy w 2014 r. spowodowany jest rozpoczęciem budowy nowej szkoły podstawowej, której koszt szacowany jest na około 7 mln zł²⁵ a całość inwestycji finansowana jest z budżetu gminy.

²⁴ Dane Ministerstwa Finansów

²⁵ http://www.cybinka.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=23&dzialy=23&akcja=artykul&artykul=2378

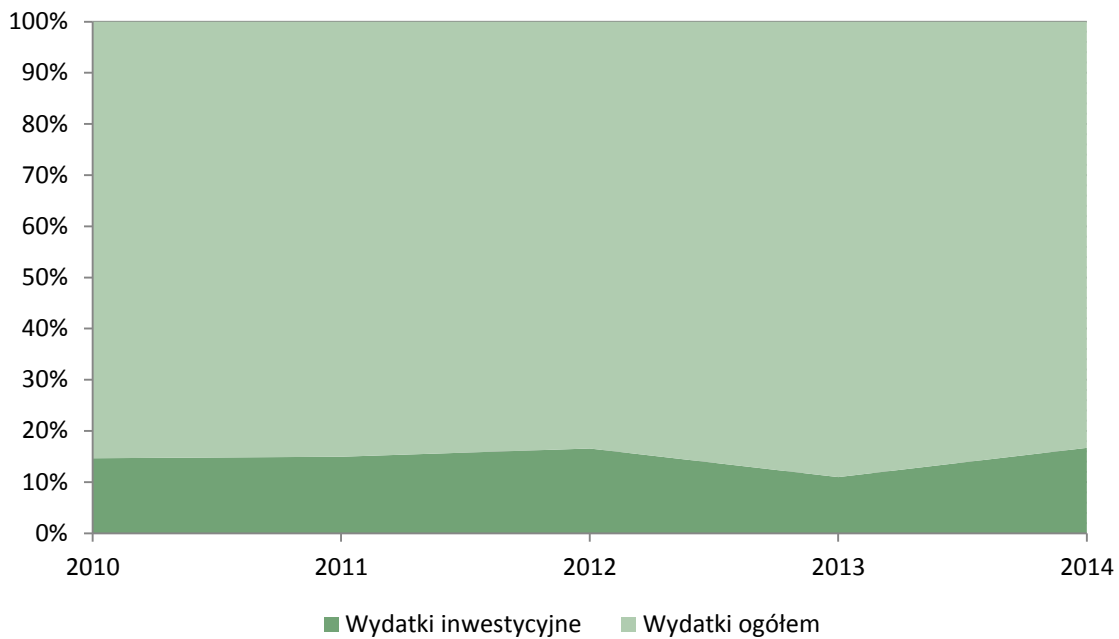
Wykres 8 Zadłużenie Gminy Cybinka do ogółu dochodów w latach 2010-2014 na tle średniego zadłużenia gmin w woj. Lubuskim i w kraju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Stopniowo rosnące zadłużenie gminy nie wpływa na zmniejszenie wydatków inwestycyjnych. Środki przeznaczone na inwestycje w budżecie gminy stanowią w ostatnich 5 latach około 15% wydatków.

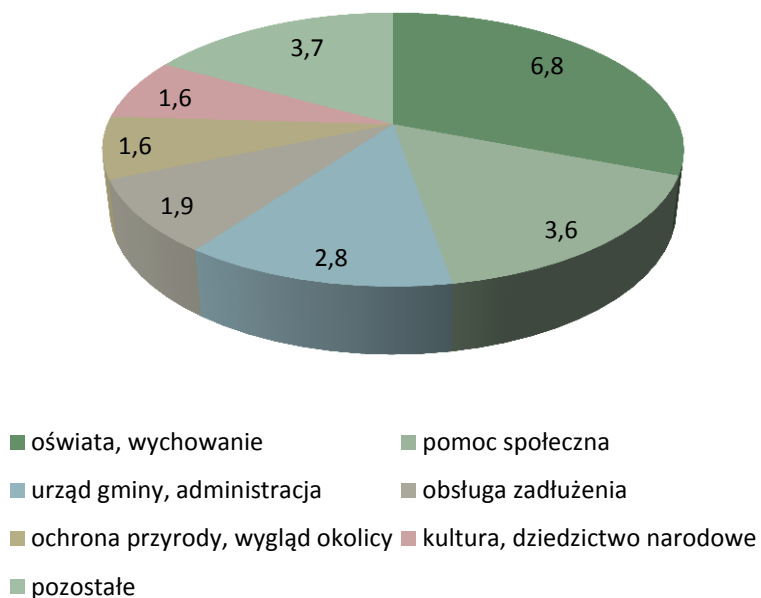
Wykres 9 Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Cybinka w latach 2010 – 2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Struktura wydatków gminy jest charakterystyczna dla gmin miejsko-wiejskich

Wykres 10 Struktura wydatków gminy Cybinka w podziale na dziedziny w 2014 r. (w mln zł)

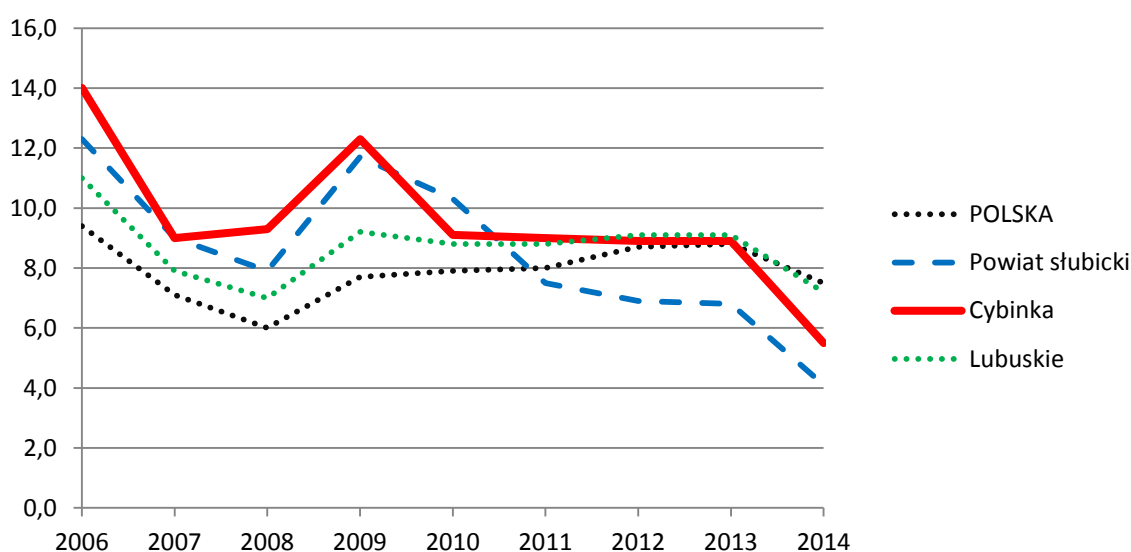
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

2.2.4 RYNEK PRACY I BEZROBOCIE

Powiatowe Urzędy Pracy dokonują analizy rynku pracy w ujęciu całościowym, tj. w większości opisywanych wskaźników i zjawisk odnoszącym się do obszaru całego powiatu, bez analizy sytuacji konkretnych gmin. Z tego powodu część opracowania dotycząca rynku pracy i bezrobocia opierać się będzie na trendach zauważalnych na terenie całego powiatu. W tych miejscach gdzie drogą dedukcji lub na bazie badań własnych możliwym będzie wnioskowanie na poziomie gminy zostanie to wyraźnie zaznaczone z zastrzeżeniem, iż wnioskowanie to nie jest poparte szczegółowymi oficjalnymi danymi statystycznymi na poziomie samej gminy. Istnieje jednak kilka statystyk opisujących sytuację na rynku pracy na poziomie gmin. Jest wśród nich m.in. wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

Wykres 10 Udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym

w latach 2006-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – BDL.

Udział osób bezrobotnych spada tak w Cybince, jak w powiecie, województwie i kraju. Ten fakt należy ocenić pozytywnie. Poprawiająca się sytuacja na rynku pracy w kontekście ilościowym (statystyki bezrobocia) nie idzie jednak w parze z poprawą w kontekście jakościowym, na co wyraźnie wskazują respondenci badania ankietowego. Odpowiadali oni na pytania o ocenę sytuacji na rynku pracy wg własnych subiektywnych odczuć. Oprócz udzielenia odpowiedzi skategoryzowanych pojawiły się także odpowiedzi otwarte, które oddają nastroje społeczne. Tego typu wypowiedzi jak poniżej pojawiły się kilkakrotnie i udzielał je zarówno mieszkańcy gminy Cybinka jak i innych gmin powiatu Słubickiego (badanie prowadzone było na obszarze powiatu słubickiego i gmin Witnica, Słońsk i Kostrzyn nad Odrą):

„Przy pytaniach o dostępność miejsc pracy moim zdaniem powinno znaleźć się także pytanie o jakość tej pracy, co z tego że miejsca pracy są dostępne skoro nie jest zadowalające wynagrodzenie”.²⁶

„Problem tkwi w gospodarce i rozwoju biznesu. Nie powstają żadne fabryki, w związku z czym nie powstają nowe miejsca pracy. Ludzie zmuszeni są do wyjazdu za granicę jeśli posiadają rodzinę na utrzymaniu. Osoby w

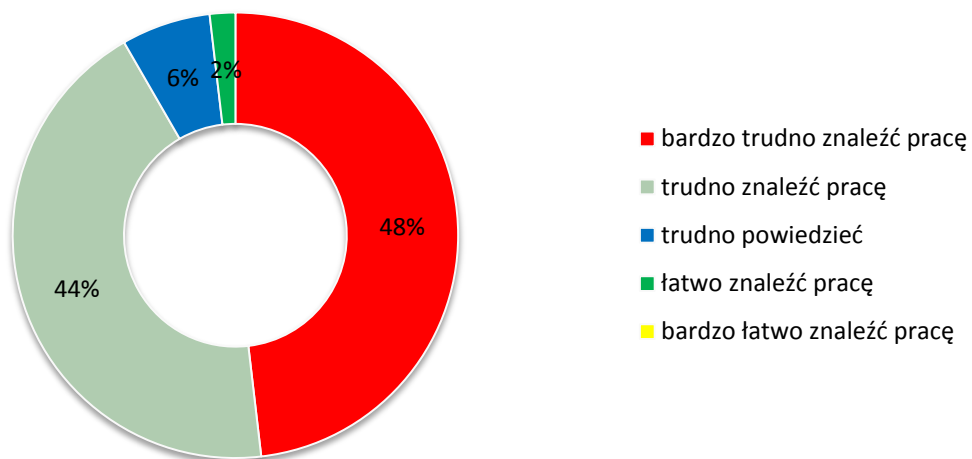
²⁶ Opinia wyrażona w komentarzach otwartych w ankiecie elektronicznej prowadzonej od lipca 2014 do maja 2015 r.

moim wieku jeśli nie wyjechały zmuszone są pracować w handlu (sklepy, salony) poza miejscem zamieszkania, najczęściej w Słubicach za pieniądze, dzięki którym nie są w stanie się usamodzielić, lub za większe pieniądze (np. na CPN-ach) lecz na umowę zlecenie. W związku z przymusowymi wyjazdami osób za granicę, nie opłacalne jest również otwieranie jednoosobowego biznesu, z którego nie będzie miał kto korzystać. Jesteśmy zmuszeni to egzystencji, nie do życia.”²⁷

„Chciałabym móc rozpocząć działalność gospodarczą świadczącą usługi, jednakże przez brak rozwoju, brak dobrze płatnej pracy nie ma dla kogo. Młodzież wyjeżdża, osoby w wieku > 23 pracują za granicą. W związku z czym nie widzę możliwości powodzenia dla małego przedsiębiorstwa.”²⁸

Mieszkańcy gminy Cybinka oceniają sytuację na lokalnym rynku pracy bardzo niekorzystnie.

Wykres 11 Ocena sytuacji na lokalnym rynku pracy (Jak ocenia Pan/Pani dostępność miejsc pracy w miejscu zamieszkania?). N=108

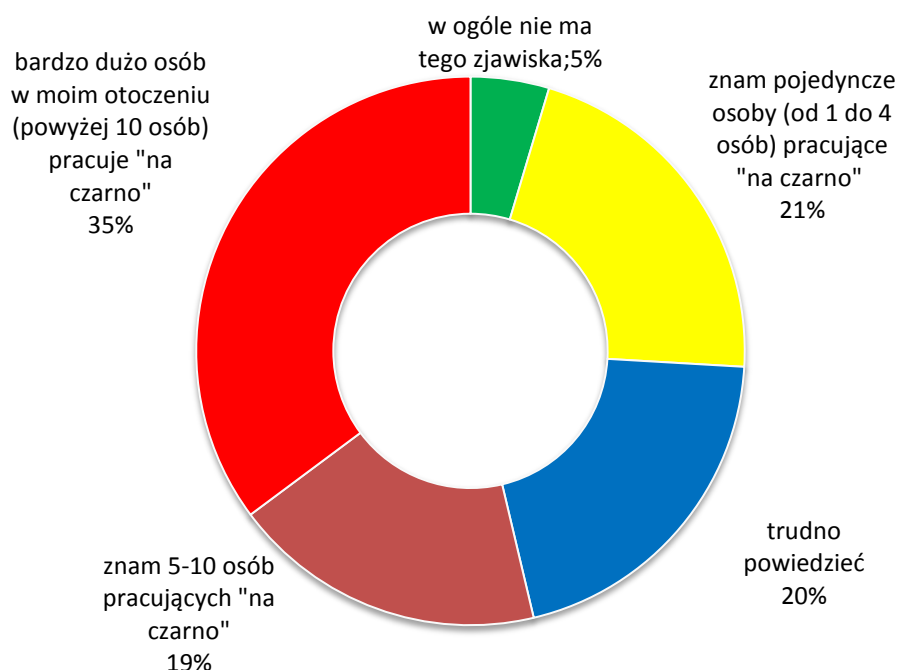
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Jednocześnie uważają, że skala zjawiska pracy na czarno w lokalnym środowisku jest znacząca. Ten fakt może częściowo tłumaczyć poprawiające się statystyki bezrobocia przy wzrastającym udziale w strukturze osób bez pracy osób długotrwale bezrobotnych (patrz Tabela 5).

²⁷ Jak wyżej

²⁸ Jak wyżej

Wykres 12 Ocena skali występowania zjawiska pracy na czarno. N=108

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Wśród zarejestrowanych osób bezrobotnych zdecydowaną większość stanowią osoby długotrwale bezrobotne. W stosunku do 2013 roku zauważalnie zmalał udział osób młodych wśród klientów PUP (o 4%).

Tabela 5 Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Słubice, stan na grudzień 2014.

Jednostka	Bezrobotni		Bezrobotni do 25 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni		Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	
	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%
Cybinka	235		30	12,77	90	38,30	121	51,49	69	29,36
Powiat Słubicki	1257		159	12,65	451	35,88	568	45,19	385	30,63

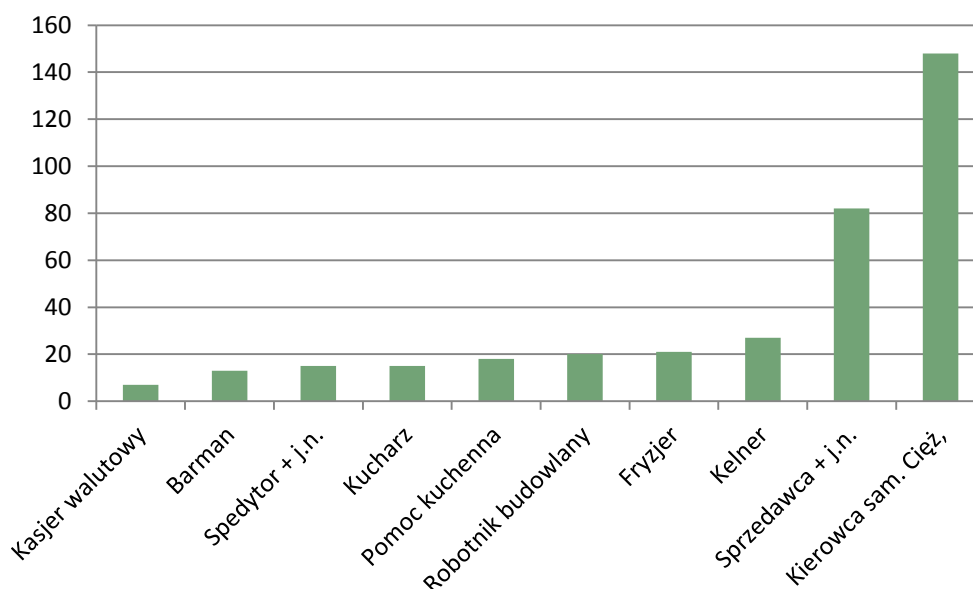
Źródło: www.pupslubice.pl

Z analizy powyższych wykresów oraz tabeli wysuwa się wniosek, że obecna liczba bezrobotnych w gminie, w stosunku do roku 2006, jest niższa niż analogiczne zestawienie dla województwa lubuskiego i Polski. Oznacza to również, że sytuacja na lokalnym rynku pracy rozwija się lepiej niż średnia krajowa lub wojewódzka. Upatrując przyczyn tego zjawiska postawiono tezę o znaczeniu dla lokalnego rynku pracy bliskości granicy. Po pierwsze na odnotowany spadek liczby osób bezrobotnych nie miał znaczącego wpływu spadek liczby osób zamieszkujących subregion (porównaj z Wykres 18). Zatem nie jest to zjawisko powszechnego wyjazdu bezrobotnych na stałe do pracy za granicę. Jednak może to być fakt podjęcia przez nich pracy u zachodnich sąsiadów, przy jednoczesnym życiu nadal po stronie polskiej. Tezę też potwierdza analiza kolejnego wydarzenia – znaczącego spadku trendu nie odnotowano w 2009 roku, kiedy to można byłoby zauważyć pierwsze efekty wejścia Polski do strefy Schengen.

Opisywane zjawisko jest szczególnie istotne w kontekście traktowania regionu nadgranicznego jako zaplecza bytowego osób podejmujących pracę w Niemczech. Region ten na tle pozostałych regionów województwa lubuskiego wyróżnia się tym, iż sąsiadując bezpośrednio z Republiką Federalną Niemiec, staje się zapleczem bytowym dla tych osób, które chcą pracować w Niemczech, ale mieszkać w Polsce. Motywacja takiej decyzji jest różnorodna: od niechęci do emigracji całkowitej, niedostatecznej znajomości języka, która pozwalałaby na swobodne funkcjonowanie w Niemczech, po wyższe koszty życia (zwłaszcza wynajmu mieszkań). Jest to zjawisko nowe, dlatego badania dotyczące jego skali nie zostały jeszcze przeprowadzone. Jednak jest ono zauważane i można przytoczyć empiryczne dowody potwierdzające jego istnienie²⁹.

Jak wynika ze wskazań doradców klienta instytucjonalnego z Powiatowego Urzędu Pracy w Słubicach pracodawcy składali najczęściej ofertę na stanowisko kierowca samochodu ciężarowego (148 stanowisk) z wymogiem posiadania prawa jazdy kat C + E oraz uprawnieniami na przewóz rzeczy. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych nie ma osób posiadających kwalifikacje niezbędne do pracy na tym stanowisku. Poniżej w tabeli została przedstawiona lista zbiorcza zapotrzebowania pracodawców na kwalifikacje potencjalnych pracowników³⁰.

Wykres 13 Zgłoszone przez pracowników PUP zapotrzebowanie na kwalifikacje.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu PUP Słubice „LISTA ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI Z UWZGLĘDNIENIEM KWALIFIKACJI I UMIEJĘTNOŚCI, NA KTÓRE ISTNIEJE ZAPOTRZEBOWANIE NA LOKALNYM RYNKU PRACY ZA ROK 2014”.

Zaznaczyć jednak należy, że PUP zastrzega iż „trudno jest wyciągać wnioski i w pełni mówić o zawodach deficytowych na podstawie złożonych ofert pracy. Nie wszyscy pracodawcy poszukują, bowiem swoich przyszłych pracowników za pośrednictwem urzędu pracy. Część ogranicza się do prywatnej sieci kontaktów, bądź zamieszczania ofert w lokalnej prasie. Podobne zjawisko obserwujemy w przypadku osób poszukujących zatrudnienia. Istnieją zawody, których przedstawiciele rzadko rejestrują się w urzędach pracy. Są to przeważnie

²⁹ Więcej w Diagnoza Subregionu G8, http://fundacjapcp.org/wp-content/uploads/Diagnoza_g8_FCP_final.pdf

³⁰ LISTA ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI Z UWZGLĘDNIENIEM KWALIFIKACJI I UMIEJĘTNOŚCI, NA KTÓRE ISTNIEJE ZAPOTRZEBOWANIE NA LOKALNYM RYNKU PRACY ZA ROK 2014, PUP Słubice, str. 20

osoby posiadające wąską specjalizację lub doświadczenie zawodowe w dziedzinie, na którą istnieje popyt na rynku pracy. Osoby te poszukują zatrudnienia na własną rękę.”³¹

Biorąc pod uwagę ranking zawodów deficytowych stwierdzić możemy, iż największe zapotrzebowanie na słubickim rynku pracy w 2014 roku występowało na: kierowców samochodu ciężarowego, robotników gospodarczych, sprzedawców, pracowników prac dorywczych czy sprzętaczkę biurowe.

Jest to jednak obraz zapotrzebowania rynku pracy na poziomie powiatu Słubickiego. Istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że zdecydowana większość z tych ofert dotyczyła gminy Słubice (handel przygraniczny, usługi) a tylko niewielka Cybinka. Szczególnie gdy przeanalizuje się potencjalnych pracodawców z gminy Cybinka, którzy korzystali z usług PUP w 2014 roku (staże, utworzenie nowych miejsc pracy, prace interwencyjne i roboty publiczne). Z tych danych wynika, że spośród 349 umów stażowych 49 (14%) dotyczyło pracodawców z gminy Cybinka. Jedynie 3 miejsca pracy spośród 100 utworzonych ze środków PUP przypadło na gminę Cybinka. Natomiast Urząd Miejski w Cybince aktywnie korzystał z pracowników interwencyjnych (6 z 18 w całym powiecie) oraz robót publicznych (27 z 50 w powiecie).

2.2.5 GOSPODARKA ODPADAMI

Na tle Powiatu Słubickiego gmina Cybinka wypada najlepiej jeśli chodzi o efektywność systemu zbiórki odpadów. O tym fakcie mówią osiągnięte przez gminę wskaźniki oraz opinie mieszkańców.

System odbierania odpadów ma za zadanie wypracować odpowiedni stopień segregacji odpadów poszczególnych kategorii. Gminy są obowiązane osiągnąć do dnia 31 grudnia 2020r. docelowy poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo. W 2012 roku oczekiwany poziom był równy 10% wagowo, w 2013 12% a w 2014 14%. Gmina Cybinka osiągnęła wymagany pułap w 2012 roku, a w 2013 roku przeważnie jeszcze wzrósł przekraczając wymagane minimum. Niestety w 2014 roku zanotowano spadek wskaźnika, mimo iż rok wcześniej był już na poziomie wymaganym w 2014 roku. Sprawia to, że na 2014 rok gmina Cybinka osiągnęła wymagany poziom w 89,85%.

Docelowy poziom recyklingu innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych do dnia 31 grudnia 2020 r. powinien osiągnąć wysokość co najmniej 70% wagowo. Oczekiwane poziomy gmina Cybinka osiąga od 2013 roku. W 2014 roku poziomem wymaganym było 38% wagowo wszystkich odpadów, natomiast w Cybince wskaźnik ten wyniósł 43%. Wzrost tego wskaźnika może być przyczyną stopniowego zanikania problemu odpadów remontowych wyrzucanych „na dziko” w lasach gminy Cybinka.

Tabela 6 Struktura odpadów zebranych w gminie Cybinka w latach 2012-2014

rodzaj odpadów	2012	2013	2014
beton, gruz	118,49	889,7	1094,04
wielkogabarytowe	2,1	106,8	155,26
zmieszane ³²	1163,57	573,5	932,64

³¹ Ibidem, str. 21

³² Należy odnotować rozbieżność w danych prezentowanych przez GUS (BDL) a dostarczonych przez gminę.

selektywnie zebrane

12,24%

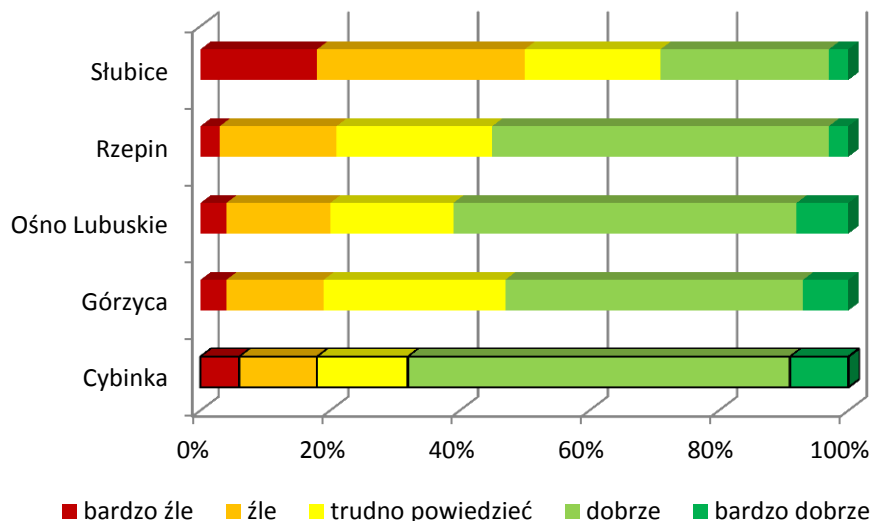
14,00%

12,58%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań i danych dostarczonych przez Gminę Cybinka

System odbierania odpadów w gminie Cybinka oceniany jest przez mieszkańców pozytywnie. Blisko 2/3 respondentów z tej gminy udzieliło odpowiedzi „dobrze” lub „bardzo dobrze”, co w porównaniu np. z gminą Słubice należy interpretować w bardzo korzystnym świetle.

Wykres 14 Ocena systemu zbierania odpadów w gminach, w oczach mieszkańców. Cybinka N=108

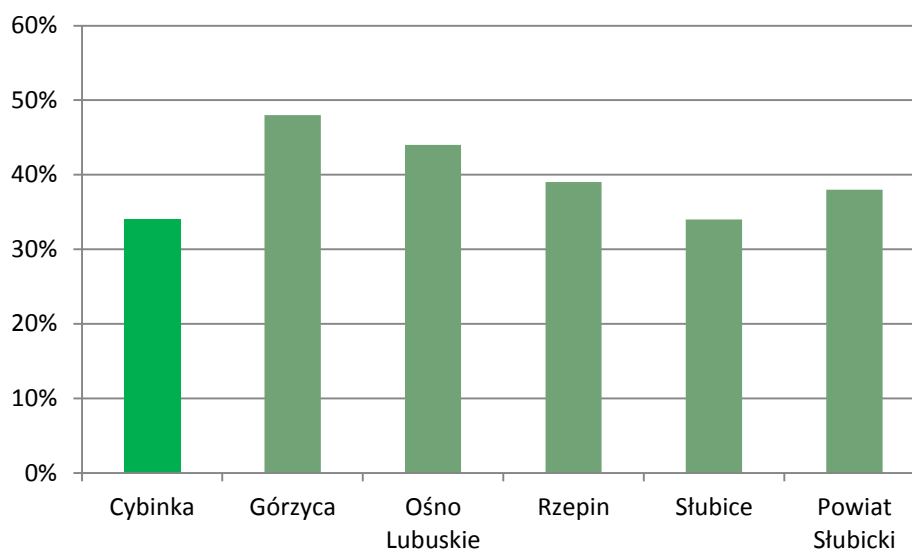
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Problem odpadów to również zjawisko nielegalnych, tzw. dzikich wysypisk. Na terenie powiatu słubickiego jest to zjawisko powszechnie zauważalne, dostrzegane zarówno przez mieszkańców powiatu, jak i przez służby leśne. Z wywiadu przeprowadzonego z przedstawicielem Nadleśnictwa Rzepin wynika, że po reformie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w lasach pojawia się mniej śmieci pochodzących z gospodarstw domowych, natomiast wciąż problemem są odpady pochodzące z remontów.

Istnieją również poważne podejrzenia iż znaczna część tego typu odpadów przywożona jest z zagranicy, być może przez polskie ekipy remontowe pracujące w Niemczech. Nadleśnictwa walcząc z tym zjawiskiem wywożą z lasów rocznie tony śmieci. W sąsiedztwie miejscowości, szczególnie osiedli domów jednorodzinnych, problem nielegalnego wyrzucania gruzu i odpadów poremontowych jest szczególnie widoczny. Ponad 30% mieszkańców powiatu zauważa ten problem w swojej okolicy.³³ Najbardziej ten problem wskazywany był właśnie w gminie Cybinka. Gmina ta wypada szczególnie korzystnie w porównaniu z Górzycą, w której problem ten był wskazywany przez blisko połowę ankietowanych. Likwidacja takich składowisk jest problematyczna ze względu na brak wiedzy pracowników gminy o ich usytuowaniu, częste usytuowanie na działkach niebędących pod nadzorem urzędu gminy oraz brak zaangażowania mieszkańców w walkę z tym zjawiskiem.

³³ Diagnoza Lokalnych Problemów i Wyzwań Powiatu Słubickiego, red dr hab. Magdalena Musiał-Karg, rozdział dot. jakości środowiska naturalnego – N.Duer, Słubice 2014

Wykres 15 Wskazania problemu dzikich wysypisk śmieci jako jednego z kluczowego w gminach powiatu Słubickiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego w powiecie Słubickim. Cybinka N=108

2.3 OPIS SFERY INFRASTRUKTURALNEJ

Infrastruktura techniczna ma duży wpływ na jakość i komfort życia mieszkańców, na rozwój działalności gospodarczej, chęć osiedlania się na terenie gminy lub pozostawania w swoich rodzimych miejscowościach. Duże znaczenie ma dostęp do sieci komunalnych (wodociągi, kanalizacja, gaz) oraz gęstość i stan dróg.

2.3.1 DROGI

Bardzo ważnym elementem rozwoju społeczno-gospodarczego gminy jest dobrze rozwinięta sieć dróg.

Teren gminy Cybinka przecina droga krajowa nr DK29, łącząca Krosno Odrzańskie i Słubice oraz droga wojewódzka nr 134 łącząca Muszkowo i Urad. Stan dróg oceniany jest jako dobry.

Sieć dróg powiatowych i gminnych jest wystarczająca, jednak stan większości tych dróg jest zły, wymagający remontów lub całkowitej przebudowy. Niezadowolający stan dróg związany jest często ze zbyt słabą konstrukcją nawierzchni. Technologie wykorzystane dawniej do ich budowy są niedostosowane do obecnych potrzeb transportowych, drogi ulegają uszkodzeniom z powodu słabej podbudowy, którą stanowiły zwykle wcześniejsze nawierzchnie żwirowe czy brukowe na podsypce piaskowej.

Wyszczególnienie dróg powiatowych zlokalizowanych na terenie gminy Cybinka zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7 Wykaz dróg powiatowych w gminie Cybinka.

Lp.	Nr drogi	Początek drogi (na terenie gminy)	Koniec drogi (na terenie gminy)
1	1159 F	Kłopot	granica gminy (okolice m. Bytomiec)
2	1248 F	Cybinka	Kłopot
3	1249 F	Cybinka	Radzików
4	1250 F	Białków	Mielesznica
5	1251 F	Urad	granica gminy (przed m. Gądków Mały)
6	1252 F	od drogi krajowej DK26 do Świecka	Urad

Źródło: Opracowanie własne.

2.3.2 ELEKTROENERGETYKA

Gmina Cybinka posiada dobrze rozwiniętą sieć energetyczną. Nowe podłączenia w większości przypadków dotyczą jedynie nowopowstających budynków. Zgodnie z danymi GUS (stan na koniec roku 2013), liczba odbiorców energii elektrycznej na terenie gminy utrzymuje się na podobnym poziomie, z minimalnie zauważalną tendencją wzrostową.

Na terenie gminy działa jeden operator systemu dystrybucyjnego, jest to ENEA Operator Sp. z o.o., oraz wielu sprzedawców, od których można kupować energię. Lista sprzedawców dostępnych na tym obszarze jest dostępna na stronie Urzędu Regulacji Energetyki www.maszwybor.ure.gov.pl.

Układ energetyczny na obszarze gminy oparty jest na sieci krajowej wysokiego napięcia 110 kV, rozdzielanej poprzez Główne Punkty Zasilające GPZ 110/15 na lokalną sieć średniego napięcia 15 kV, następnie transformowanej na sieć 0,4 kV, do której można przyłączać użytkowników.

W chwili obecnej, najbliższej położona linia wyższych napięć przebiega w odległości ok. 30 km od granicy gminy, i jest to linia 220 kV. W planach rozwoju polskiej sieci przesyłowej, przygotowanych przez Polskie Sieci Energetyczne S.A., zapisano perspektywę budowy linii o napięciu 400 kV, przechodzącej przez teren gminy Cybinka. Linia ta będzie dodatkowym połączeniem sieci polskiej i niemieckiej (Eisenhüttenstadt). Budowa tej sieci planowana jest na lata 2021 – 2025.

2.3.3 GAZOWNICTWO

Gaz ziemny, ze względu na niską emisję spalin, jest mniej szkodliwy dla środowiska naturalnego niż inne popularne źródła energii (olej napędowy czy węgiel). Charakteryzuje go również wysoka wartość opałowa, pełna regulacja i automatyzacja procesów spalania oraz wszechstronność zastosowań.

Usługi dystrybucji gazu na terenie gminy świadczy firma EWE Energia Sp. z o.o. z Międzyrzecza. Spółka ta w roku 2002, wówczas pod nazwą „Media Odra Warta Sp. z o.o.”, rozpoczęła doprowadzanie gazu na teren gminy.

Sieć gazowa rozdzielcza jest wykonana w miejscowościach Cybinka, Bieganów i Białków. W Cybince znajduje się również stacja redukcyjna I-go stopnia. Gaz wysokometanowy E (GZ-50) dostarczany jest ze stacji zasilającej w miejscowości Brieskow-Finkenheerd w Niemczech.

Według danych statystycznych GUS, długość czynnej sieci rozdzielczej oraz ilość odbiorców na terenie gminy Cybinka systematycznie wzrasta. Bardziej szczegółową charakterystykę sieci gazowej na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 Sieć gazowa na terenie gminy Cybinka w latach 2007 – 2013.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
długość czynnej sieci rozdzielczej	m	19121	19121	19501	19818	22064	22219	22604
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	182	201	211	224	232	247	266
odbiorcy gazu	gospod.	181	195	198	209	213	218	230
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	424	450	669	734	748	723	779

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL.

2.3.4 CIEPŁOWNICTWO

Ogrzewanie budynków na terenie gminy Cybinka odbywa się poprzez indywidualne kotłownie opalane węglem, drewnem, olejem opałowym lub gazem.

Tabela 9 Zestawienie budynków użyteczności publicznej w gminie Cybinka.

GMINA	Liczba budynków użyteczności publicznej w posiadaniu gminy ogółem	Liczba budynków po termomodernizacji	Liczba budynków ogrzewanych paliwem stałym	Liczba budynków ogrzewanych niskoemisyjnie
Cybinka	26	3	19	7

2.3.5 TELEKOMUNIKACJA I INTERNET

Główni operatorzy sieci komórkowych w Polsce oferują na terenie gminy Cybinka telefonię komórkową oraz internet mobilny o jakości telefonii komórkowej trzeciej generacji (3G), a w zachodniej części gminy 4G. Jedynie na niewielkim terenie usługi te są dostępne jedynie w jakości 2G.

Nadajniki sieci komórkowych zlokalizowane na terenie gminy Cybinka zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 10 Charakterystyka nadajników sieci komórkowych zlokalizowanych na terenie gminy Cybinka.

Lp.	Operator	Lokalizacja	Symbol ID masztu
1	Orange	przy drodze krajowej DK29, powyżej m. Urad	5735
2	T-Mobile	przy drodze pomiędzy Uradem a Kunicami	41068
3	Plus	przy drodze pomiędzy Uradem a Kunicami	31009
4	Plus	wytwórnia pasz w Bieganowie	31408
5	Orange	Cybinka, za cmentarzem	4815
6	Plus	Cybinka, przy ul. Mickiewicza	33723
7	T-Mobile	Cybinka, przy ul. Mickiewicza	41121

Źródło: www.beta.btsearch.pl.

Telefonię i internet stacjonarny na terenie gminy Cybinka oferuje wielu dostawców. Dzięki wcześniejszym inwestycjom realizowanym przez firmę Telekomunikacja Polska S.A. (obecnie Orange Polska S.A.), na terenie gminy istnieje dobrze rozbudowana sieć telefoniczna obejmująca prawie cały obszar zabudowany.

2.3.6 ZAOPATRZENIE W WODĘ I ODPROWADZENIE ŚCIEKÓW.

Gospodarką wodno-ściekową na terenie gminy zajmuje się Zakład Usług Komunalnych (ZUK) Cybinka, funkcjonujący w postaci jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w której całość udziałów należy do jedynego wspólnika - Gminy Cybinka. ZUK Cybinka Sp. z o.o. powstał w roku 2013, po likwidacji samorządowego zakładu budżetowego pod nazwą Zakład Usług Komunalnych w Cybince (Uchwała nr XXXI/204/13 Rady Miejskiej w Cybince). Przekształcenie samorządowego zakładu budżetowego w spółkę prawa handlowego pozwoliło na zwiększenie samodzielności jednostki, większe możliwości rozwoju i możliwości poszukiwania innych źródeł dochodu.

2.3.6.1 GOSPODARKA WODNA

Z sieci wodociągowej w gminie Cybinka korzysta ponad 98% ludności. Pozostałe, niecałe 2% nie przyłączonych do zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę to mieszkańcy zamieszkujący niewielkie miejscowości, znacznie oddalone od pozostałych. Miejscowości nie objęte gminną siecią wodociągową to: Koziczyn, Krzesin i Mielesznica – łącznie zamieszkane przez ok. 100 osób. Budowa wodociągu w takich miejscach jest ekonomicznie i ekologicznie nieuzasadniona, z powodu dużych kosztów budowy i utrzymania takiej sieci. Dodatkowo eksploatacja takiego rurociągu jest trudna, ze względu na podatność na wtórne skażenie wody w sieci, powodowane niskim poborem wody.

Długość sieci wodociągowej rozdzielczej wynosi 84,8 km, a sieci magistralnej 1,2 km. Gmina sukcesywnie rozbudowuje sieć w zwodociągowanych miejscowościach, podłączając nowe budynki, np. w 2015 roku wybudowano kolejne 119 m. W najbliższym czasie rozbudowy wymagałaby jeszcze sieć wodociągowa na osiedlu przy ul. Wileńskiej, na projektowanym osiedlu przy ul. Szkolnej i przy ul. Kaliskiej (drugi rząd) w Cybince. Na terenie gminy należy również wymienić niesprawne hydranty.

Wodociągi gminne są zaopatrywane w wodę przez siedem stacji uzdatniania wody (SUW). Krótka charakterystyka SUW przedstawia się następująco:

- *SUW w Białkowie*
Stacja powstała w 1984 r. W 2012 r. wykonano modernizację całego obiektu polegającą na budowie: automatycznej stacji uzdatniania wody, zbiornika wody czystej o pojemności czynnej 520 m³, zbiornika ścieków sanitarnych, neutralizatora ścieków chlorowych, sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz kabli elektrycznych i sterowniczych, a także drogi wewnętrznej; dodatkowo wymieniono pompy głębinowe wraz z orurowaniem, zainstalowano agregat prądotwórczy oraz wymieniono ogrodzenie stacji. Stacja jest obecnie w pełni sprawnym i nowoczesnym technologicznie obiektem.

SUW w Białkowie dostarcza wodę do następujących miejscowości: Białków, Grzmiąca, Cybinka, Sądów, Bieganów i Rybojedzko.

Projektowana wydajność godzinowa stacji to 120 m³/h.

Pozwolenie wodnoprawne zezwala na produkcję wody w ilości $Q_{h \max} = 120 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz $Q_{\text{roczne}} = 271\,925 \text{ m}^3/\text{rok}$. Ilość wyprodukowanej wody w 2014 r. wyniosła 146 241 m³/rok, zatem SUW pracuje na połowie swojej wydajności maksymalnej, co pozwala na wydłużenie żywotności studni oraz pozostawia rezerwę pod ewentualne zwiększenie poboru wody.

- *SUW w Bieganowie*
Stacja powstała ok. 1979 r. W 2014 r. wykonano modernizację całego obiektu polegającą na wyremontowaniu całego budynku, wymianie urządzeń w stacji oraz pomp w studniach wraz z orurowaniem wewnątrz studni i wymianą rurociągów zasilających pomiędzy studniami i budynkiem SUW, a także zainstalowano agregat prądotwórczy w celu zapewnienia awaryjnego zasilania elektrycznego. Zatem obiekt jest obecnie w pełni sprawny i nowoczesny technologicznie, i jedynie wymaga jeszcze wymiany ogrodzenia.

Stacja ta obsługuje dwa zakłady przemysłowe na terenie Bieganowa: Agro Bieganów Sp. z o.o. (hodowla trzody chlewnej i bydła mięsnego) oraz Cargill Poland Sp. z o.o. (wytwórnia pasz). Dodatkowo SUW w Bieganowie stanowi alternatywne/awaryjne zaopatrzenie w wodę dla miejscowości obsługiwanych przez SUW w Białkowie.

Projektowana wydajność godzinowa stacji to 50 m³/h.

Pozwolenie wodnoprawne zezwala na produkcję wody w ilości $Q_{h \max} = 85 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz $Q_{\text{roczne}} = 277\,765 \text{ m}^3/\text{rok}$. Ilość wyprodukowanej wody w 2014 r. wyniosła $137\,397 \text{ m}^3/\text{rok}$, zatem SUW w Bieganowie także pracuje na połowie swojej wydajności maksymalnej, co również pozwala na podłączenie dodatkowych obiektów np. produkcyjnych w przyszłości.

- *SUW w Drzeniowie*

Stacja powstała na przełomie 1996/97 r. W jej skład wchodzi: budynek technologiczny, dwa ujęcia wody, zbiornik wody uzdatnionej oraz odstojnik popłuczyn wraz ze studniami chłonnymi.

Woda ze studni wierconych uzdatniana jest na filtrach ciśnieniowych i gromadzona w zbiorniku wyrównawczym. Dezynfekcja wody może być prowadzona na rurociągu wody uzdatnionej. Woda nadosadowa z odstojnika popłuczyn, po okresie sedymentacji, odprowadzana jest do rowu.

SUW w Drzeniowie dostarcza wodę do miejscowości Drzeniów i Rzeczyca.

Pozwolenie wodnoprawne zezwala na produkcję wody w ilości $Q_{h \max} = 78 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz $Q_{\text{roczne}} = 21\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$. Ilość wyprodukowanej wody w 2014 r. wyniosła $21\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$, zatem SUW pracuje na swojej maksymalnej wydajności.

Stacja jest obiektem pracującym prawidłowo. Jedyne wymagane najbliższe inwestycje to wymiana ogrodzenia oraz przebudowa przyłącza sieci wodociągowej do miejscowości Rzeczyca. Należałoby również rozważyć opcję zwiększenia możliwości produkcyjnych stacji lub zmiany pozwolenia wodnoprawnego, zezwalającego na większą produkcję wody o ok. 20-30 %.

- *SUW w Maczkowie*

Stacja powstała na przełomie 1997/98 r. W jej skład wchodzi: budynek technologiczny, dwa ujęcia wody, zbiornik wody uzdatnionej oraz odstojnik popłuczyn wraz ze studniami chłonnymi.

Woda ze studni wierconych uzdatniana jest na filtrach ciśnieniowych i gromadzona w zbiorniku wyrównawczym. Dezynfekcja wody może być prowadzona na rurociągu wody uzdatnionej. Woda nadosadowa z odstojnika popłuczyn, po okresie sedymentacji, odprowadzana jest do rowu.

SUW w Maczkowie dostarcza wodę do miejscowości Maczków i Urad.

Pozwolenie wodnoprawne zezwala na produkcję wody w ilości $Q_{h \max} = 4,9 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz $Q_{\text{roczne}} = 22\,700 \text{ m}^3/\text{rok}$. Ilość wyprodukowanej wody w 2014 r. wyniosła $22\,700 \text{ m}^3/\text{rok}$, zatem SUW pracuje na swojej maksymalnej wydajności.

Stacja jest obiektem pracującym prawidłowo. Jedyne wymagane najbliższe inwestycje to wymiana ogrodzenia oraz remont elewacji zbiornika wody uzdatnionej. Należałoby także rozważyć opcję zwiększenia możliwości produkcyjnych stacji lub zmiany pozwolenia wodnoprawnego, zezwalającego na większą produkcję wody o ok. 20-30 %.

- *SUW w Rąpicach*

Stacja powstała na przełomie 1997/98 r. W jej skład wchodzi: budynek technologiczny, dwa ujęcia wody, zbiornik wody uzdatnionej oraz odstojnik popłuczyn wraz ze studniami chłonnymi.

Woda ze studni wierconych uzdatniana jest na filtrach ciśnieniowych i gromadzona w zbiorniku wyrównawczym. Dezynfekcja wody może być prowadzona na rurociągu wody uzdatnionej. Woda nadosadowa z odstojnika popłuczyn, po okresie sedymentacji, odprowadzana jest do rowu.

Stacja pilnie wymaga wymiany zaworów wielodrogowych na przepustnice pneumatyczne wraz z instalacją niezbędnej automatyki.

SUW w Rąpicach dostarcza wodę do następujących miejscowości: Rąpice i Kłopot.

Pozwolenie wodnoprawne zezwala na produkcję wody w ilości $Q_{h \max} = 6 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz $Q_{\text{roczne}} = 34\,732 \text{ m}^3/\text{rok}$. Ilość wyprodukowanej wody w 2014 r. wyniosła $24\,213 \text{ m}^3/\text{rok}$, zatem SUW produkuje wodę w ilości nieprzekraczającej dozwolonej wartości maksymalnej i posiada jeszcze znaczny zapas na zwiększenie poboru wody.

- *SUW w Radzikowie*

Stacja powstała na przełomie 1997/98 r. W jej skład wchodzi: budynek technologiczny, dwa ujęcia wody oraz odstojnik popłuczyn wraz ze studniami chłonnymi.

Woda ze studni wierconych uzdatniana jest na filtrach ciśnieniowych i kierowana do hydroforów, i dalej do sieci. Dezynfekcja wody może być prowadzona na rurociągu wody uzdatnionej. Woda nadosadowa z odstojnika popłuczyn, po okresie sedymentacji, odprowadzana jest do rowu.

SUW w Radzikowie dostarcza wodę jedynie do miejscowości Radzików.

Pozwolenie wodnoprawne zezwala na produkcję wody w ilości $Q_{h \max} = 1,54 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz $Q_{\text{roczne}} = 9\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$. Ilość wyprodukowanej wody w 2014 r. wyniosła $7\,438 \text{ m}^3/\text{rok}$, zatem SUW produkuje wodę w ilości nieprzekraczającej dozwolonej wartości maksymalnej.

Układ technologiczny stacji jest bardzo wyeksploatowany. Ze względu na liczne awarie i trudności w utrzymaniu prawidłowych parametrów uzdatnianej wody, obiekt wymaga kompleksowej modernizacji, tj. całkowitej przebudowy budynku technologicznego wraz z wymianą urządzeń, wymiany studni ujęciowych, wymiany kabli elektrycznych, budowy zbiornika wody uzdatnionej oraz poprawienia zagospodarowania całego terenu stacji.

- *SUW w Tawęcinie*

Stacja powstała prawdopodobnie w latach 1982/90 r. W jej skład wchodzi: budynek technologiczny, ujęcie wody oraz odstojnik popłuczyn.

Woda ze studni wierconych uzdatniana jest na filtrze ciśnieniowym, skąd kierowana jest do zbiornika-hydroforu, skąd trafia do sieci. Dezynfekcja wody może być prowadzona jedynie na studni głębinowej. Woda nadosadowa z odstojnika popłuczyn, po okresie sedymentacji, odprowadzana jest do rowu.

SUW w Tawęcinie dostarcza wodę do miejscowości Tawęcina.

Pozwolenie wodnoprawne zezwala na produkcję wody w ilości $Q_{h \max} = 5,96 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz $Q_{\text{roczne}} = 5\,732 \text{ m}^3/\text{rok}$. Ilość wyprodukowanej wody w 2014 r. wyniosła $3\,382 \text{ m}^3/\text{rok}$, zatem SUW produkuje wodę w ilości nieprzekraczającej dozwolonej wartości maksymalnej.

Układ technologiczny stacji jest bardzo wyeksploatowany. Liczne awarie i trudności w utrzymaniu prawidłowych parametrów wody dostarczanej mieszkańcom sprawiają, że obiekt wymaga kompleksowej modernizacji, tj. całkowitej przebudowy budynku technologicznego wraz z wymianą urządzeń, wymiany studni ujęciowych, wymiany kabli elektrycznych i całej automatyki, budowy zbiornika wody uzdatnionej oraz poprawienia zagospodarowania całego terenu stacji.

Stacje uzdatniania wody na terenie gminy Cybinka, które produkują większe ilości wody uzdatnionej, są wyremontowane i pracują prawidłowo. Większej uwagi wymagają natomiast stacje mniejsze, przed wszystkim SUW Radzików i SUW Tawęcín (gruntowna przebudowa), a pilnego remontu zaworów wymaga też SUW Rąpice.

Do poprawienia jakości i wydajności obsługi wszystkich stacji uzdatniania wody na terenie gminy Cybinka należałoby zainstalować zintegrowany system zdalnego sterowania stacjami. Taka struktura umożliwiłaby na bardziej wydajne kierowanie pracą wszystkich obiektów oraz na szybsze reagowanie w przypadku awarii.

2.3.7 GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Sieć kanalizacji sanitarnej wykonano w miejscowościach Cybinka i Bieganów, oraz w około 50% m. Drzeniów. Z systemu kanalizacyjnego korzysta ok. 50 % mieszkańców gminy. Ok. 44% mieszkańców obsługiwanych jest przez tabor asenizacyjny, a ok. 6% posiada przydomowe oczyszczalnie ścieków (na terenie gminy zgłoszonych jest 79 oczyszczalni przydomowych). Ścieki wywożone taborem asenizacyjnym trafiają do oczyszczalni ścieków w Bieganowie.

Mieszkańcy z miejscowości nieskanalizowanych, obsługiwani przez tabor asenizacyjny w większości zamieszkują posesje wyposażone w zbiorniki bezodpływowe, tzw. „szamba”. Stan techniczny zbiorników bezodpływowych często jest bardzo zły. Znaczna część ścieków trafia do ziemi lub cieków wodnych bez oczyszczania.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 52,8 km, w tym 39,6 km sieci grawitacyjnej. Natomiast długość sieci kanalizacji deszczowej wynosi 7,4 km. W najbliższej przyszłości planowana jest budowa nowych odcinków sieci kanalizacji sanitarnej, w następujących lokalizacjach: na osiedlu przy ul. Wileńskiej, na projektowanym osiedlu przy ul. Szkolnej i przy ul. Kaliskiej (drugi rząd) w Cybince. Dodatkowo planowane jest również wykonanie modernizacji przepompowni ścieków przy ul. Chopina w Cybince wraz z budową kolektora grawitacyjnego do oczyszczalni ścieków.

Na terenie gminy funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków (OŚ): OŚ Cybinka i OŚ Bieganów. Obydwa obiekty wymagają modernizacji w następujących zakresach:

- OŚ Cybinka: modernizacja układu technologicznego oczyszczalni ścieków, m.in. wykonanie zbiorników betonowych następujących obiektów: komory osadu czynnego i zbiornika wstępnego napowietrzania; modernizacji mechanicznego zagęszczania osadów ściekowych wraz z modernizacją systemu automatyki i sterowania;
- OŚ Bieganów: modernizacja drugiej części rowu technologicznego wraz z uporządkowaniem gospodarki osadowej na terenie oczyszczalni ścieków; montaż przepływomierzy na wlocie oraz wylocie oczyszczalni ścieków.

Utrzymywanie obiektów oczyszczalni ścieków w pełnej sprawności technologicznej jest niezmiernie ważne ze względu na ochronę środowiska naturalnego. Konieczność modernizacji oczyszczalni powinna być traktowana priorytetowo, aby w przypadku wystąpienia poważnych awarii nie dopuścić do skażenia wody i gleby.

2.3.8 ZASOBY MIESZKANIOWE

W powiecie słubickim przeciętnie w mieszkaniu jest 3,93 izby (nieco mniej niż w województwie lubuskim, gdzie wskaźnik ten wynosi 3,97), a jedno mieszkanie przypada na 2,99 mieszkańca (w skali województwa wskaźnik ten jest nieco niższy, bo wynosi 2,87). Na jedną izbę przypada również 0,76 mieszkańca, a więc więcej niż w województwie lubuskim (0,72). Średnia powierzchnia użytkowa w powiecie słubickim (72,6 m²) jest praktycznie odzwierciedleniem średniej wojewódzkiej (72,8m²), natomiast powierzchnia użytkowa na jedną osobę w powiecie słubickim jest niższa (24,3m²) od średniej wojewódzkiej (25,4m²). Przyglądając się bliżej sytuacji w gminie Cybinka, rysuje się bardzo ciekawy obraz.

Tabela 11 Zasoby mieszkaniowe gminy Cybinka w 2014 roku.

	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	Przeciętna				
				Liczba izb w mieszkaniu	Liczba osób		powierzchnia użytkowa w m ²	
					1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkania	na 1 osobę
gmina Cybinka	2004	8813	162310	4,40	3,32	0,76	81,0	24,4
miasto Cybinka	868	3908	73540	4,50	3,24	0,72	84,7	26,2

Źródło: Województwo Lubuskie 2013. Podregiony, Powiaty, Gminy, Zielona Góra 2014

W powyższej tabeli widać wyraźnie, że gmina Cybinka wyróżnia się w stosunku do przytoczonych powyżej danych powiatowych. W powiecie słubickim to właśnie w tej gminie przypada największa liczba izb w jednym mieszkaniu. Jeśli chodzi o powierzchnię użytkową jednego mieszkania to również najwyższy wskaźnik spośród gmin powiatu odnotowano w Cybince. Jest to wynikiem typu zabudowy dominującego w Cybince (domy wolnostojące). Dla przykładu Słubice są miejscowością o najwyższym stopniu zurbanizowania zabudowy, co jednoznacznie przekłada się na prezentowaną powyżej charakterystykę. Przeciętna wielkość jednego mieszkania w Słubicach jest aż o 12 m² mniejsza od mieszkania w gminie Cybinka. Słubice charakteryzują się również najniższą liczbą izb w jednym mieszkaniu, ale także najmniejszą liczbą osób zamieszkujących dane mieszkanie. Natomiast w Cybince powierzchnia lokali mieszkalnych jest statystycznie największa.

Co ciekawe, większość zasobów mieszkaniowych gminy znajduje się poza miastem Cybinka. Brak wyraźnej koncentracji miejsc mieszkaniowych utrudnia komunikację w gminie, o której traktuje osobny rozdział.

Tabela 12 Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje na przełomie 2013 i 2014 roku.

	Ogółem mieszkań	Wodociąg		Ustęp		Łazienka		Centralne ogrzewanie		Gaz z sieci	
			w %		w %		w %		w %		w %
Województwo lubuskie	359 470	353 367	98,30%	343 869	95,65%	334 301	92,99%	289 326	80,49%	200 770	55,85%

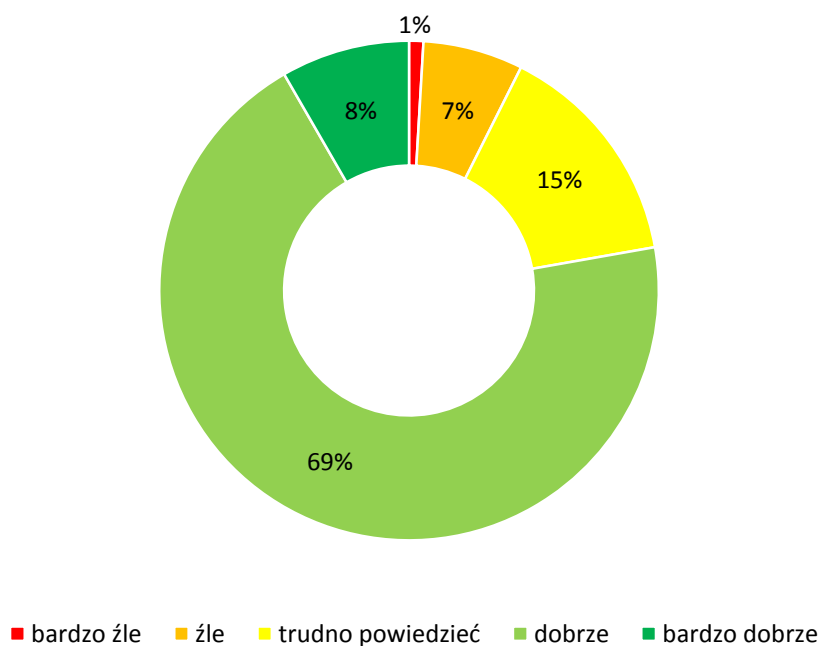
Powiat Słubicki	15 987	15 855	99,17%	15 538	98,00%	15 142	94,71%	12 538	78,43%	7 202	45,04%
Cybinka	2 004	1 957	97,65%	1 874	93,51%	1 820	90,82%	1 502	74,95%	217	10,83%
Górzycza	1 239	1 228	99,11%	1 196	96,53%	1 153	93,05%	914	73,76%	224	18,08%

Źródło:Diagnoza lokalnych problemów i wyzwań Powiatu Słubickiego, Fundacja na rzecz Collegium Polonicum, 2014.

Jeśli chodzi o dostęp do wodociągów, ustępu oraz łazienki, to gmina Cybinka na tle pozostałych jednostek zaprezentowanych w zestawieniu porównawczym wypada najgorzej. W przypadku wodociągu, ustępu, łazienki oraz gazu z sieci wynik jest najniższy, co więcej poniżej średniej powiatowej i wojewódzkiej. Warto też zauważyć, że w porównaniu do Słubic, dostęp do sieci gazowej w przypadku gminy Cybinka jest ośmiokrotnie niższy.

W tym kontekście warto było zapytać samych mieszkańców jak oceniają oni swoje warunki zamieszkania. Zdecydowana większość, bo aż 73% dobrze oceniło warunki, w których mieszka, natomiast przeciwnego zdania było zaledwie 14% pytanym, co pokazuje poniższy wykres.

Wykres 16 Ocena swoich warunków mieszkaniowych. N=108

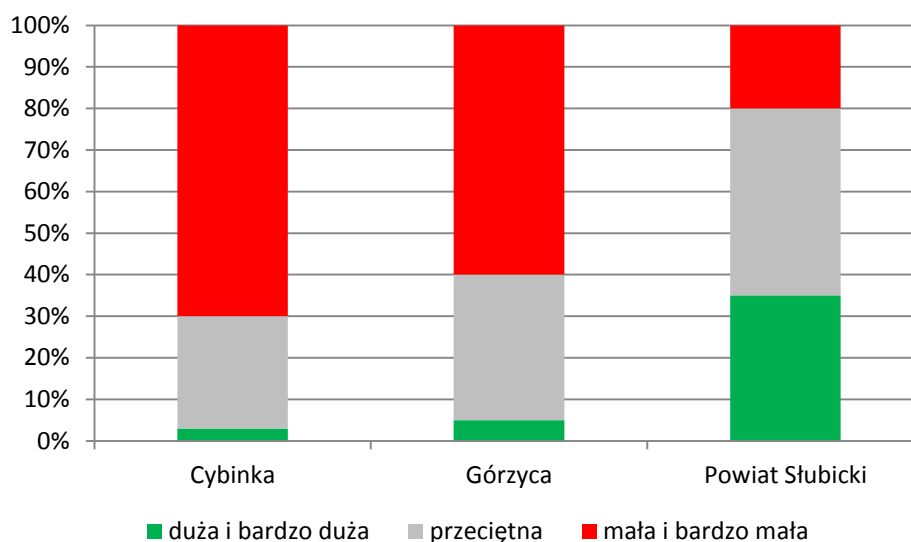

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Co może zaskakiwać, mimo statystycznych braków infrastrukturalnych mieszkańcy Cybinki dobrze oceniają swoje warunki mieszkaniowe. W porównaniu z innymi gminami powiatu Słubickiego, które zostały poddane tożsamemu badaniu Cybinka plasuje się na drugim miejscu, tuż za Rzepinem. Przy czym jest liderem powiatowego rankingu pod kątem najmniejszego odsetka wskazań negatywnych.

Mieszkańcy ocenili także dostępność lokali mieszkaniowych w swojej gminie. Analizując statystyki zasobów mieszkaniowych (Tabela 11) i porównując je z ilością mieszkańców gminy Cybinka można by dojść do wniosku, że dostępność lokali jest wysoka (ponieważ liczba izb znacznie przekraczają liczbę mieszkańców). Jednak okazuje się, że mieszkańcy uważają inaczej. Dostępność mieszkań w Cybince została oceniona najniżej spośród wszystkich gmin powiatu Słubickiego i zdecydowanie poniżej średniej odpowiedzi dla całego powiatu.

Wykres 17 Ocena dostępności lokali mieszkaniowych w gminie Cybinka. Dla porównania ocena mieszkańców Górzycy i całego powiatu Słubickiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego. Cybinka N=108

2.3.9 KOMUNIKACJA

Duża powierzchnia gminy Cybinka generuje trudności komunikacyjne. Średnia odległość z miejscowości do siedziby gminy to 6,6 km licząc po linii prostej. Średnia odległość z jednej miejscowości do najbliższej miejscowości to 3,2 km po linii prostej³⁴. Odległości te są relatywnie wysokie w porównaniu do obszaru powiatu Słubickiego. Głównym ciągiem komunikacyjnym gminy jest droga krajowa nr 29, przy której położone są zaledwie 3 (Urad, Cybinka, Drzeniów) spośród 15 miejscowości wchodzących w skład gminy. Naturalnym kierunkiem mobilności z pozostałych 12 miejscowości jest Cybinka, stanowiąca swojego rodzaju „centrum przesiadkowe” i portal do podróży na dalsze odległości. Ruch do Cybinki, leżącej niemal w geometrycznym centrum gminy odbywa się promieniście z każdej strony przy wykorzystaniu dróg powiatowych i gminnych. W południowo zachodniej części gminy wytyczono ścieżkę rowerową o długości 37 km, która swoją trasą łączy z Cybinką 5 miejscowości (Kłopot, Mielesznica, Białków, Bieganów i Urad). Na tym odcinku (około 21km) ścieżka ma charakter ciągu komunikacji rowerowej o przeznaczeniu ukierunkowanym na zwiększenie mobilności mieszkańców. Pozostała część trasy ma charakter rekreacyjno-turystyczny.

Komunikacja publiczna na terenie gminy zapewniana jest głównie przez lokalnego przewoźnika firmę Transhand sp. z o.o. Autobusy do Cybinki z dowolnej miejscowości w gminie kursują średnio 3 razy w godzinach porannych dojazdów do pracy i szkoły oraz średnio 2,7 razy w godzinach popołudniowych. Oprócz tego, średnio

³⁴ Odległości podano w oparciu o obliczenia własne na podstawie narzędzi Google Earth

2.4 OPIS SFERY SPOŁECZNEJ

2.4.1 DEMOGRAFIA

Gminę Cybinka na koniec 2014 roku zamieszkiwało 6636 osób, z czego większość (51%) stanowili mężczyźni. Ludność gminy Cybinka stanowiła 14% ludności powiatu słubickiego, oraz 0,65% ludności województwa lubuskiego. Niewielka liczebność gminy wraz ze stosunkowo dużą powierzchnią sprawia, że Cybinka charakteryzuje się niską gęstością zaludnienia (24 os/1 km², podczas gdy powiat słubicki to 47 os/1 km², a woj. lubuskie 73 os/1km²). Wskaźnik ten jest na tyle niski, że plasuje Cybinkę na 143 miejscu w Polsce pod względem najmniejszej gęstości zaludnienia (na 2478 gmin).³⁵

Wartym odnotowania jest również fakt, że ludność Cybinki żyje przeważnie na wsi (58,14%). Jednak na przestrzeni ostatnich 9 lat ta przewaga zmalała, co wskazuje na proces stopniowego przemieszczania się ludności w kierunku siedziby gminy.

Tabela 13 Dane dotyczące liczby ludności oraz wskaźników powiązanych, w latach 2006-2014.

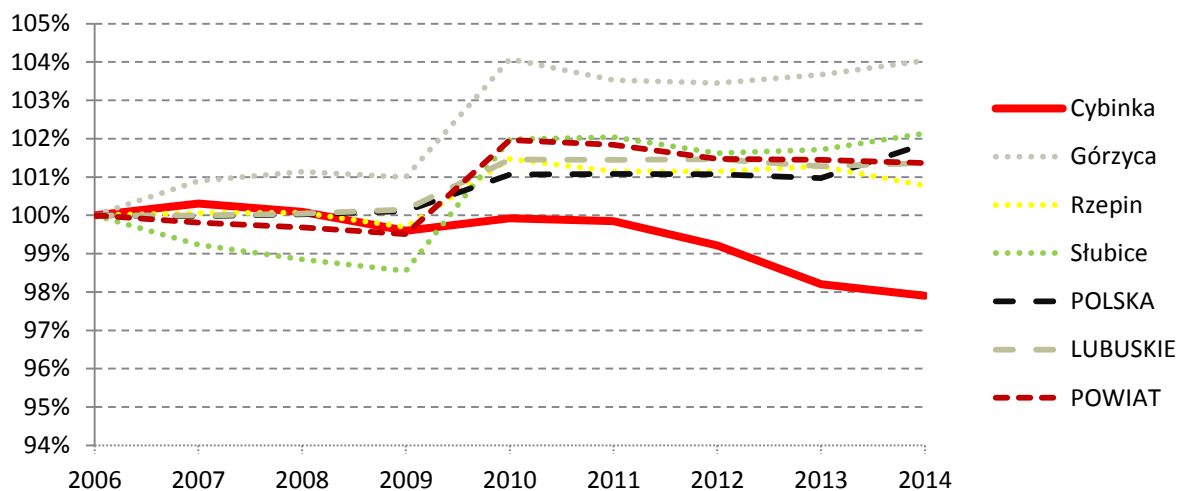
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat	46641	46551	46496	46413	47558	47498	47329	47318	47278
Cybinka	6778	6799	6784	6751	6773	6768	6725	6656	6636
% powiatu	14,5%	14,6%	14,6%	14,5%	14,2%	14,2%	14,2%	14,1%	14,0%
ludność w mieście	2669	2669	2671	2680	2830	2834	2834	2809	2778
	39,38%	39,26%	39,37%	39,70%	41,78%	41,87%	42,14%	42,20%	41,86%
ludność na wsi	4109	4130	4113	4071	3943	3934	3891	3847	3858
	60,62%	60,74%	60,63%	60,30%	58,22%	58,13%	57,86%	57,80%	58,14%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS – BDL.

Od 2006 roku obserwowany jest stały spadek liczebności gminy Cybinka. Jest on widoczny mimo wzrostu liczby ludności sąsiednich gmin powiatu słubickiego, zatem można uznać iż jest to zjawisko wyjątkowe w najbliższym regionie. Spadku tego nie powstrzymały nawet zjawiska, które wpłynęły na wzrost ogólnej liczebności powiatu słubickiego, czyli otwarcie granic dla polskich pracowników w maju 2011 roku przez Niemcy i procesu osiedlania się na terenie powiatu osób zainteresowanych pracą w Niemczech przy jednoczesnym zamieszkiwaniu w Polsce. Być może fakt, że jedyną gminą, której liczebność w tym okresie spadła jest Cybinka, ma związek z faktem, że nie ma ona bezpośredniego połączenia z zachodnim sąsiadem (pozostałe gminy albo graniczą z Niemcami, albo leżą na trasie kolejowej lub samochodowej (autostrada) prowadzącej za granicę), przez co jest mniej atrakcyjna w omawianym kontekście.

³⁵ Na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych, dostęp 9.10.2015

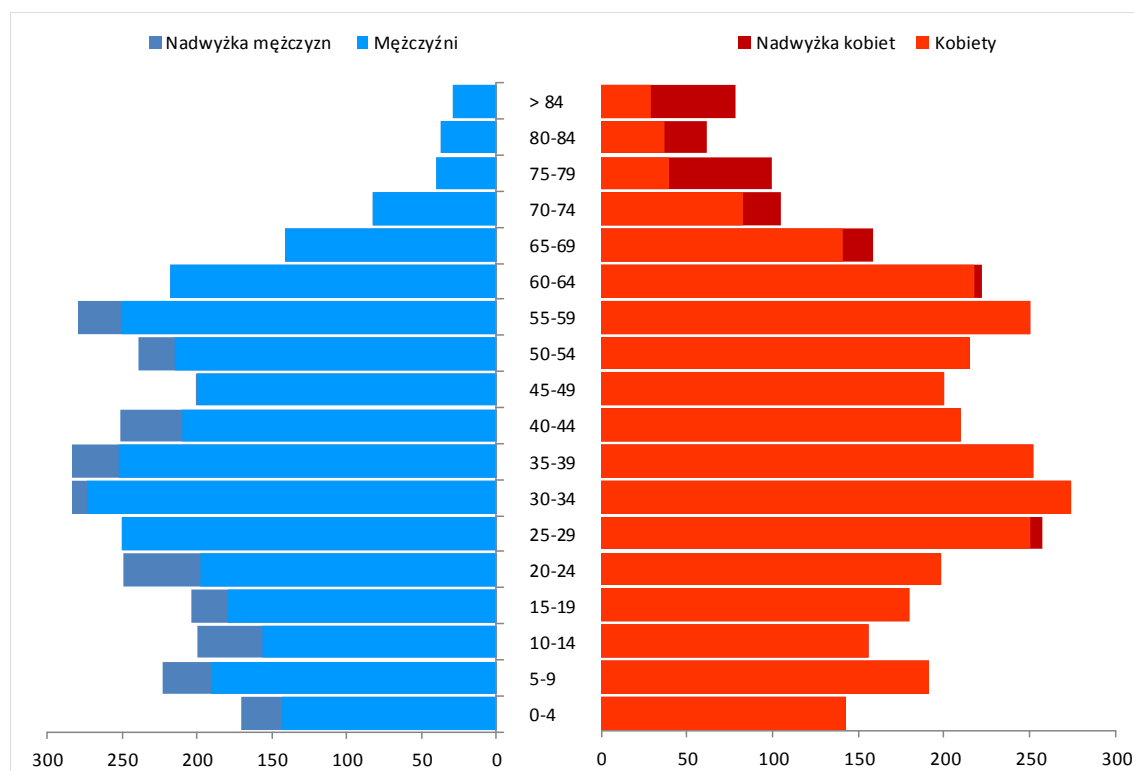
Wykres 18 Zmiany liczby ludności w Cybince i wybranych jednostkach samorządu terytorialnego w latach 2006-2014 (2006=100%)..

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS – BDL.

Struktura płci i wieku społeczeństwa Cybinka wskazuje, że podobnie jak w całym kraju przyjmuje ono kształt społeczeństwa starzejącego się z wyraźną przewagą kobiet w starszych przedziałach wiekowych i mężczyzn w młodszych.

Wykres 19 Struktura społeczeństwa gminy Cybinka w 2014 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – BDL.

Na wykresie można zaobserwować zjawisko zmniejszania się dzietności z pokolenia na pokolenie. Najlicniejsza grupa wiekowa to osoby urodzone w latach 1980-1990, czyli potomkowie osób urodzonych w latach 1960-1965, stanowiących równie liczną grupę. Niestety kolejne pokolenie – dzieci osób urodzonych w latach 1980-1990 (czyli dzisiejsi 5-9 latkowie i młodszy) jest już zdecydowanie mniej liczne, niż omawiane trendy poprzednich dekad.

Występowanie zjawiska starzenia się społeczeństwa obrazują również wskaźniki obciążenia demograficznego zaprezentowane w tabeli poniżej.

Tabela 14 Wskaźniki obciążenia demograficznego w gminie Cybinka, powiecie Słubickim i w Polsce w latach 2006-2014.

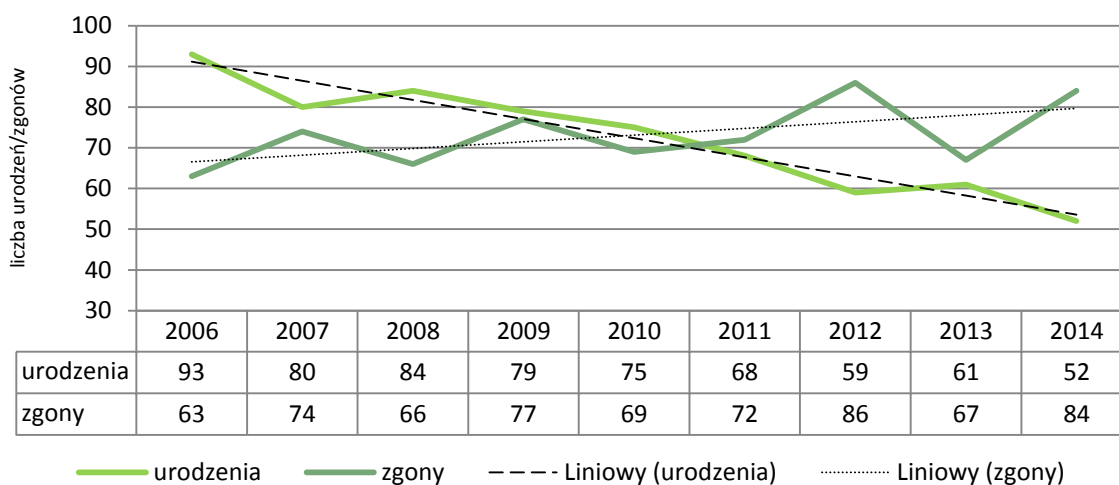
obszar	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym									
Polska	24,4	24,8	25,2	25,6	26	26,9	27,9	29	30,2
powiat	18,8	18,9	19,6	20	20,5	21,3	22,2	23	24
Cybinka	20,8	20,1	21,2	21,1	21,9	23,1	23,8	24,4	24,6
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym									
Polska	78,1	81,2	84,3	87,3	89,1	93,1	97,1	101,2	105,2
powiat	56,9	59	62,1	64,3	66,9	70,7	74	77,3	81,3
Cybinka	59,2	60,1	63,5	64,1	66,7	70,5	73,7	79,3	81,9
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym									
Polska	55,7	55,3	55,1	55	55,2	55,8	56,6	57,6	58,8
powiat	51,8	51,1	51,1	51,1	51,1	51,4	52,2	52,8	53,5
Cybinka	55,8	53,6	54,6	54,1	54,8	56	56,2	55,2	54,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – BDL.

W każdym z zaprezentowanych wskaźników gmina Cybinka wypada gorzej niż powiat słubicki ogółem, ale lepiej niż wskaźnik ogólnopolski. Dane te mają szczególne znaczenie dla kształtowania polityk makroekonomicznych ale mają również znaczenie dla jednostek samorządu terytorialnego choćby w kontekście oświaty.

Na negatywne zjawiska w omawianej strukturze społecznej wpływ mają głównie ruchy naturalne ludności oraz migracje. Analizując dane dotyczące urodzeń żywych i zgonów na przestrzeni ostatnich 9 lat nie sposób nie zauważyć negatywnych trendów (coraz mniej urodzeń, coraz więcej zgonów, przewaga zgonów nad urodzeniami).

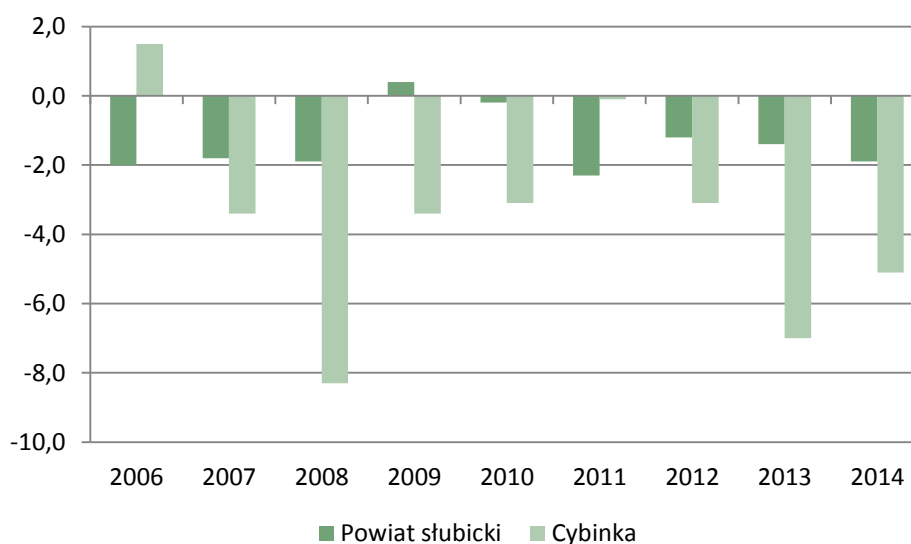
Wykres 20 Trendy w ruchach naturalnych w Gminie Cybinka (urodzenia żywe i zgony) w latach 2006-2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – BDL.

Saldo migracji na pobyt stały również wykazuje negatywne tendencje, które tak jak w przypadku wcześniej omawianych zjawisk mają silniejszy charakter w gminie Cybinka niż w całym powiecie ślubickim. Poniższy wykres obrazuje wartość salda migracji w przeliczeniu na 1000 osób. Ujemne saldo w latach 2006-2014, z nielicznymi wyjątkami, notowały rok rocznie zarówno powiat jak gmina Cybinka. W ostatnich trzech latach saldo migracji w gminie Cybinka przewyższa wartość salda dla całego powiatu kilkukrotnie (blisko trzykrotnie w 2012 i 2014 roku a aż pięciokrotnie w 2013).

Wykres 21 Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 osób w latach 2006-2015 dla Powiatu Ślubickiego i Gminy Cybinka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - BDL

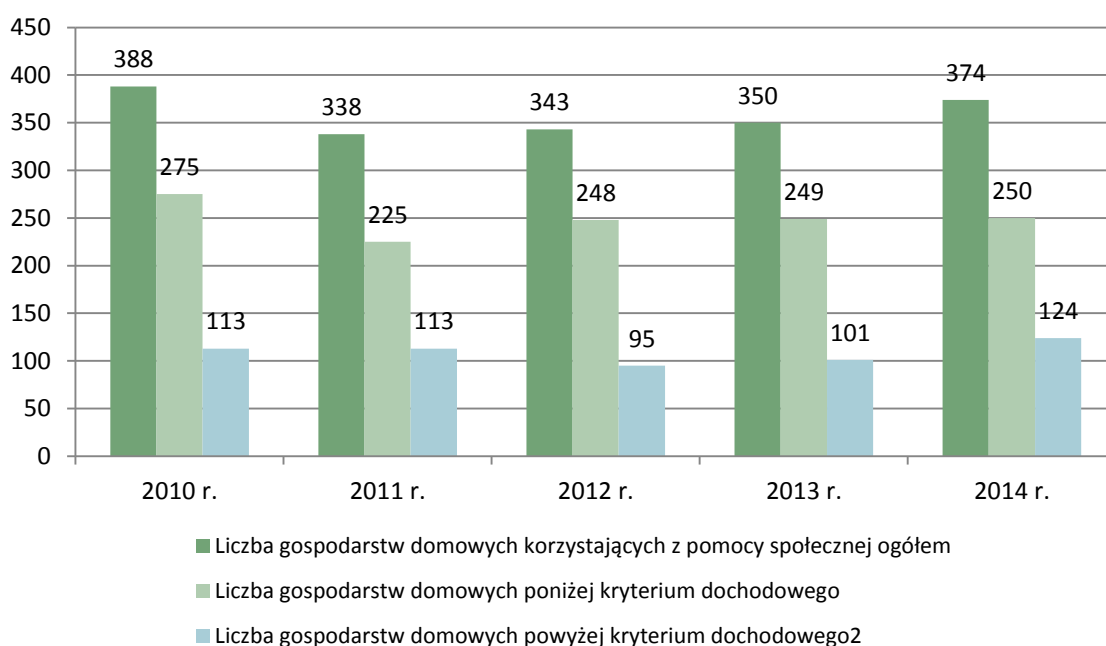
Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

System pomocy społecznej w Polsce reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity – Dz. U. z 2013r. poz. 182 z późn. zm.). Działania z zakresu pomocy społecznej z mocy ustawy wykonują organy administracji rządowej i samorządowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince

Instytucją zajmującą się ustawowo pomocą społeczną na terenie gminy jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince. Do jego zadań należy m.in. przekazywanie świadczeń pomocy społecznej w postaci pieniężnej, rzeczowej lub w formie usług. Warunkiem otrzymywania świadczeń pieniężnych jest spełnianie kryterium dochodowego, które od 1 października 2012 r. wynosi 456 zł dla osoby w rodzinie oraz 542 zł dla osoby samotnie gospodarującej. Od 2011 r. liczba gospodarstw korzystających z pomocy społecznej wynosiła 338 i systematycznie rośnie. W 2014 r. z pomocy społecznej korzystały już 374 gospodarstwa domowe. Warto zauważyć, że od 2012 r. liczba gospodarstw domowych mieszczących się w kryteriach dochodowych pozostaje bez zmian. Od 2012 r. rośnie za to liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej, które przekraczają ustalone kryteria finansowe.

Wykres 22 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w latach 2010-2014 wg kryterium dochodowego.

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych.

Placówka Wsparcia Dziennego „Promyk” w Cybince

Placówka wspiera rodziny poprzez objęcie dziecka dzienną opieką i wychowaniem. Placówka Wsparcia Dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań. Wspieranie rodziny

przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Liczba korzystających ze wsparcia dziennego rośnie od 2012 r. W 2012 r. ze wsparcia placówki skorzystało 71 podopiecznych, w 2013 r. było to 113 osób, a w 2014 r. 153 osoby³⁶.

2.4.2.1 OPIEKA ZDROWOTNA I NIEPEŁNOSPRAWNI

W Gminie Cybinka funkcjonują dwie przychodnie lekarskie: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Zespołu Lekarza Rodzinnego "ZDROVITA" filia Bieganów i Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Zespołu Lekarza Rodzinnego "ATIS" w Cybince, oraz Indywidualna Praktyka Lekarska Dentystyczna. Ponadto na terenie Gminy w nagłych przypadkach pomoc medyczna jest świadczona przez Zespół Podstawowy Ratownictwa Medycznego, podstacja w Cybince.

W 2012 r. na jedną przychodnię Podstawowej Opieki Zdrowotnej przypadało w Gminie 3 363 osoby, co było najwyższą wartością na terenie Powiatu Słubickiego³⁷.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Słońcem” w Bieganowie

Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Słońcem” w Bieganowie jest jednostką budżetową Gminy realizującą zadania z zakresu administracji rządowej określone w ustawie o pomocy społecznej i ustawie o ochronie zdrowia psychicznego. Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Słońcem” w Bieganowie jest ośrodkiem wsparcia dla 20 osób z zaburzeniami psychicznymi. Dom jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu i obejmuje wsparciem osoby upośledzone umysłowo oraz osoby wykazujące inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Słońcem” w Bieganowie zapewnia uczestnikom:

- rozwój osobowościowy, a w miarę możliwości ich samodzielność uwzględniając stopień fizyczności i psychicznej sprawności uczestników;
- trening funkcjonowania w codziennym życiu;
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów;
- trening umiejętności społecznych w tym: kulinarne, komunikacji społecznej, czystości, spędzania czasu wolnego, nauka samoobsługi);
- postępowanie wspierająco-aktywizujące dostosowane do potrzeb i możliwości psychofizycznych;
- poradnictwo psychologiczne i socjalne;
- terapię zajęciową;
- rehabilitację społeczną w tym: zajęcia rytmiczno-muzyczne (nauka tańca i śpiewu), zajęcia teatralne, zajęcia socjoterapeutyczne, pogadanki, rozmowy indywidualne z uczestnikiem, terapia zajęciowa grupowa (zajęcia techniczne i plastyczne);
- usługi opiekuńcze (pomoc w samoobsłudze, karmienie, mycie);
- ergoterapię w tym: prace porządkowe, dyżury w kuchni, prace w ogrodzie;
- udział w imprezach o charakterze integracyjnym (w placówce i poza nią);

³⁶ Dane GUS Bank Danych Lokalnych

³⁷ Diagnoza Lokalnych Problemów i Wyzwań Powiatu Słubickiego, Fundacja na rzecz Collegium Polonicum 2014, s. 103

- pomoc w załatwieniu spraw osobistych uczestnika i jego rodziny (interwencje, formułowanie pism, pomoc w wypełnianiu dokumentów);
- zajęcia rekreacyjno-sportowe w okresie letnim i zimowym (zawody sportowe, wyjazdy do teatru, kina, wycieczki itp.).

2.4.2.2 PLACÓWKA OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZA "NASZA CHATA" W CYBINCIE

Od 2009 r. na terenie Gminy funkcjonuje Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza "Nasza Chata", która jest jednostką prowadzoną przez Powiat Słubicki. Jest to placówka typu socjalizacyjnego, przeznaczona dla 30 wychowanków.

Placówka działa na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 149, poz.887 z późn.zm.) oraz rozporządzenia sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej z dnia 22 grudnia 2011 roku.

- zapewnienia dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokajania jego niezbędnych potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych;
- realizacji przygotowanego we współpracy z asystentem rodziny planu pomocy dziecku;
- umożliwiania kontaktu dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- podejmowania działań w celu powrotu dziecka do rodziny;
- zapewnienia dziecku dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- obejmowania dziecka działaniami terapeutycznymi;
- zapewniania korzystania z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- zapewnienia dziecku dostępu do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych, o ile takie są wskazane dla dziecka,
- zapewnienia dostępu do nauki, która w zależności od potrzeb dzieci odbywa się:
 - 1) w szkołach poza Placówką,
 - 2) w systemie nauczania indywidualnego,
- pomocy w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych oraz w miarę potrzeb w zakresie udziału w zajęciach wyrównawczych,
- zapewnienia uczestnictwa, w miarę możliwości, w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno - sportowych,
- dostępu do pomocy psychologiczno - pedagogicznej, odpowiedniej do zaburzeń i odchyłeń rozwojowych lub specyficznych trudności w uczeniu się, organizacji czasu wolnego, rozwoju zainteresowań, organizacji zabaw i zajęć sportowych.

2.4.3 EDUKACJA

Na terenie gminy funkcjonują 3 placówki oświatowe, które prowadzą działalność w zakresie edukacji na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum. Sieć szkół tworzą następujące szkoły:

1. Zespół Szkół w Cybince, utworzony z dniem 1 września 2004 r., w skład którego wchodzi:
 - Gimnazjum Publiczne w Cybince,
 - Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Cybince.
2. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Białkowie.

Według danych BDL GUS w 2014 r. ogółem do dwóch szkół podstawowych uczęszczało 459 uczniów, natomiast w gimnazjum uczyło się w sumie 213³⁸.

Tabela 15 Liczba dzieci w poszczególnych szkołach, stan na 2014.

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba nauczycieli	Liczba dzieci na 1 oddział
1	Zespół Szkół w Cybince w tym:				
	1) Gimnazjum	213	10	23	21,3
	2) Szkoła Podstawowa im. B. Chrobrego	336	15	30	22,4
2	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Białkowie	128	7	16	18,3
Razem		672	32	69	62

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jak wynika z wywiadu telefonicznego przeprowadzonego w październiku 2015 z pracownikami wyżej wymienionych placówek szkoły w stopniu umiarkowanym dysponują zapleczem technicznym. O czym świadczy fakt, iż na wszystkich uczniach z Zespołu Szkół czyli tj. szkoły podstawowej i gimnazjum przypada jedna sala komputerowa. W skład tej sali wchodzi 24 komputery stacjonarne oraz mobilna szafa, w której znajduje się 20 przenośnych komputerów.

Natomiast na terenie gminy opieka przedszkolna sprawowana jest przez:

1. Przedszkole Publiczne w Cybince;
2. Niepubliczne Przedszkole w Cybince "Kraina Kota w Butach";
3. Punkt Przedszkolny w Rąpicach "Kolorowe Przedszkole".

Tabela 16 Liczba dzieci w przedszkolach i punktach opieki przedszkolnej, stan na 2014.

Nazwa przedszkola	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba nauczycieli
-------------------	---------------	------------------	--------------------

³⁸ Bank Danych Lokalnych GUS

1	Przedszkole Publiczne w Cybince	98	4	7
2	Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Białkowie	24	2	1
	w tym: z siedzibą w Rąpicach	6	1	1
3	Niepubliczne Przedszkole w Cybince "Kraina Kota w Butach"	32	2	2
4	Radosne Przedszkole w Drzeniowie	15	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wywiadu telefonicznego z pracownikami placówek w październiku 2015.

Należy dodać, iż ze względu na spadek liczby dzieci (stan na wrzesień 2015) punkt „0” działający przy szkole podstawowej w Białkowie został zamknięty i rodzice nielicznej grupy dzieci z terenu wsi dowożą je do Punktu Przedszkolnego w Rąpicach. Z tego samego powodu od września 2015 nie funkcjonuje Radosne Przedszkole w Drzeniowie oraz Niepubliczne Przedszkole "Chata Małolata".

Władze samorządowe w strukturach powiatu odpowiedzialne są za szkolnictwo ponadgimnazjalne. Młodzież z terenu gminy ma dość szeroki wachlarz możliwości o czym świadczą niżej wymienione placówki:

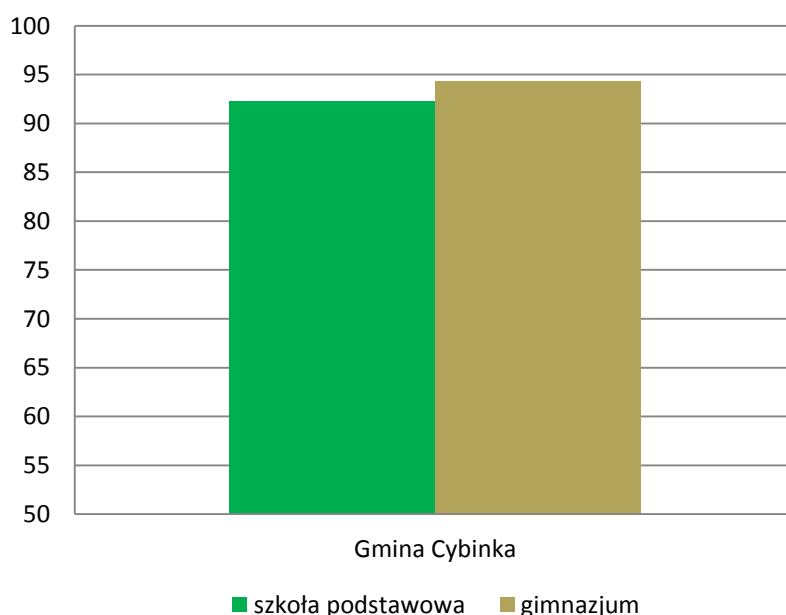
- Zespół Szkół Ekonomiczno-Rolniczych w Słubicach (5 kierunków do wyboru: technik ekonomista, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik architektury krajobrazu, technik agrobiznesu);
- Zespół Szkół Technicznych im. Inż. Tadeusza Tańskiego w Słubicach (w skład Zespołu wchodzi Technikum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Publiczne Gimnazjum dla Dorosłych oraz Szkoła Policealna);
- Zespół Szkół Ekonomicznych w Ośnie Lubuskim (w skład wchodzi: Technikum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa i Liceum Ogólnokształcące);
- Zespół Szkół Licealnych im. Zbigniewa Herberta w Słubicach;
- Technikum Leśne w Staroście³⁹.

Współczynnik skolaryzacji brutto mówi o tym, jaka jest relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Na podstawie wartości tego wskaźnika można odczytać preferencje rodziców dot. szkół, które wynikają m.in. z obiegowej opinii dotyczącej jakości kształcenia w tych placówkach.⁴⁰ Wartość współczynnika skolaryzacji przedstawia poniższy wykres.

³⁹ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Słubickiego na lata 2014-2022

⁴⁰ Raport z DIAGNOZY OBSZARU FUNKCJONALNEGO SUBREGION G8, Praca zbiorowa zespołu Fundacji na rzecz Collegium Polonicum: Katarzyna Kochańska, Adam Szulczewski, Natalia Duer, Beata Szydlik, Słubice 2015

Wykres 23 Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Cybinka w 2014r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL).

Warto zwrócić uwagę, iż uczniowie z terenu gminy Cybinka mają możliwość kształcenia się w innych miastach np. w Słubicach lub w Zielonej Górze. Zastanawiający jest fakt obniżania się wskaźnika skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych. Jeszcze w 2013 roku wynosił on blisko 98% jednak w 2014 nastąpił wyraźny spadek. Jeszcze większy spadek odnotowano biorąc pod uwagę wskaźnik skolaryzacji netto, który ze stanu 95,29 w 2013 roku spadł do 71,16. Jednak ten spadek odnotowano również w innych gminach województwa i kraju. Co więcej wskaźnik globalny dla Polski wygląda niemal identycznie jak ten dla Cybinki. Nie znaleziono uzasadnienia dla takiej zmiany (nie można tłumaczyć jej włączeniem do statystyk 6-latków, ponieważ wg metodologii GUS wliczane są tylko dzieci z przedziału 7-12 lat).

Jakość kształcenia w gminie Cybinka można ukazać m.in. na podstawie wyników z egzaminu szóstoklasisty. Na podstawie danych z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej wyglądało to następująco:

Tabela 17 Średnie wyniki z egzaminu szóstoklasisty w 2014.

	Średnia ze sprawdzianu	Czytanie	Pisanie	Rozumowanie	Korzystanie z informacji	Wykorzystanie wiedzy w
Cybinka	59,68%	72,70%	42,90%	51,88%	73,50%	65,38%
lubuskie	25,53%	77,20%	57,10%	44,90%	27,20%	48,90%

Źródło: Raport z diagnozy...op.cit.

Na podstawie powyższej tabeli zauważyć można, że uczniowie najgorzej wypadają w umiejętnościach związanych z rozumowaniem i pisaniem. Najlepiej zaś idzie im w czytaniu i korzystaniu z informacji. Na tle woj. lubuskiego uczniowie z gminy Cybinka klasyfikują się powyżej średniej. Jedynie w czytaniu i pisaniu plasują się poniżej średniej w województwie lubuskim.

Na poziomie gimnazjum wyniki z egzaminu wyglądają następująco:

Tabela 18 Średnie wyniki z egzaminu gimnazjalnego w 2014.

	Historia WOS	Język polski	Przedmioty przyrodnicze	matematyka	Język ang. poziom podst.	Język niem. poziom podst.
Cybinka	55,98%	63,23%	52,66%	52,25%	61,16%	65,17%
lubuskie	57,22%	65,23%	50,32%	45,64%	65,06%	53,92%

Źródło: Raport z diagnozy...

Wyniki egzaminów z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz z niemieckiego wypadły lepiej w porównaniu do średniej w województwie lubuskim. Natomiast wyniki z pozostałych przedmiotów dużo nie odbiegają od średniej na tle województwa.

2.4.4 KULTURA

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Cybince działa od roku 1993 jako zakład budżetowy Gminy Cybinka. W 2006 roku wyodrębniono Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Cybinka ze struktur Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, co zdecydowanie ułatwiło funkcjonowanie obu jednostek i zarządzanie posiadanym majątkiem⁴¹.

Centrum życia kulturalnego toczy się przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury. W zakresie działalności ośrodka jest m.in.: rozbudzenie aktywności kulturalnej, organizowanie różnych form edukacji czy wystaw i wernisaży itd. Dla dzieci propozycją są m.in.: warsztaty plastyczno-edukacyjne, zajęcia karate natomiast dla dorosłych szereg cyklicznych imprez np.: zabawa andrzejkowa. Do dyspozycji mieszkańców jest również kino znajdujące się w budynku ośrodka.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy obejmuje swoją działalnością teren miasta i gminy Cybinka. Posiada filie w Białkowie, Rąpicach, Uradzie i Sądowie. Biblioteka proponuje szeroki wachlarz zajęć cyklicznych dla dzieci i dorosłych są to m.in.: spotkania z autorami, Narodowe Czytanie, Festiwal Twórczości, Konkurs Recytatorski. Do dyspozycji mieszkańców są również komputery z dostępem do internetu. Wydzielone jest osobne pomieszczenie dla dzieci (5 komputerów stacjonarnych) oraz dla dorosłych (również 5 komputerów stacjonarnych). Biblioteka dysponuje również czterema laptopami⁴².

2.4.4.1 ZABYTKI

W rejestrze zabytków na terenie gminy Cybinka znajduje się:

Białków :

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. par. p.w. św. Andrzeja Boboli, 1840;

⁴¹ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Cybinka na lata 2008-2013

⁴² Opracowanie własne na podstawie wywiadu telefonicznego z pracownikiem szkoły w październiku 2015.

- dwór, ob. dom nr 72, XVIII, 2 ćw. XIX.

Cybinka :

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. par. p.w. MB Częstochowskiej;
- park pałacowy, XVIII-XIX, pocz. XX: część oficyny, ogrodzenie z bramą parkową
- cmentarz żołnierzy radzieckich.

Drzeniów:

- kościół par. p.w. MB Częstochowskiej, XV, XIX;
- zespół pałacowy, XVIII, 1844: piwnice pałacu, park oraz dom.

Koziczyn:

- willa, 2 poł. XIX;
- park.

Maczków:

- zespół dworski, XVIII/XIX;
- dwór;
- park.

Radzików:

- kościół fil. p.w. MB Królowej Polski, szach., 1712;
- dwór, 2 poł. XVIII, XIX/XX.

Rąpice:

- dwór, 1 poł. XIX.

Sądów:

- kościół fil. p.w. św. Antoniego, 1801;
- młyn wodny, 2 poł. XIX⁴³.

Najcenniejszym zabytkiem archeologicznym jest grodzisko wczesnośredniowieczne nad Odrą, usytuowane naprzeciw ujścia Nisy Łużyckiej. Gród noszący nazwę Szydłów, powstał w XI lub XII wieku i przez pewien czas pełnił funkcję kasztelańskiego grodu. Była to najbardziej na północny-zachód wysunięta warownia śląska. Duże wartości naukowe mają również wczesnodziejowe cmentarzyska w Cybince, Białkowie, Grzmiącej, Rąpicach i Uradzie.⁴⁴

⁴³http://www.nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Zabytki_w_Polsce/rejestr-zabytkow/zestawienia-zabytkow-nieruchomych/ (dostęp: 21.10.2015)

⁴⁴http://cybinka.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=8&strona=1&sub=20 dostęp 16.10.2015

2.4.5 TURYSTYKA I SPORT

Atrakcje gminy Cybinka zostały skatalogowane, opisane i umieszczone na turystyczno-edukacyjnej trasie o charakterze przyrodniczo-historycznym przez realizatorów projektu partnerskiego „Jutro zaczęło się wczoraj”. Przygotowana trasa zawiera przystanki zlokalizowane w gminie Słubice oraz Cybinka. Po stronie Cybinki w opisie trasy znalazły się:

Ruiny mostu w Kłopotcie. Most został wzniesiony w 1919 r. w miejscu, gdzie przez wiele lat istniała przeprawa promowa i łączył miejscowości Kłopot (Kloppitz) oraz Przybrzeg (Fürstenberg), obecnie część miasta Eisenhüttenstadt. Największe znaczenie odegrał podczas działań wojennych okresu II wojny światowej, kiedy to na przełomie 1944 i 1945 r. stanowił ważny punkt przeprawy przez Odrę dla tłumów ludzi z Brandenburgii Wschodniej i szeroko rozumianego Śląska, uciekających na zachód przed nacierającą ofensywą Armii Czerwonej. Jedno z przęsła (piękne, stalowe, znajdujące się bezpośrednio na nurtem Odry), zostało wysadzone w powietrze 4 lutego 1945 r. przez niemieckich pionierów, czyli według współczesnej nomenklatury – saperów, w celu utrudnienia przeprawy wojskom radzieckim i spowolnienia natarcia w kierunku Berlina. Obecnie turystów przyciągają ruiny mostu, które stanowią swego rodzaju platformę widokową, porośniętą już trawą i miejscami dziurawą, ale pięknie położoną nad lustrem odrzańskiej wody.

Fabryka papieru w Koziczynie (Steinbockwerk). Powstała na początku XIX w. nad rzeką Pliszka, stanowiącą dopływ Odry. Jej właścicielem był frankfurcki przedsiębiorca Paul Steinbock, od którego nazwiska nazwano również fabrykę i całą osadę. Posiadał on również podobną fabrykę papieru w Sądowie (Sandow).

Początkowo produkcję napędzały koła wodne, ale przełom przyniosło wzniesienie kopalni węgla brunatnego w pobliskiej Cybince w latach 1857-1858, dzięki czemu zwiększono produkcję z 1,5 do 3,5 ton dziennie. Kolejne ważne czynniki w działalności fabryki to budowa drogi dojazdowej w 1899 r. oraz budowa linii kolejowej Cybinka-Kunowice w 1907 r.

Po zakończeniu II wojny światowej budynki przeszły na własność Przedsiębiorstwa Rolno-Przemysłowego Państwowych Zakładów Zbożowych, obecnie to teren prywatny. Ciekawość kompleksu dopełniają ruiny willi dawnego właściciela o konstrukcji szachulcowej i w tzw. stylu rodzimym (Heimatstil) oraz istniejące do dzisiaj założenie parkowe, pierwotnie o powierzchni 1,5 ha, obecnie 1,22 ha, które poza zatarciem niektórych ścieżek i porośnięciem nowymi drzewami samosiewnymi zachowało się w niemal niezmienionym stanie. Od 21 maja 1964 r. znajduje się w rejestrze zabytków.

Rzeka Pliszka. Rzeka Pliszka zachowała do dziś swój naturalny charakter. Zajmuje niewielką dolinę otoczoną przez duży kompleks leśny, głównie borów sosnowych porastających piaszczyste wzniesienia. Wzdłuż rzeki występują płaty nadrzecznych łągów (wilgotne zbiorowiska leśne, występujące nad rzekami i potokami, w zasięgu wód powodziowych), głównie jesionowo-olszowych (Fraxino-Alnetum) oraz liczne torfowiska (jeden z typów mokradeł w znacznej mierze zbudowany z mchów torfowców, gdzie zachodzą procesy akumulacji osadów organicznych – torfu) i zbiorowiska szuwarowe.

Występują tu cenne gatunki ryb jak boleń pospolity (*Leuciscus aspius*), koza pospolita (*Cobitis taenia*), głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*), minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*), piskorz (*Misgurnus fossilis*) czy różanka pospolita (*Rhodeus sericeus*). A także inne zwierzęta, jak ślimaki poczwarówki (*Vertiginidae*), jelonek rogacz (*Lucanus cervus*) największy chrząszcz Polski zasiedlający stare drzewa, wiele płazów, nietoperzy, i ssaków, w tym wydra (*Lutra lutra*) czy nawet wilk (*Canis lupus*).

Cenne siedliska stwarzane przez rzekę Pliszkę oraz cenne gatunki fauny i flory tu występujące zostały objęte ochroną w formie Specjalnego Obszaru Ochrony siedlisk Natura 2000. Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, które uważa się za cenne (znaczące dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy) i zagrożone wyginięciem w skali całej Europy. Celem jest zachowanie lub odtworzenie różnorodności biologicznej Europy, co jest jednym z priorytetów działalności Unii Europejskiej. Podstawą funkcjonowania Sieci Natura 2000 są dwie unijne dyrektywy - z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (zwana dyrektywą ptasią) oraz z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana dyrektywą siedliskową). W myśl dyrektywy ptasiej oraz dyrektywy siedliskowej, każdy kraj członkowski Unii Europejskiej ma obowiązek zapewnić siedliskom przyrodniczym i gatunkom roślin i zwierząt, o których mowa w tych dyrektywach, warunki sprzyjające ochronie lub zadbać o odtworzenie ich dobrego (właściwego) stanu, m.in. poprzez wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO).

Podobnie jak Ilanka, Pliszka jest rzeką, na której organizowane są **spływy kajakowe**. Na odcinku od Gądkowa Wielkiego do Uradu znajduje się kilka przystani. Istnieje możliwość skorzystania z usług firm zaopatrujących w sprzęt.

Krześniński Park Krajobrazowy i Muzeum Bociana w Kłopotcie (KPK). KPK obejmuje tereny pradoliny Odry i Nysy Łużyckiej o dużej wartości przyrodniczej i krajobrazowej. Charakterystyczną cechą Parku jest duży udział w jego powierzchni użytków zielonych, położonych na terasie zalewowej pradoliny Odry (umiarkowanie płaska forma terenu powstała w dolinie rzecznej, która w miarę podnoszenia stanu wód jest stopniowo zalewana). Najcenniejszym obszarem Krześnińskiego Parku Krajobrazowego jest zalewany okresowo polder przeciwpowodziowy Krzesin-Bytomiec. Różnorodność środowisk, jakie można zaobserwować na terenie Parku wpływa na atrakcyjność tego obszaru. Międzywale Odry porastają łągi wierzbowe (*Salicetumalbae*) i topolowe (*Populetumalbae*) w kompleksie z licznymi starorzeczami, trzcinowiskami i szuwarami mózgowymi (zespół roślinności łąkowo-szuwarowej budowany głównie przez trawę mozgę trzcinowatą). Siedziba parku znajduje się w miejscowości Kłopot, w Muzeum Bociana białego, gdzie zlokalizowane jest jedno z największych miejsc lęgowych bociana białego na terenie Polski Zachodniej.

Bocian biały (*Ciconiaciconia*) jest jednym z najlepiej rozpoznawanych ptaków Polski. Znany jest, jako symbol wiosny i niestrudzony wędrowiec. Gniazduje w Europie, zachodniej Azji i na południu Afryki. Bociany spędzają w Polsce około 5 miesięcy. Tuz przed odlotem gromadzą się w stada, tzw. sejmiki. Każdej jesieni i wiosny przelatują trasę liczącą 8-10 tysięcy kilometrów do tropikalnej i południowej Afryki. W Polsce występuje na terenie całego kraju z wyjątkiem wyższych partii gór.

Gniazdo bociana białego nazywane jest bocieńcem. Jest dużą konstrukcją z patyków z dodatkiem darni, słomy, siana, sierści, gazet, szmat i sznurków, które są bardzo niebezpieczne dla piskląt. Po latach użytkowania mogą osiągać ogromne rozmiary i wagę. Wiemy, że pary nie są wierne sobie, tylko gniazdu. Jeśli jeden z partnerów spóźnia się z powrotem z Afryki, to inny ptak zajmie jego miejsce. Czasem dochodzi do walk i w gnieździe pozostaje zwycięzca, przy czym walki toczą obie płcie. Młode ptaki po uzyskaniu dojrzałości, tj. - wieku 4 lat, z reguły próbują znaleźć wolne gniazdo w pobliżu miejsca przyścia na świat lub budują nowe w dogodnym miejscu. Dawniej budowały gniazda niemal wyłącznie na dachach i kominach. Teraz głównie na słupach.

W Kłopotcie bocian biały gniazduje bardzo licznie. Wynika to z faktu, że wokół znajdują się użytki zielone i siedliska chronione przez Krześniński Park Krajobrazowy bogate w pokarm. Liczba młodych zależy od obfitości pokarmu i warunków atmosferycznych w danym sezonie.

W lesie, nieopodal Parku Krajobrazowego, znajduje się **Rezerwat Przyrody Młodno**, który jest objęty również ochroną w ramach sieci Natura 2000 jako Specjalny Obszar Ochrony siedlisk Torfowisko Młodno.

Pozostałe walory gminy Cybinka, nie wymienione na opisanej ścieżce to:

Kaplica w okolicy Drzeniowa. W lasach koło Drzeniowa są ruiny dużej, przepięknej niegdyś kaplicy. Napis głosi, że zbudowano ją w 25 roku, ale czy to 1825, czy 1925, nie wiemy. Mieszkańcy tej wsi postanowili odstąpić zarośnięte resztki budowli, żeby pokazać je odwiedzającym ten rejon. To fragment projektu, na który wieś dostała pieniądze z Unii. W planach jest nasadzenie dębowej alei.

Dawna osada w Puszczy Rzepińskiej. Na granicy leśnictw Sarnowo-Nowy Świat, można oglądać ruiny dawnego założenia pałacowego. Okolice Grodna to dość tajemnicze miejsce. Po tętniącej życiem wsi, która istniała ponad 600 lat, pozostały zaledwie nikiłe ślady w lesie: wyglądające zza zarośli zawalone ściany budynków, sterty gruzu, kwitnące wiosną przebiśniegi. Czas zrobił swoje. Urokliwe miejsce na rowerowe wycieczki.

Niewątpliwą atrakcją nadleśnictwa są zwarte kompleksy leśne, a wśród nich ścieżki przyrodniczo-leśne: Bieganów (5km), jest ona przeznaczona zarówno dla pieszych, jak i rowerzystów, ścieżka edukacyjna „Ptasi Raj”, mająca swój początek przy nadleśnictwie w Cybince. Ciekawe są chrobotkowe lasy w okolicach Bytomca ze specyficzną roślinnością - chrobotkiem reniferowym.

Warty uwagi jest także cmentarz żołnierzy radzieckich w Cybince, gdzie spoczywa ok. 10 tys. żołnierzy.

Sądów.⁴⁵ Miejscowość o szczególnym znaczeniu przyrodniczym i historycznym. Przez środek wsi przebiega rzeka Pliszka, malowniczy szlak kajakowy i obszar natura 2000. Słowiańska nazwa wsi dowodzi jej wczesnego rodowodu, sięgającego pierwszej połowy XIII wieku. W 1460 roku miejscowość była we władaniu rodziny Schaffe. W 1574 roku dobra przejął elektor i wkrótce zamienił z joannitami na Cybinkę. Joannici sprzedali zapewne Sądów, bo już w 1580 roku był on w rękach rodziny von Winterfeld, która władała dobrami do 1853 roku i z jej fundacji powstał, zachowany do dziś zabytkowy, klasycystyczny kościół. W XVII wieku wzniesiony został dwór rozbudowany w 1734 roku i ponownie około 1830 roku pałac, z rozległym parkiem. Po 1945 roku pałac popadł w ruinę i został rozebrany.

Białków. W zmodernizowanym, zabytkowym dworku, który do lat 90-tych pełnił funkcję biura PGR dziś swoją siedzibę ma Towarzystwo Miłośników Polesia i Białkowa. Przestronne wnętrza, wyremontowane pokoje gościnne, nowoczesne zaplecze kuchenne i skansen przed „dworkiem” służą mieszkańcom wioski i turystom. Oprócz skansenu, który przenosi odwiedzających w klimat wsi poleskiej wewnątrz budynku znajduje się Izba Pamięci, w której prezentowane są przedmioty związane z dawnym życiem na Polesiu. Charakterystycznym elementem Białkowa są też specjały kulinarne jak Bliny czy Pierogi Poleskie, dobrze znane mieszkańcom regionu.

Gmina Cybinka, ze względu na walory przyrodnicze ma potencjał do rozwoju agroturystyki. Zgodnie z informacjami zawartymi na stronie internetowej gminy funkcjonują tam dwa takie gospodarstwa (Cybinka i Grzmiąca) o łącznym potencjale 25 miejsc noclegowych. Oprócz gospodarstw agroturystycznych miejsc noclegowych udzielają inne podmioty zlokalizowane w Cybince oraz we wsiach gminy Cybinka (Białków, Kłopot, Krzesin). Łączny potencjał wszystkich wymienionych w ww wykazie podmiotów to 122 miejsca noclegowe.

⁴⁵ Na podstawie <http://www.ziemialubuska.pl/1075,1042,,.html>

2.4.6 SPORT I KULTURA FIZYCZNA

Aktywność fizyczna gminy Cybinka skoncentrowana jest wokół działających w niej klubów sportowych⁴⁶ – Perła Cybinka, Zorza Cybinka, Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Bizon" Bieganów oraz Polesie Biazków. Cyklicznie odbywa się tutaj także impreza rowerowa VERUS K-SSSE MARATON MTB przyciągająca wiosną każdego roku kolarzy przełajowych z całej polski. Biorąc pod uwagę jeszcze takie inicjatywy jak „Rowerowe Wakacje” organizowane przez Cybińskie Stowarzyszenie Rozwoju PRO-EKO czy działalność grupy nieformalnej „Cybinko na rower!” okazuje się, że sportowym symbolem gminy jest rower.

Miejsca, w których mieszkańcy gminy mogą zażywać kultury fizycznej to:⁴⁷

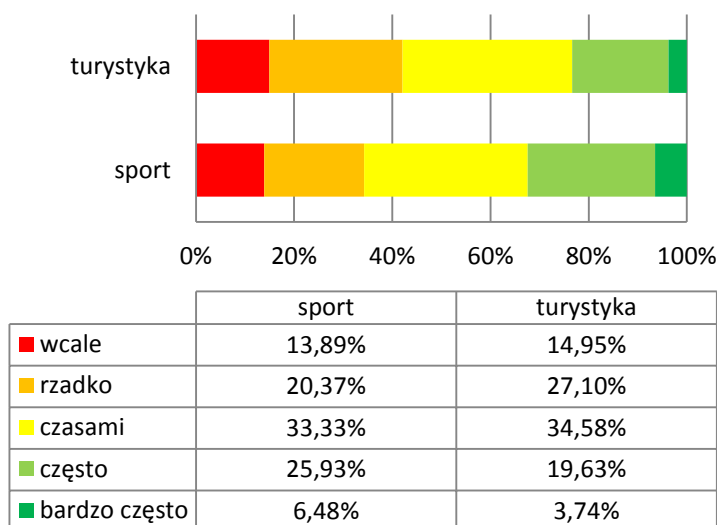
- Boisko i Hala Sportowa w Cybince;
- Boisko wielofunkcyjne w Cybince, Uradzie, Rąpicach;
- Boisko w Białkowie, Bieganowie, Drzeniowie, Grzmiącej, Rąpicach;
- Boisko do siatkówki plażowej, w Cybince, Kłopocie, Drzeniowie, Rąpicach, Radzikowie;
- Ścieżki przyrodniczo-edukacyjne Cybinka - Bieganów, Drzeniów;
- Strzelnica w Drzeniowie;
- Place Zabaw w Cybince, Białkowie, Drzeniowie, Rąpicach.

Mieszkańcy gminy Cybinka korzystają z możliwości form aktywnego wypoczynku oraz uprawiania sportu i turystyki na terenie gminy. Dowodzi tego badanie ankietowe, w którym pytano m.in. o to z jaką częstotliwością mieszkańcy korzystają z takich form aktywności jak sport czy turystyka. Okazuje się, że blisko 2/3 respondentów uprawia jakąś formę sportu z częstotliwością większą niż minimalna. Wprawdzie połowa z nich korzysta z takiej formy wypoczynku „czasami” jednak pozostali odpowiadali, że „często” i „bardzo często”. Podobnie wyglądał rozkład odpowiedzi na pytania o turystykę, z tym że tutaj 42% respondentów odpowiedziało, że nie korzysta lub korzysta rzadko z tej formy spędzania wolnego czasu.

⁴⁶ Na podstawie www.cybinka.pl oraz ngo.pl

⁴⁷ <http://www.cybinka.pl/>

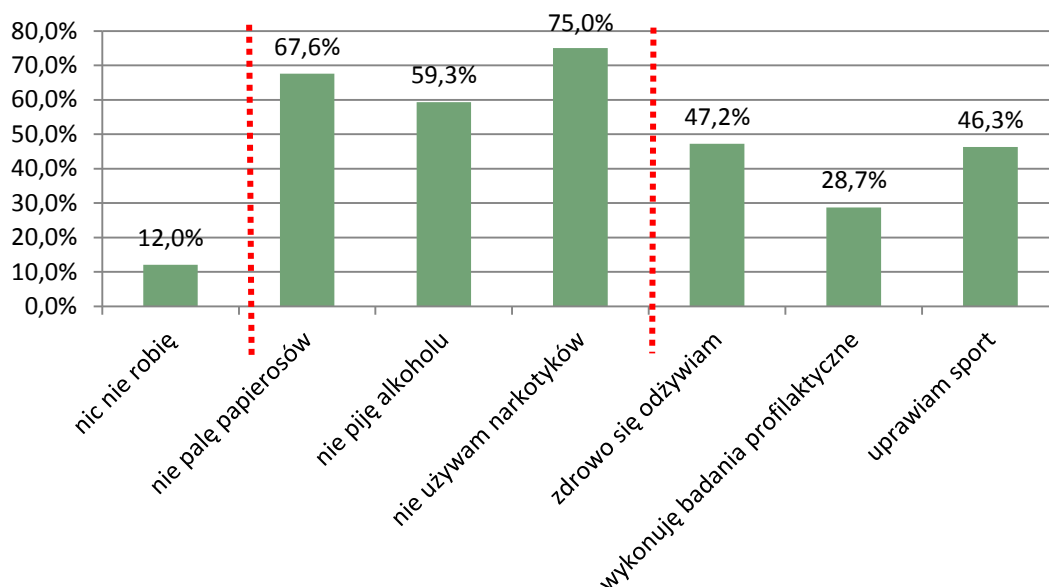
Wykres 24 Częstotliwość korzystania z różnych form aktywności mieszkańców gminy Cybinka. N=108

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Drugim aspektem badania aktywności mieszkańców było pytanie o działania podejmowane na rzecz poprawy zdrowia. Katalog tych działań można podzielić na trzy części. Pierwsza to brak jakichkolwiek działań, drugi to działania o charakterze biernym („nie robię tego co mi szkodzi”) a trzecia kategoria wiąże się z aktywnymi formami (badania, sport, zdrowe odżywianie).

Wykres 25 Działania mieszkańców gminy Cybinka zorientowane na poprawę zdrowia. N=108

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Okazuje się, że blisko połowa mieszkańców gminy Cybinka uprawia sport (mniej lub bardziej profesjonalną formę aktywności fizycznej).

2.4.7 TOŻSAMOŚĆ LOKALNA

Na obszarze „ziem odzyskanych” od lat powojennych obserwowano powszechne zawężenie spojrzenia, wysoką skalę nieznamość, ale też i braku zainteresowania ziemią. Za przyczynę tych zjawisk uznać można chyba wciąż jeszcze w pierwszym rządzie narzucone ideologicznie „wyrugowanie” tych terenów z niemieckiej pamięci kulturalnej po 1945 r. oraz istniejącą przez długi okres niedostateczną integrację tych terenów w świadomości polskiej. W sposób konsekwentny starano się zatrzeć tutaj materialne świadectwa przeszłości, których nie postrzegano lub nie chiano postrzegać jako własne.

Obszar na mocy postanowień z sierpnia 1945 r. stał się miejscem prawie całkowitej wymiany ludności, przerwania ciągłości kulturowej jednego społeczeństwa oraz tworzenia się nowej tradycji i społeczności. Ten drugi fakt utrudniony był w szczególności przez różnorodność sprowadzonych tutaj osadników, oraz przez ich poczucie tymczasowości użytkowania tych ziem (co pokutowało postawą – nie dbam o to, co nie moje). Spis narodowy na terenie ziemi lubuskiej w 1950 r. wykazał, że na jej obszarze zamieszkiwało wtedy 61,4% ludności w porównaniu z rokiem 1939r. z czego 52,3% stanowili przesiedleńcy z Polski Centralnej i Wielkopolski, 41,1% przesiedleńcy z dawnych wschodnich kresów Polski, 2,8% reemigranci, 2,6% autochtoni, czyli ludność miejscowego pochodzenia oraz 1,2% ludności nieznanego pochodzenia. Z owego wymieszania kulturowego ukształtowała się zatem ludność współczesna zamieszkująca tereny Nadodrza i Ujścia Warty. Potrzeba było dwóch, a może i trzech pokoleń, ażeby zatrzeć różnice kulturowe i stworzyć w miarę jednolitą społeczność. Nie bez znaczenia była tutaj polityka władz PRL, które konsekwentnie zakazywały wszelkich form pielęgnowania odrębności kulturalnych poszczególnych grup społeczeństwa. Doprowadziło to do wyginięcia wielu wartościowych tradycji regionalnych i uformowania społeczeństwa pozbawionego regionalnych korzeni.⁴⁸

Gmina Cybinka w skali powiatu słubickiego zdaje się być liderem w definiowaniu własnej tożsamości. Dzieje się tak za przyczyną aktywnej działalności organizacji pozarządowych i instytucji kultury (w szczególności Cybińskiego Stowarzyszenia Rozwoju PRO-EKO, Towarzystwa Miłośników Polesia i Białkowa, Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury oraz Biblioteki Miejskiej w Cybince) a także polityki tworzenia wiosek tematycznych (Białków-Polesie, Sądów-Hrabina, Kłopot-Bocian).

Doskonałym przykładem budowania tożsamości lokalnej jest działalność Towarzystwa Miłośników Polesia i Białkowa. Do dziś w Białkowie zachował się język, który jest mieszaniną polskiego i białoruskiego. Wielu ludzi, choć urodzeni już na Ziemi Lubuskiej, rozmawiają tamtym językiem. Zachowały się tradycje, niemal stuletnie stroje poleskie, które starannie przechowywano i zabezpieczano przed zniszczeniem. Zachowało się wiele innych cennych pamiątek, które przechowywane są w utworzonej przez Towarzystwo „Izbie pamięci”. Na bazie Towarzystwa Miłośników Polesia zawiązał się zespół śpiewaczy „Kryniczeńka”, którego głównym repertuarem są dawne pieśni poleskie. Obecnie śpiewa je na różnych uroczystościach lokalnych i ponadlokalnych, promując w ten sposób wieś, gminę, powiat i województwo. Towarzystwo organizuje i bierze udział w różnego rodzaju imprezach, festynach i świętach ludowych, na których oprócz śpiewu promuje poleskie kulinaria, tj.: pierogi, bliny, tołkanice, kołduny, które cieszą się dużym zainteresowaniem wśród uczestników różnych uroczystości lokalnych⁴⁹.

2.5 INDEKS POTRZEB LOKALNYCH

⁴⁸ Więcej: Beata Halicka w „Odra-Oder. Panorama europejskiej rzeki”, Karl Schlögel/Beata Halicka, Skórzyn 2008, s. 225 i dalsze

⁴⁹ Na podstawie http://tmpolesiaibialkowa.cba.pl/?page_id=30

Indeks POTRZEB LOKALNYCH to narzędzie, umożliwiające porównanie między sobą ocen stopnia rozwoju gmin (jako podstawowych jednostek samorządu terytorialnego) w kontekście siedmiu najważniejszych obszarów funkcjonowania społeczności lokalnych (obszary wskazane na podstawie „Modelu Współpracy”). Porównanie to możliwe jest zarówno w odniesieniu do horyzontu czasowego dla jednej gminy bądź w odniesieniu do innych badanych gmin.

Narzędzie Indeks.PL powstało na kanwie formularza ankiety skonstruowanej na cele diagnozy potrzeb i wyzwań lokalnych w ramach projektu „Modelowe TaNGO” realizowanego przez Fundację na rzecz Collegium Polonicum w Słubicach (analiza dotyczyła najważniejszych obszarów życia społeczności lokalnych – zgodnych z modelem współpracy organizacji pozarządowych w administracją samorządową), a także danych zastanych uzyskanych czy to z danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych) czy też od administracji samorządowej.

Aby ocenić sytuację konkretnych gmin (w poszczególnych obszarach i całościowo) postanowiono zestawić dane z 19 pytań pochodzących z formularza ankiety (załącznik 1) oraz 13 danych zastanych. Taka kombinacja danych pozwala dać całościowy obraz potrzeb i wyzwań stojących przed poszczególnymi jednostkami samorządu w konkretnych obszarach.

Indeks.PL podzielony został na 7 obszarów, w ramach których można uzyskać łącznie od: 0 do 33 pkt. Wynik przedstawiany jest jako procent zdobytych punktów w stosunku do stanu pożądanego. Punktacja wskaźników bazujących na statystycznych danych zastanych dokonywana jest w odniesieniu do średnich danych na poziomie kraju. W poszczególnych obszarach analizowano od 4 do 6 wskaźników.

Odczyt indeksu dla gminy Cybinka w 2014 roku wyniósł 8,73 pkt w skali 0-33 pkt.

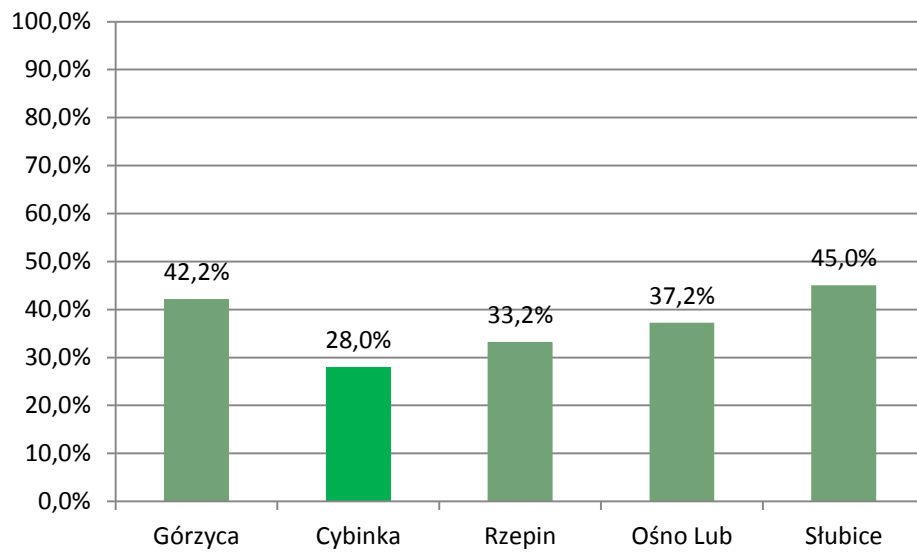
Wykres 26 Wynik Cybinki w Indeksie Potrzeb Lokalnych 2014 w ujęciu punktowym.

Źródło:Diagnoza lokalnych problemów i wyzwań Powiatu Słubickiego, Fundacja na rzecz Collegium Polonicum 2014.

Sama wartość wskaźnika bez porównania z innymi gminami tak naprawdę niewiele mówi. Wśród gmin powiatu Słubickiego jest to niestety najniższy wynik. Wpływ na niego miały w największej mierze odpowiedzi mieszkańców gminy na zadane w ankiecie pytania.

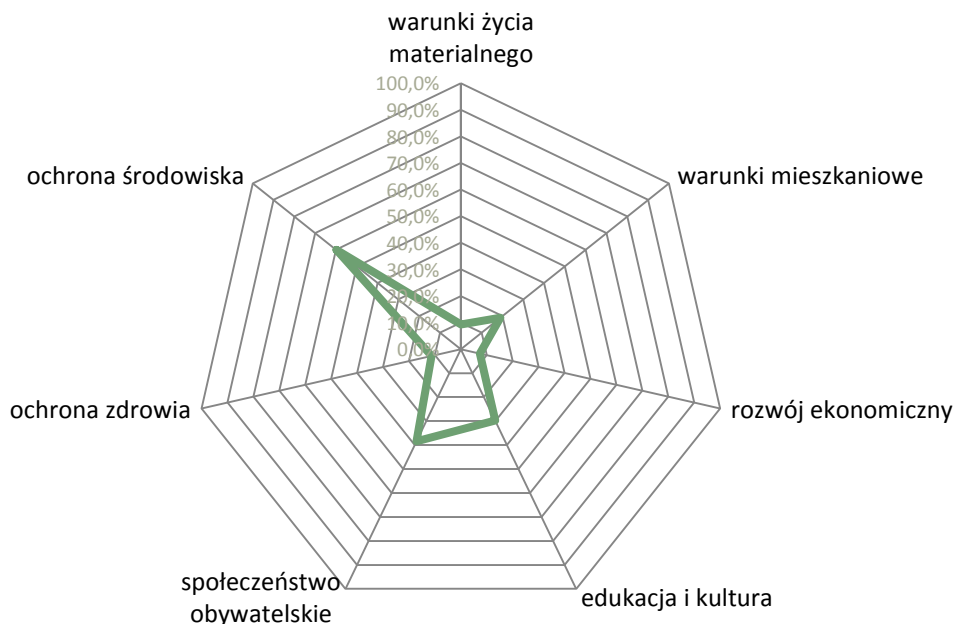
Wykres 27 Wartość Indeksu Potrzeb Lokalnych (w ujęciu %) poszczególnych gmin Powiatu Słubickiego.

Źródło: Diagnoza lokalnych problemów i wyzwań Powiatu Słubickiego, Fundacja na rzecz Collegium Polonicum 2014.

W kontekście wyzwań gminy Cybinka większą wartość ma porównanie obszarów indeksu, które podlegały ocenie.

Wykres 28 Graficzne przedstawienie wskaźników Indeksu Potrzeb Lokalnych w poszczególnych obszarach badanych przez Indeks.

Źródło: Diagnoza lokalnych problemów i wyzwań Powiatu Słubickiego, Fundacja na rzecz Collegium Polonicum 2014.

Okazuje się, że obszarem, w którym Cybinka wypada najlepiej są kwestie związane z ochroną środowiska. Zdecydowanie na drugim biegunie znajdują się kwestie ekonomiczne – warunki życia materialnego i rozwój ekonomiczny a także obszar ochrony zdrowia. Na tle pozostałych badanych obszarów dosyć dobrze wypada społeczeństwo obywatelskie, choć mimo to jest w tym obszarze jeszcze wiele do zdobycia. Szczególnie w kontekście połączenia go z obszarem edukacji i kultury, który został oceniony podobnie.

3. ANALIZA

3.1 ANALIZA PEST

Dla pełnej oceny środowiska makroekonomicznego gminy Cybinka dokonano analizy PEST. Zgodnie z metodologią przeanalizowano 4 obszary wpływów (polityczny, ekonomiczny, społeczny i technologiczny) odnosząc się sytuacji całego kraju.

1. Polityczny

Polska wydaje się dość stabilnym politycznie krajem, jednakże przeprowadzone w 2015 roku wybory parlamentarne i objęcie władzy przez inną partię polityczną mogą doprowadzić do modyfikacji strategicznych kierunków rozwoju. Ewentualne zmiany w systemie prawnym mogą wpływać na realia funkcjonowania samorządów lokalnych.

Dla dalszego stabilnego rozwoju istotne wydaje się uwolnienie potencjału rozwojowego, co wymaga przebudowania struktury państwa. Konieczne są złożone działania usuwające czynniki prawne, instytucjonalne i organizacyjne, będące przeszkodą w rozwoju kraju i realizacji przez obywateli ich celów życiowych. Celowe jest także konsekwentne kontynuowanie rozpoczętych wcześniej reform. Postęp w tym zakresie w największej mierze determinowany jest wolą i współpracą na poziomie centralnym.⁵⁰

2. Ekonomiczny

Polska gospodarka jest integralną częścią światowego systemu gospodarczego, dlatego jednym z kluczowych czynników wpływających na rozwój gospodarczy kraju jest światowa koniunktura gospodarcza. Na dynamikę polskiej gospodarki i jej zależność od cykli i trendów rozwojowych systemu światowego wpływają zarówno bezpośrednie powiązania gospodarcze, warunki na rynkach światowych, jak i konsekwencje udziału we wspólnym rynku Unii Europejskiej oraz w wielostronnych porozumieniach o wolnym handlu. Jako podmiot w międzynarodowych stosunkach handlowych, Polska stanowi także ogniwo globalnego łańcucha dostaw, przez co nie tylko stosuje się do zasad współpracy w obrocie międzynarodowym, ale zyskuje także wpływ na ich kształtowanie.

Akcesja do wspólnot europejskich ma doniosły wpływ na obraz współczesnej Polski. Konsekwencje integracji widoczne są praktycznie we wszystkich obszarach życia społecznego i gospodarczego. Nie ulega wątpliwości, że członkostwo w Unii Europejskiej będzie w dalszym ciągu czynnikiem w istotnym stopniu wpływającym na tempo i kierunki rozwoju kraju. W związku z rozpoczęciem kolejnego okresu programowania funduszy unijnych 2014 - 2020 Polska będzie miała dostęp do nowych źródeł finansowania, pozwalających na przeprowadzenie zarówno projektów inwestycyjnych, jak i skierowanych na rozwój kapitału ludzkiego.

Konkurencyjność polskiej gospodarki jest jednak nadal niska. Jej zapóźnienie w stosunku do najbardziej zaawansowanych ekonomicznie krajów wynika ze struktury opartej w dużej mierze na tradycyjnych sektorach produkcji i usług, z niskiego poziomu akumulacji kapitału i wykorzystania kapitału ludzkiego.

Tymczasem udział Polski w międzynarodowym obrocie gospodarczym sprawia, że skuteczne działanie w konkurencyjnym środowisku wymaga nieustannego rozwoju potencjału oraz budowania przewag. Współzawodnictwo zmusza całą gospodarkę narodową i poszczególne tworzące ją podmioty do poprawiania efektywności gospodarowania. Dotychczasowe przewagi konkurencyjne, oparte przede wszystkim na niskich kosztach pracy, tracą znaczenie. Konieczne jest wypracowanie nowych atutów. Niezwykle istotne staje się poszukiwanie i wdrażanie innowacji organizacyjnych, procesowych, technologicznych, produktowych czy marketingowych.

⁵⁰ Strategia Rozwoju Kraju 2020. Warszawa, wrzesień 2012 r.

Wraz z adaptowaniem nowych technologii następować będzie stopniowa reorientacja polskiego eksportu w kierunku produktów o wyższym poziomie technologicznym. Jego konkurencyjność tworzona będzie przede wszystkim w sektorach wykorzystujących średnie i wysokie technologie. Przewaga konkurencyjna w coraz większym stopniu powinna się opierać na wysokiej innowacyjności, wiedzy i kreatywności oraz na efektach skali i w coraz większym stopniu na powiązaniach kooperacyjnych. W ramach współpracy w strukturach klastrowych także sektor małych i średnich przedsiębiorstw może tworzyć produkty zdolne do konkurencyjności na globalnym rynku – regionalne, narodowe i unijne specjalności towarowe, które z powodzeniem będą konkurować z tradycyjnymi obszarami przewag konkurencyjnych krajów.

Fundusze europejskie nadal będą silnym bodźcem modernizacyjnym w perspektywie 2020 roku. Ich właściwe wykorzystanie przyczyni się do zbudowania solidnych fundamentów rozwoju. Inwestycje w kapitał ludzki, zapewnienie wysokiej jakości edukacji bez względu na miejsce zamieszkania i status materialny, będą czynnikami wpływającymi na uwolnienie aktywności społeczeństwa i dynamiki gospodarki. Inwestycje infrastrukturalne umożliwią zmniejszenie zapóźnień cywilizacyjnych, wpłyną na rozprzestrzenianie procesów rozwojowych i wykorzystanie potencjałów rozwojowych gospodarki. Będą też istotnym czynnikiem pobudzającym popyt.

3. Społeczny

Ze względu na specyficzne uwarunkowania historyczne, rozwijany w Polsce kapitał społeczny przybiera najczęściej charakter sieci społecznych o charakterze zamkniętym, funkcjonujących w izolacji od instytucji i siebie nawzajem – nastawionych częściej na przetrwanie i adaptację niż na rozwój i innowacyjność. Warunkiem zamiany wzorców przetrwania i adaptacji na wzorec rozwojowy jest wzrost poziomu kapitału społecznego, opierającego się na otwartych sieciach społecznych, włączających w łańcuchy kooperacji i komunikacji różnorodne społeczności, obywateli i instytucje.⁵¹

Rozwojowi gospodarczemu sprzyja otwartość biznesowa i zawodowa, skłonność do kooperacji oraz wchodzenia we wspólne przedsięwzięcia inwestycyjne, czyli cechy warunkowane przez jakość kapitału społecznego. Istotą kapitału społecznego jest bowiem jego zdolność do sieciowania zasobów, integrowania działań i rozwijania dobrowolnej kooperacji w różnych sferach życia, dlatego też jest jednym z podstawowych czynników, które warunkują produktywność i innowacyjność kraju.

Prognozowane zmiany demograficzne mogą w istotny sposób przełożyć się na gospodarkę województwa lubuskiego. Ze względu na stopniowe odchodzenie na emeryturę roczników powojennego wyżu demograficznego, niższe wskaźniki płodności oraz wydłużanie się przeciętnej długości życia, przewiduje się znaczne obciążenie finansów publicznych w województwie lubuskim, co będzie zjawiskiem charakterystycznym w skali całego kraju.⁵²

Analizując prognozy pod kątem sytuacji na rynku pracy należy stwierdzić, że zarówno w województwie lubuskim, jak i w skali całego kraju oczekiwać można istotnej poprawy wskaźników zatrudnienia. Prognozuje się, że w roku 2020 wskaźnik zatrudnionych w wieku 15-64 lata w województwie lubuskim wzrośnie o 5 pkt. proc. w stosunku do dzisiejszej wartości wynoszącej 55 proc. W przypadku Polski wskaźniki te kształtują się odpowiednio na poziomach 59 proc. obecnie i 65 proc. prognozowane w roku 2020, czyli niższych niż założenia zapisane w Traktacie Lizbońskim i dokumencie strategicznym Komisji Europejskiej Europa 2020.

⁵¹ Strategia Rozwoju Kraju 2020. Warszawa, wrzesień 2012 r.

⁵² Prognozy Komisji Europejskiej dla państw Unii na lata 2008-2060 obejmujące wydatki związane z transferami socjalnymi, opieką zdrowotną, opieką długoterminową, edukacją oraz bezrobociem,

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication_summary14911_en.htm.

Podstawowymi determinantami wpływającymi na strukturę demograficzną ludności województwa lubuskiego będą: postępujący spadek bezwzględnej liczby urodzeń, stopniowego spadku natężenia zgonów, a także intensywności migracji.⁵³

4. Technologiczny

Osiągnięcia naukowo-techniczne oraz ich praktyczne wykorzystanie w gospodarce w coraz większym stopniu decydują o pozycji konkurencyjnej kraju oraz przedsiębiorstw. Innowacje i wyścig technologiczny przyczyniają się do zaostrenia konkurencji i prowadzą do podejmowania przez przedsiębiorców różnych strategii biznesowych, polegających - obok samodzielnego rozwijania i wdrażania innowacji - na tworzeniu aliansów strategicznych przedsiębiorstw, ich fuzji oraz różnych form połączeń. Zależność między zmianami technologicznymi, a wzrostem gospodarczym ma charakter dwustronny. Zmiany technologiczne stymulują wzrost gospodarczy, ten zaś sprzyja rozwojowi technologicznemu. Postęp technologiczny jest i będzie w najbliższych dziesięcioleciach najważniejszym czynnikiem wzrostu produktywności.⁵⁴

⁵³ Prognozy demograficzne i gospodarcze dla województwa lubuskiego do roku 2020. MAŁOPOLSKI INSTYTUT SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO I ADMINISTRACJI. Wrzesień 2011

⁵⁴ Strategia Rozwoju Kraju 2020. Warszawa, wrzesień 2012 r.

3.2 ANALIZA SWOT

Tabela 19 Analiza SWOT

LP	S - mocne strony				O - szanse			
	razem	60	punkty = siła oddziaływania (1-3) * poziom istotności (1-3)		razem	56	punkty = siła oddziaływania (1-3) * poziom istotności (1-3)	
1	3	1	3	wyraźna tożsamość części sołectw (wioski tematyczne)	3	3	9	rozwój turystyki i agroturystyki
2	2	1	2	rzeka pliszka - szlak kajakowy	2	2	4	rozwój lokalnych produktów i tradycji
3	3	2	6	walory przyrodnicze	2	2	4	zwiększenie mobilności mieszkańców
4	1	1	1	bogata i dobrze opisana historia	3	3	9	wykorzystanie zewnętrznych środków finansowych pozyskiwanych przez gminę lub NGO
5	2	2	4	współpraca z Nadleśnictwem Cybinka	3	3	9	zwiększenie współpracy z NGO przy realizacji zadań publicznych
6	2	2	4	bogactwo zabytkowych obiektów	3	3	9	położenie przy DK29 - szlaku do granicy
7	2	3	6	bogactwo owoców runa leśnego	2	2	4	wzrost przedsiębiorczości
8	3	3	9	brak "dużego" przemysłu	2	2	4	bliskość potencjalnych klientów z zagranicy i prognozowany popyt na ekoprodukty (oraz rękodzieło)
9	3	2	6	Droga Krajowa 29	2	2	4	zwiększenie zatrudnienia mieszkańców w kontekście ilościowym i jakościowym (wysokość zarobków)
10	3	3	9	duża lesistość (60%)			0	
11	3	3	9	zaangażowanie społeczne (choć niewiele organizacji to są aktywne; łatwo znaleźć ręce do pracy na rzecz dobra wspólnego)			0	
12	1	1	1	różnorodność kulturowa + lokalni twórcy i artyści			0	
LP	W - słabe strony				T - zagrożenia			
	razem	81	punkty = siła oddziaływania (1-3) * poziom istotności (1-3)		razem	51	punkty = siła oddziaływania (1-3) * poziom istotności (1-3)	
1	3	3	9	malejąca liczba mieszkańców	1	1	1	wykluczenie społeczne (asymilacja naszej chaty czy podopiecznych ŚDS)
2	3	3	9	starzejące się społeczeństwo (?)	3	3	9	odpływ młodzieży do większych ośrodków miejskich na stałe (studia a potem praca)
3	2	2	4	duże odległości między miejscowościami	3	3	9	marginalizacja znaczenia Cybinki na mapie powiatu
4	2	2	4	słaba komunikacja	1	1	1	degradacja środowiska przyrodniczego

5	2	2	4	zły stan nawierzchni	3	3	9	konfliktogenność środowiska (częste przypadki konfliktów na poziomie osobistym utrudniających współpracę)
6	3	2	6	brak dostępu do kanalizacji części sołectw	2	2	4	niski potencjał finansowy gminy, rosnący poziom zadłużenia (choć bezpieczny), niekorzystne relacje dochodów do wydatków
7	2	2	4	brak dostępu do internetu części sołectw	3	3	9	Droga Krajowa 29
8	3	3	9	brak "dużego" przemysłu	3	3	9	psucie gminnych dróg przez działalność gospodarki leśnej
9	3	3	9	liczba bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym najwyższa w powiecie (znacząca przewaga kobiet wśród bezrobotnych)			0	
10	3	3	9	dochód podatkowy na mieszkańca najniższy w powiecie słuwickim			0	
11	1	1	1	liczba przedsiębiorstw na 10 000 mieszkańców = 70% średniej lubuskiej			0	
12	3	3	9	wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych (49% zarejestrowanych bezrob.)			0	
13	2	2	4	duży odsetek (choć tendencja malejąca, ale tempo niższe niż w powiecie i województwie) osób korzystających z pomocy społecznej			0	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie diagnozy obszaru.

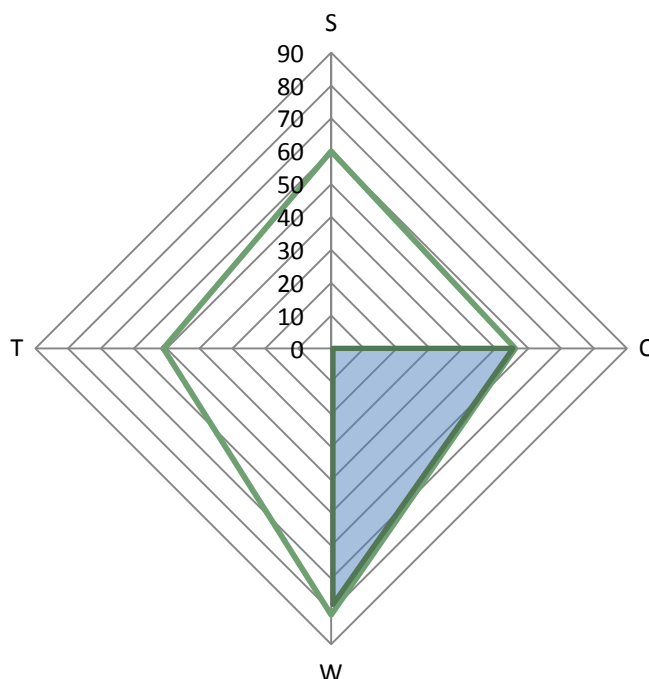
Oprócz wyszczególnienia elementów analizy SWOT dokonano oceny siły oddziaływania każdego z nich oraz skali tego oddziaływania. Oba te czynniki oceniano w skali od 1 do 3, a iloraz tak przyznanych punktów stanowi wskaźnik znaczenia danego elementu. Okazuje się, że najważniejszymi silnymi stronami gminy Cybinki są: brak przemysłu (pozwalający zachować charakter gminy oraz czystość środowiska), duża lesistość oraz wysokie zaangażowanie społeczne mieszkańców gminy i lokalnych organizacji pozarządowych. Wśród słabych stron te najważniejsze to uwarunkowania demograficzne, paradoksalnie również brak dużego przemysłu (lecz w kontekście braku miejsc pracy), co wiąże się z kolejnymi słabymi stronami, odnoszącymi się do tego, iż w gminie jest stosunkowo dużo osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych. Najważniejsze szanse to te, które wiążą się z najsilniejszymi stronami – wykorzystanie potencjału turystycznego i zwiększenie współpracy na linii urząd-organizacje pozarządowe, przy jednoczesnym wykorzystaniu funduszy zewnętrznych. Osobną szansą jest wykorzystanie obecności „szlaku do granicy”, czyli DK 29. Większość wymienionych zagrożeń została oceniona na bardzo silnie oddziałujące, jednak najważniejsze z nich dotyczą pogłębienia trudnej sytuacji demograficznej (odpływ młodzieży) czy też popsucia zaangażowania społecznego w wyniku narastających konfliktów.

3.3 ANALIZA ODDZIAŁYWAŃ, POWIĄZAŃ I KIERUNKÓW STRATEGICZNYCH

Analiza siły oddziaływania poszczególnych elementów analizy SWOT w zestawieniu ze skalą tego oddziaływania pozwala na określenie optymalnego modelu strategii rozwoju gminy w kontekście możliwości wykorzystania silnych stron i szans w celu eliminacji zagrożeń czy wykorzystania szans. Poniższy wykres przedstawia optymalny model strategii dla badanego obszaru. Obszar o największej powierzchni pomiędzy osiami x i y a wierzchołkiem niebieskiego rombu wskazuje na określony rodzaj strategii. Rozważane warianty strategii to:

- Agresywna (pole SO) - wykorzystanie szans w oparciu o silne strony
- Konkurencyjna (pole WO) - wykorzystanie szans w oparciu o niwelację słabych stron
- Konserwatywna (pole ST) - wykorzystanie mocnych stron dla uniknięcia zagrożeń
- Defensywna (pole WT) - wzmocnienie słabości aby uniknąć zagrożeń

wykres 29 Optymalny model strategii na podstawie analizy SWOT

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy SWOT.

Największe pole na powyższym wykresie posiada obszar O-W czyli wariant strategii konkurencyjnej. Charakterystyka tej strategii opisywana jest w literaturze w następujący sposób:

Strategia konkurencyjna: podmiot posiada przewagę słabych stron nad mocnymi, ale funkcjonuje w przyjaznym dla siebie otoczeniu, co pozwala mu utrzymywać swoją pozycję. Niemniej jednak słabość wewnętrzna uniemożliwia skuteczne wykorzystanie szans, które daje otoczenie zewnętrzne, strategia konkurencyjna powinna koncentrować się więc na takim eliminowaniu wewnętrznych słabości, aby w przyszłości lepiej wykorzystać szanse otoczenia.⁵⁵

⁵⁵ Na podstawie: http://encyklopedia.naukowy.pl/Analiza_SWOT

4. STRATEGIA ROZWOJU GMINY CYBINKA

4.1 WIZJA

W 2022 roku Cybinka nie boryka się z problemem spadającej liczby ludności. Stała się gminą przyjazną nie tylko dla rodzin, ale także dla osób starszych oraz chorych i zależnych. Aktywnie wspierając rozwój przedsiębiorczości stworzyła dobre warunki do rozwoju małych i średnich firm, dzięki czemu zatrzymała odpływ młodych osób do większych miast. Dbając o jakość usług publicznych, kompetencje kadr oraz stosowanie innowacji sprawiła, że mieszkańcy gminy mają dostęp do kultury czy edukacji porównywalny jak mieszkańcy większych miast. Dzięki współpracy i wsparciu aktywnie działającego sektora społecznego mieszkańcy gminy utożsamiają się ze swoją „małą ojczyzną”, znając i w pełni wykorzystując drzemiący w warunkach przyrodniczych potencjał. Podejmują wysiłek w pielęgnowaniu lokalnego dobra wspólnego, sprawnie korzystając z funduszy zewnętrznych. Gmina Cybinka znana jest z tego, że można tutaj aktywnie spędzić wolny czas, korzystając z bogatej infrastruktury rekreacyjnej. System reagowania na zagrożenia oparty o jednostki OSP funkcjonuje sprawnie i skutecznie co powoduje, że zarówno mieszkańcy Cybinki jak i okolicznych wsi czują się bezpiecznie.

4.2 GŁÓWNE CELE STRATEGICZNE

Tabela 20 Cele główne i szczegółowe.

cel	opis	cele szczegółowe
1.Zapewnienie określonych standardów i dostępu do usług publicznych	Wszelkie inwestycje gminne, które muszą być wykonane aby jakość życia mieszkańców wzrosła. Od termomodernizacji, przez budowę i roboty budowlane: świetlic i szkół, dróg, ścieżek rowerowych i skanalizowanie wsi, aż do infrastruktury dla pomocy społecznej.	1.budowa obiektów użyteczności publicznej, infrastruktury rekreacyjnej, drogowej oraz rozwój e-usług publicznych 2.roboty budowlane na obiektach użyteczności publicznej i infrastruktury 3.remont, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i drogowej 4.wzrost efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej, oraz ograniczenie niskiej emisji Co2
2.Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	Działania nie inwestycyjne (szkolenia, programy przedsiębiorczości itp.) jak i inwestycyjne, których celem jest wzrost przedsiębiorczości w gminie, w tym przedsiębiorczości społecznej .	1.stworzenie warunków do inwestowania w gminie Cybinka 2.stworzenie systemu wsparcia przedsiębiorczości 3.wzrost zatrudnienia w małych i średnich przedsiębiorstwach 4.promowanie zatrudnienia w sektorze Ekonomii Społecznej

<p>3. Wzrost aktywności mieszkańców gminy Cybinka</p>	<p>Inicjatywy zwiększające wykorzystanie lokalnych walorów przyrodniczych, integrację, aktywność obywatelską, aktywność fizyczną, współpracę mieszkańców oraz przeciwdziałające wykluczeniu i patologiom.</p>	<p>1.wzrost aktywności społecznej i jej wykorzystanie przy kreowaniu i realizacji polityk publicznych 2.wzmacnianie tożsamości lokalnej 3.Rozbudowa i promocja miejsc rekreacji i wypoczynku na terenie gminy Cybinka 4.rozwoj społecznych usług opiekuńczych (osoby starsze i zależne)</p>
<p>4.Poprawa warunków nauczania oraz krzewienia kultury</p>	<p>Chodzi o umieszczenie nowych technologii wewnątrz gminnych obiektów (komputery, rzutniki, internet etc.) zwiększających potencjał ich użyteczności dla mieszkańców oraz o podniesienie kompetencji osób zajmujących się edukacją, kulturą i administracją.</p>	<p>1.unowocześnienie wyposażenia obiektów użyteczności publicznej; 2.wzbogacenie oferty kulturalnej i edukacyjnej; 3.zastosowanie innowacji i nowych technologii w kulturze, edukacji i administracji 4. wzrost kompetencji i umiejętności kluczowych kadr w gminie Cybinka</p>
<p>5.Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców gminy</p>	<p>Ze względu na duże odległości między miejscowościami i kiepskie drogi dojazdowe duże znaczenie ma tutaj wsparcie OSP działających na wioskach. Zarówno w kontekście przeciwpożarowym, przeciwpowodziowym (dot. kilku wiosek) jak i ratownictwa medycznego (kursy pierwszej pomocy)</p>	<p>1.wzrost potencjału jednostek OSP 2.wzrost wiedzy mieszkańców gminy z zakresu udzielania pierwszej pomocy</p>

4.3 KIERUNKI DZIAŁAŃ

Tabela 21 Kierunki działań w ramach poszczególnych celów.

Cel / działania	przygotowawcze	marketingowe	nie inwestycyjne	inwestycyjne
Cel 1	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty budowlane; - opracowanie gminnego programu budowy i przebudowy dróg publicznych; - opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej; 	-	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie jednostek zewnętrznych w dążeniu do utworzenia jednostek służby zdrowia; 	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja i poprawa warunków w lokalach gminnych; - Rozbudowa, remonty i modernizacja dróg i ciągów pieszo-jezdnymi; - Budowa ścieżek rowerowych; - Rozwój i unowocześnienie bazy edukacyjnej; - Termomodernizacje; - Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej; - Rozbudowa e-usług (w tym e-administracji)
Cel 2	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie terenów inwestycyjnych; 	<ul style="list-style-type: none"> - usystematyzowanie informacji dotyczących zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej; 	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia dla potencjalnych przedsiębiorców; - zapewnienie doradztwa biznesowego; - współpraca z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz Lokalną Grupą Działania; - ulgi w podatkach i opłatach lokalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych;

<p>Cel 3</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywne, partnerskie tworzenie programu współpracy z organizacjami; - szkolenia i inne formy podnoszenia kompetencji liderów społeczności lokalnych; 	<ul style="list-style-type: none"> - współorganizacja i udział przedstawicieli samorządu w lokalnych imprezach organizowanych przez mieszkańców i organizacje pozarządowe; - promowanie lokalnych produktów składających się na „tożsamość Cybinki”; 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój instrumentów pobudzających aktywność społeczną (np. Inicjatywa Lokalna, Budżet Obywatelski, Fundusz sołecki, Fundusz wkładów własnych); - Współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi; - Wsparcie tworzenia systemu społecznych usług opiekuńczych; 	<p>-</p>
<p>Cel 4</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie specyfikacji technicznych innowacyjnego wyposażenia; - Audyt kompetencji 	<ul style="list-style-type: none"> - zachęcanie mieszkańców do korzystania z nowoczesnej oferty kulturalnej i edukacyjnej; 	<ul style="list-style-type: none"> - Digitalizacja zasobów archiwalnych - rozwój oferty kulturalnej, w tym na wsiach; - współpraca z innymi jednostkami oświaty oraz przedsiębiorcami i organizacjami; - zapewnienie warunków do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych; - Szkolenia, kursy i studia podyplomowe dla kadr; 	<ul style="list-style-type: none"> - unowocześnienie bazy edukacyjnej i kulturalnej; - cyfryzacja usług publicznych; - dostęp do internetu w budynkach o przeznaczeniu edukacyjnym i kulturalnym; - wyposażenie świetlic wiejskich;
<p>Cel 5</p> <ul style="list-style-type: none"> - audyt sprawności działania jednostek OSP; 	<ul style="list-style-type: none"> - kampania społeczna na wsiach dotycząca reagowania na zagrożenie życia - rekrutacja nowych członków OSP; 	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie programów podnoszenia sprawności działań OSP; - edukacja na rzecz pierwszej pomocy; 	<ul style="list-style-type: none"> - doposażenie OSP w sprzęt operacyjny; - remonty remiz strażackich; - budowa centrum służb ratowniczych;

4.4 PRIORYTETOWE PROJEKTY

Tabela 22 Priorytetowe projekty i ramy finansowe strategii.

Cel 1	potrzeby finansowe: ok. 18000 000 zł	Źródła:
<ul style="list-style-type: none"> - przedszkole – remonty i modernizacje obiektu; - ZS w Cybince – remonty i modernizacje obiektu; - budowa szkoły podstawowej w Cybince- kolejne etapy; - rozbudowa budynku SP Białków; - budowa hali sportowej w Białkowie; - wdrażanie indywidualnych systemów oczyszczania ścieków na terenie obszarów wiejskich; - dokończenie kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Cybinka; - budowa sali wiejskiejwraz z remizą OSP w m. Radzików; - remont i modernizacja kanalizacji deszczowej na terenie miasta Cybinka; - rozbudowa i modernizacja infrastruktury oczyszczania ścieków na terenie gminy; -rozbudowa i modernizacja infrastruktury uzdatniania wody na terenie gminy ; - likwidacja barier architektonicznych w budynku zajmowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej; - budowa mieszkań socjalnych; - modernizacja sal wiejskich na terenie gminy; - ocieplenie dachu, remont poddasza w budynku Ośrodek Zdrowia; - remont pomieszczeń MGOK oraz zadaszenie amfiteatru; - zagospodarowanie placu przed MGOK; - remonty budynków, lokali mieszkalnych i użytkowych mienia gminnego, zgodniezałącznikiem nr 2 do strategii; - termomodernizacje sal wiejskich (lub świetlic) w Drzeniowie, Grzmiącej, Maczkowie, Rąpicach, Kłopocie, Uradzie i Sądowie; - termomodernizacje obiektów mieszkalnych na terenie Gminy Cybinka; - remonty i przebudowy dróg, zgodnie z załącznikiem nr 3 do strategii; - budowa platformy e-usług publicznych dla mieszkańców i przedsiębiorców. 		<p>PROW, LGD, środki własne, RPO, PFRON, EuroVelo Programy Krajowe np. totalizator sportowy, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych</p>
Cel 2	potrzeby finansowe: ok. 1 500 000 zł	Źródła:
- rozwój ekonomii społecznej		LGD, OWES,

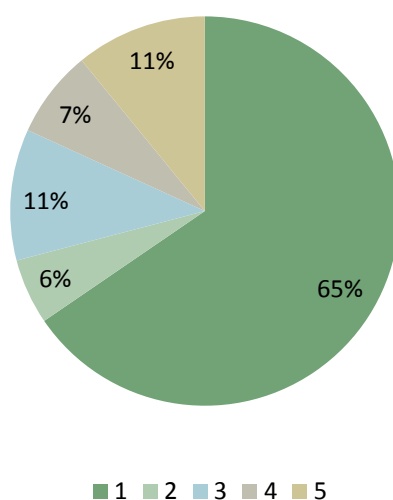
<ul style="list-style-type: none"> - promocja przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości społecznej; - prowadzenie informacji o warunkach zakładania i prowadzenia firmy; - wsparcie inwestorskie; - doradztwo biznesowe; - budowa infrastruktury w obrębie terenów usługowo-przemysłowych w Gminie Cybinka 		PARP,RPO
Cel 3	potrzeby finansowe: ok. 3 000 000 zł	Źródła:
<ul style="list-style-type: none"> - uruchomienie budżetu obywatelskiego - rozwój mechanizmu inicjatywy lokalnej - integracja społeczna mieszkańców Gminy Cybinka zagrożonych wykluczeniem społecznym - profilaktyka alkoholowa i przeciwdziałanie narkomanii (funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego, wspieranie ruchów trzeźwościowych, wspieranie grup samopomocowych). - wspieranie rodziny (wspieranie funkcjonowania PWD „Promyk”, warsztaty dla rodziców, współpraca ze szkołami, wsparcie asystentów rodziny), przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (pomoc prawna i psychologiczna dla ofiar przemocy), zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, terapeutycznej oraz prawnej. - działania międzypokoleniowe oraz na rzecz Seniorów - stworzenie systemu promocji aktywnej turystyki i wypoczynku: a)kajakarstwo, b)turystyka piesza, c)turystyka rowerowa - stworzenie narzędzi promujących walory przyrodnicze i kulturowe gminy. - stworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku w Grzmiącej - stworzenie miejsca rekreacji i wypoczynku w Cybince przy ul. 2 Lutego - rozbudowa miejsca wspierającego wypoczynek „Cybinka – od nowa” - rozbudowa szlaków i ścieżek rowerowych - budowa miejsc rekreacji i wypoczynku na trasach istniejących szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych w obrębie gminy - budowa przystani rzecznej na rzece Odrze w ramach projektu „Budowa przystani rzecznych na Odrze (na odcinku Środkowej Odry do Bytomia Odrzańskiego km 416 do Kostrzyna nad Odrą – km 617)” - budowa połączenia promowego Aurith-Urad w ramach realizacji wspólnego projektu gmin partnerskich – Gmina Cybinka i Urząd Breiskow-Finkenheerd - uruchomienie w okresie zimowym ogrzewalni dla osób bezdomnych 		<p>EFS,LGD (PROW),</p> <p>Kultura+,</p> <p>Program Rozwoju Bibliotek;</p> <p>EWT</p> <p>RPO</p>
Cel 4	potrzeby finansowe: ok. 2 000 000 zł	Źródła:
<ul style="list-style-type: none"> - przedszkole: Wyposażenie w sprzęt audiowizualny (rzutnik, ekran, tablice multimedialne, magnetofony, dvd, telewizor, głośniki); Dopuszanie w zabawki, gry, kąciki tematyczne; Zakup programu komputerowego do naliczana opłat za przedszkole; Zakup sprzętu komputerowego dla intendcentki; Wyposażenie pokoju nauczycielskiego w sprzęt komputerowy; Wyposażenie w 		RPO, PCyfr

<p>kserokopiarkę; Doposażenie stołówki (zakup chłodziarko zamrażarki, wymiana regałów w magazynie podręcznym, wymiana zastawy);</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkoła: Wyposażenie sal lekcyjnych w sprzęt audiowizualny (rzutniki, tablice multimedialne, głośniki) - wyposażenie będącej w budowie szkoły podstawowej w Cybince - zakup i montaż urządzeń nagłaśniającego i oświetleniowego na sali widowiskowej MGOK - zakup komputerów do użytku powszechnego / licencji / programów komputerowych - nowoczesne wyposażenie bibliotek z możliwością do działań warsztatowych i artystyczno zabawowych jak i edukacyjnych. - dostęp do internetu jak i nośników masowego przekazu w każdej z instytucji bibliotecznych; - zakup nowości odpowiadający na społeczne zapotrzebowanie w zakresie literatury pięknej dla dorosłych, dla dzieci oraz popularno-naukowej w formie tradycyjnej - papierowej jak i elektronicznej. - obsługa ewidencji zbiorów system MAK+. - digitalizacja zasobów archiwalnych; - podnoszenie kwalifikacji nauczycieli w zakresie wykorzystania narzędzi multimedialnych w procesie dydaktycznym - szkolenie pracowników na stanowiskach kierowniczych z zakresu zarządzania ludźmi, zamówień publicznych, instrukcji kancelaryjnej; Doskonalenie zawodowe nauczycieli uczących poszczególnych przedmiotów; Szkolenie nauczycieli w zakresie rekomendowanych programów profilaktycznych; Opracowanie systemu motywacji i wspierania uczniów zdolnych; Doskonalenie nauczycieli w zakresie oceniania kształtującego; Doskonalenie nauczycieli w zakresie poprawy jakości pracy szkoły - podnoszenie kwalifikacji pracowników OPS i osób pracujących w kręgu OPS - utrzymanie sieci bibliotek - nieustanne doskonalenie umiejętności oraz poszerzanie wiedzy pracowników bibliotek poprzez udział w szkoleniach - aktywizacja młodzieży i dzieci poprzez programy i projekty warsztatów edukacyjno - artystycznych 		Kultura+,
Cel 5	potrzeby finansowe: ok. 3 000 000 zł	Źródła:
<ul style="list-style-type: none"> - Budowa Polsko-Niemieckiego Centrum Spotkań i Szkolenia Służb Ratowniczych; - budowa remizy wraz z salą wiejską w m. Radzików; - zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego; - zakupy sprzętu ochrony przeciwpożarowej; - zakup uzbrojenia osobistego członków OSP; - zakup pojazdu terenowego pod potrzeby Zarządzania Kryzysowego - modernizacja i rozbudowa remiz OSP; 		RPO, EWT, Środki własne, LGD (PROW)

-kursy pierwszej pomocy na wsiach;

Realizacja celów strategicznych przy pomocy priorytetowych projektów wymaga nakładów finansowych rządu min. 27 500 000 zł. Oznacza to, że rocznie na realizację celów strategii gmina Cybinka przeznaczać powinna ok. 3 900 000 zł (co stanowi ok. 20% rocznych wydatków budżetu gminy Cybinka z roku 2014). Powyższe kwoty wydatków stanowią wkład własny gminy dla planowanych przedsięwzięć. Planuję się pozyskiwanie środków zewnętrznych na ww. zadania z udziałem wkładu własnego gminy na średnim poziomie około 50%. Podział potrzeb finansowych pomiędzy poszczególne cele obrazuje poniższy wykres:

Wykres 30 Procentowe wyrażenie potrzeb finansowych poszczególnych celów.

Źródło: Opracowanie własne.

4.5 RYZYKA WDROŻENIOWE

Ryzyka	Prawdopodobieństwo wystąpienia (1-3)	Wpływ na realizację strategii (1-3)	Poziom zagrożenia (iloczyn prawdopodobieństwa i wpływu)	Działania zaradcze
Poziom wdrażania strategii:				
- dewaluacja istotności dokumentu po jego uchwaleniu	3	2	6	- włączenie w realizację strategii partnerów społecznych; - rozdzielanie odpowiedzialności za realizację strategii na zespół wdrażający;

- zmiana władzy	nieznane	3	nieznane	- włączenie w realizację strategii partnerów społecznych; - umocowanie realizacji strategii w woli społeczeństwa
Poziom operacyjny realizacji celów:				
- problem z płynnością finansową	3	3	9	- monitoring finansów; - zapewnienie finansowania dłużnego;
- niedostępność zewnętrznych funduszy	2	3	6	- podnoszenie kompetencji zespołu w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych; - współpraca z podmiotem wyspecjalizowanym
- przeszkody natury techniczno-budowlanej	2	2	4	- poświęcenie odpowiedniej ilości czasu na etapie planowania i projektowania inwestycji;
- nie komplementarność inwestycji	1	2	2	- koordynacja działań i zorganizowany przepływ informacji;
Poziom ewaluacji strategii:				
- brak wystarczającego zaangażowania gminy w proces ewaluacji	2	1	2	- stanowiskowe przypisanie roli koordynatora ewaluacji;
- dewaluacja istotności dokumentu po jego uchwaleniu	3	2	6	- rozdzielenie odpowiedzialności za realizację strategii na zespół wdrażający;
- niezetelne dane / niewłaściwy sposób zbierania	2	2	4	- dokładne stosowanie instrukcji ewaluacji;

5. WDRAŻANIE I MONITORING

5.1 EWALUACJA

Ewaluacja to systematyczne badanie wartości albo cech konkretnego programu, planu lub działania z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu jego usprawnienia, rozwoju lub lepszego zrozumienia. Jednym z głównych celów ewaluacji jest ocena rzeczywistych lub spodziewanych efektów realizacji danej interwencji publicznej. Ewaluacja jest zatem próbą znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy działania podjęte w zgodzie ze strategią rozwoju przyniosły oczekiwane efekty.

5.1.1 MONITORING A EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja mimo iż z natury podobne działania, różnią się między sobą zasadniczo. Najważniejszą różnicą jest poziom głębi dostarczanych przez te narzędzia informacji. Podczas gdy monitoring weryfikuje, czy zaplanowane zdarzenie doszło do skutku, to ewaluacja bada to zdarzenie pod kątem jego efektów oraz przyczyn dla których się ono wydarzyło (lub dlaczego się nie wydarzyło). Na poziomie realizacji Strategii linia demarkacyjna pomiędzy monitoringiem a ewaluacją przebiega tam, gdzie występuje rozróżnienie pomiędzy produktem działania (np. 10 km ścieżek rowerowych) a jego rezultatem (wzrost aktywności fizycznej mieszkańców gminy). Należy jednak w tym miejscu zauważyć, że rezultaty weryfikować będzie można dopiero po pewnym czasie. Ze względu na swój charakter nie są one bowiem możliwe do zbadania zanim od zakończenia działań nie upłynie odpowiednia ilość czasu (w tym przypadku od 1 do 3 lat). Wobec tego ocena osiągnięcia rezultatów powinna być prowadzona w kilku określonych momentach wdrażania strategii, nie zaś w sposób ciągły jak produkty.

System ewaluacji wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Cybinka zakłada, że każdy z celów określonych w strategii ma przypisanego innego opiekuna, którego zadaniem jest zbieranie danych niezbędnych do oceny produktów działań. Opiekunowie ci są kierownikami wydziałów właściwych merytorycznie. Ich zadaniem jest przekazywanie rocznych sprawozdań, w których liczbowo agregowane będą wskaźniki wyszczególnione w tabeli poniżej.

5.1.2 SKŁAD ZESPOŁU EWALUACYJNEGO

1. Sekretarz gminy - nadzór nad harmonogramem ewaluacji, sporządzanie rocznych raportów zbiorczych z ewaluacji i monitoringu.
2. Pracownik merytorycznie odpowiedzialny za obszar inwestycji w budynki użyteczności publicznej - gromadzenie danych do monitoringu w celu zgodnie z tabelą wskaźników realizacji strategii
3. Pracownik merytorycznie odpowiedzialny za obszar inwestycji drogowych - gromadzenie danych do monitoringu w celu zgodnie z tabelą wskaźników realizacji strategii
4. Pracownik merytorycznie odpowiedzialny za obszar organizacji pozarządowych i polityki społecznej w gminie - gromadzenie danych do monitoringu w celu zgodnie z tabelą wskaźników realizacji strategii
5. Pracownik merytorycznie odpowiedzialny za obszar sportu w gminie - gromadzenie danych do monitoringu w celu zgodnie z tabelą wskaźników realizacji strategii

5.1.3 KAMIENIE MIŁOWE PROCESU EWALUACYJNEGO:

1. Monitoring (sprawozdanie)	styczeń 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022
2. Ewaluacja (badanie i sprawozdanie)	styczeń 2018, 2020, 2022

Co 2-3 lata zbadane zostać powinny rezultaty działań. Należy wykorzystać do tego metodologię określoną w narzędziu "Indeks Potrzeb Lokalnych" (opisaną poniżej tabeli). Należy przeprowadzić badanie ankietowe wśród mieszkańców, wg wzoru stanowiącego załącznik do opisywanej metodologii a wyniki (szczególnie tych pytań, które są przypisane konkretnym celom strategii) odnieść do stanu z 2014 roku, kiedy przeprowadzono pierwsze badanie gminy Cybinka przy pomocy opisywanego indeksu. Wzrost wskaźników opracowanych na podstawie tej metodologii, przypisanych konkretnemu celowi, będzie świadczył o pozytywnych rezultatach podejmowanych działań. Spadek wartości wskaźników sugerować będzie dobór złych działań do osiągnięcia pożądanego celu. Za przeprowadzenie badania przy pomocy opisywanej metodologii (szczegółowy opis stanowi załącznik do strategii) odpowiedzialny będzie Sekretarz Gminy. Pierwsze badanie przeprowadzone zostanie nie później niż w styczniu 2018 roku.

Na podstawie raportu z badania rezultatów Burmistrz podejmuje decyzję o aktualizacji strategii, bądź o kontynuowaniu realizacji bieżącej.

5.1.4 WSKAŹNIKI

Cel	Kto odpowiada za zebranie danych?	Jakie produkty są sprawdzane? (co roku)	Jakie rezultaty są sprawdzane? (2018, 2020, 2022) ⁵⁶	Źródła danych
1. Zapewnienie określonych standardów i dostępu do usług publicznych		<ul style="list-style-type: none"> - liczba wyremontowanych lokali mieszkaniowych i gospodarczych zasobów gminnych: 28 - liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych: 8 - liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej: 13 - liczba wybudowanych obiektów użyteczności publicznej: 3 - liczba km zmodernizowanych dróg: 12 - liczba m² 	<ul style="list-style-type: none"> a) średnia oceny oferty kulturalnej, edukacyjnej sportowej i turystycznej b) średnia oceny warunków panujących w szkołach i przedszkolach c) poprawa stanu technicznego ulic, jezdni chodników w ocenie mieszkańców d) spadek potrzeby rozwijania infrastruktury drogowej wg mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> produkty (monitoring): dokumentacja gminy rezultaty (ewaluacja): a) ankieta pyt. 3 b) ankieta pyt. 15 c) ankieta pyt. 34 d) ankieta pyt. 35

⁵⁶ Stan bazowy (2014 rok) rezultatów znajduje się w załączniku nr 2 do Strategii.

		<p>zaadoptowanej przestrzeni publicznej: 20 000</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba mb zmodernizowanych chodników: 8000 - liczba budynków, w których zlikwidowano bariery architektoniczne: 3 - liczba opracowanych Planów Gospodarki Niskoemisyjnej: 1 - liczba mb nowej kanalizacji: 3000 - liczba zainstalowanych indywidualnych systemów oczyszczania ścieków: 680 - liczba obiektów poddanych termomodernizacji: 9 - liczba usług publicznych udostępnionych on-line: 12 		
2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości		<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia terenów inwestycyjnych: 45 ha - liczba stron internetowych z informacjami dla potencjalnych przedsiębiorców i inwestorów: 1 	<p>a) liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 000 mieszkańców</p> <p>b) liczba bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym</p>	<p>produkty (monitoring):</p> <p>rezultaty: dane GUS, Bank Danych Lokalnych</p>
3. Wzrost aktywności mieszkańców gminy		<ul style="list-style-type: none"> - edycje Budżetu Obywatelskiego: min. 2 	<p>a) ocena zaangażowania w działalność</p>	<p>produkty (monitoring):</p>

Cybinka		<ul style="list-style-type: none"> - podjęte uchwały o inicjatywie lokalnej: 1 - liczba wspartych grup samopomocowych: min. 5 - liczba organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne: min. 5 - liczba narzędzi promujących aktywną turystykę: 3 - liczba powstałych miejsc aktywnego wypoczynku: 4 - liczba km szlaków i ścieżek rowerowych: 5 - ilość przystani rzecznych: 1 - ilość połączeń promowych: 1 	społeczną <ul style="list-style-type: none"> b)ocena korzyści z działalności organizacji pozarządowych c)ocena poczucia sprawstwa w swojej gminie d)częstotliwość kontaktów dobrosąsiedzkich e)częstotliwość spędzania czasu na łonie natury f)odsetek osób uprawiających sport dla zdrowia g)ocena oferty dotyczącej sportu w gminie 	<p>rezultaty (ewaluacja:)</p> <ul style="list-style-type: none"> a)ankieta pyt. 17 b)ankieta pyt. 18 c)ankieta pyt. 21 d)ankieta pyt. 19 e)ankieta pyt. 31 f)ankieta pyt. 28 g)ankieta pyt. 3
4. Poprawa warunków nauczania oraz krzewienia kultury		<ul style="list-style-type: none"> - liczba innowacyjnych zestawów wyposażenia zainstalowanych w obiektach edukacyjnych: 3 - liczba innowacyjnych zestawów wyposażenia zainstalowanych w obiektach kultury: 2 - liczba przeszkolonych pracowników oświaty, kultury, 	<ul style="list-style-type: none"> a)ocena jakości kształcenia w placówkach edukacyjnych b)ocena oferty kulturalnej c)ocena warunków panujących w szkołach d)ocena dostępności usług edukacyjnych 	<p>produkty (monitoring):</p> <p>rezultaty (ewaluacja:)</p> <ul style="list-style-type: none"> a)ankieta pyt. 13 i pyt 14 b)ankieta pyt. 3 c)ankieta pyt. 15 d)ankieta pyt. 12

		<p>pomocy społecznej i administracji: 25</p> <p>- odsetek gminnych obiektów użyteczności publicznej o charakterze edukacyjnym, kulturalnym i pomocy społecznej z dostępem do sieci Internet: 75%</p> <p>- liczba programów edukacyjnych i artystycznych rozwijających pasję młodzieży: 5</p>		
5. Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców gminy		<p>- liczba nowych wozów strażackich: 1;</p> <p>- liczba odnowionych remiz: 2;</p> <p>- liczba jednostek OSP z nowym sprzętem: 3?</p>	<p>a) ocena bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania</p> <p>b) wzrost liczby członków OSP</p>	<p>produkty (monitoring):</p> <p>rezultaty (ewaluacja):</p> <p>a) ankietę pyt. 5</p> <p>b) informację od OSP</p>

5.1.5 METODOLOGIA INDEKSU POTRZEB LOKALNYCH

Indeks POTRZEB LOKALNYCH umożliwia porównanie między sobą ocen stopnia rozwoju gmin w odniesieniu do horyzontu czasowego dla jednej gminy bądź w odniesieniu do innych gmin.

W przypadku porównywania wskaźników Indeksu-PL w horyzoncie czasowym dla jednej gminy zaleca się przeprowadzenie badania co 2 lata na podobnej pod względem ilościowym oraz pod względem reprezentatywności grupie respondentów.

Aby Indeks POTRZEB LOKALNYCH został prawidłowo określony założono, iż należy zestawić trzy rodzaje danych:

1. wyniki badania ankietowego opartego o formularz ankiety załączonej do niniejszej diagnozy,
2. wyniki poszczególnych wartości wskazanych według Banku Danych Lokalnych,
3. dane dotyczące konkretnej jednostki samorządu terytorialnego uzyskane od administracji samorządowej.

O ile uzyskanie danych z grupy 2. i 3. jest relatywnie łatwe, to przeprowadzenie badania ankietowego, a następnie opracowanie wyników częściowych dotyczących poszczególnych pytań, jest zadaniem wiele bardziej czasochłonnym. Zaprojektowany formularz ankiety uznać należy za niezbędny w kontekście analizy i oceny

potrzeb społeczności lokalnych i odniesieniu tych wyników do Indeksu-PL. Istotnym z tego punktu widzenia jest fakt, iż badanie z wykorzystaniem zaprojektowanego na cele niniejszej diagnozy narzędzia, można przeprowadzić na terenie innych jednostek samorządu terytorialnego w kraju.

Rekomenduje się, by przygotowując badanie ankietowe zapewnić wielkość badanej próby respondentów podobną dla każdego badania (w przypadku 2014 roku było to 108 osób). Należy dążyć do tego, by skład pod względem wybranej cechy respondentów badanej grupy był zbliżony z rzeczywistym składem populacji. Odnosić należy, iż w formularzu ankietowym (w tzw. pytaniach metryczkowych) postanowiono zapytać również o inne cechy respondentów, m.in. o płeć, wykształcenie, czy o wielkość gospodarstwa domowego. Uwzględnienie tych cech (dodatkowo) w badaniach ilościowych zwiększy poziom reprezentatywności badanej próby.

Anonimowy kwestionariusz ankiety dystrybuowany może być za pośrednictwem stron internetowych lub w formie drukowanej.

Bez przeprowadzenia analizy ilościowej opartej o załączony formularz ankiety, niemożliwym będzie rzetelne określenie wskaźnika Indeks-PL.

Wzór ankiety stanowi załącznik nr 1 do strategii. Arkusz Excel do analizy ilościowej stanowi załącznik nr 2 do strategii.

5.2 AKTUALIZACJA STRATEGII

Proces aktualizacji strategii powinien wynikać z ewaluacji lub monitoringu prowadzonych zgodnie z planem zawartym w strategii, bądź z nieoczekiwanych zdarzeń, które znacząco wpłyną na możliwości realizacji zamierzonych celów. Zgodnie z planem ewaluacji najważniejsze wskaźniki i stopnie ich realizacji zostały ściśle określone i odstępstwa od tego planu mogą być pierwszą przesłanką do aktualizacji niniejszego dokumentu. Procedura aktualizacji zakłada następujące kroki:

Zdefiniowanie potrzeby aktualizacji i jej udokumentowanie (Burmistrz lub Rada Miejska) -> Powołanie zespołu ds. aktualizacji strategii (zarządzenie Burmistrza) -> wprowadzenie aktualizacji oraz opracowanie dokumentu zawierającego spis dokonanych zmian -> poddanie zmian konsultacjom społecznym -> akceptacja nowej wersji strategii przez Radę Miejską.

5.3 SPÓJNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwoju Gminy Cybinka jest zgodna z dokumentami prawodawstwa krajowego i wspólnotowego oraz z dokumentami strategicznymi o charakterze średnioterminowym na szczeblu europejskim, krajowym, makroregionalnym, regionalnym i powiatowym. W szczególności dokument jest zgodny z następującymi aktami prawnymi:

- ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. 2015 poz. 1515);

na mocy której samorząd gminny prowadzi politykę rozwoju, oraz

- ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity Dz.U. 2009 nr 84 poz.712) w kontekście poniższych przepisów szczegółowych:

Art. 4. 1. Politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych.

Art. 9. 3) inne strategie rozwoju – dokumenty określające podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju odnoszące się do sektorów, dziedzin, regionów lub rozwoju przestrzennego, w tym obszarów funkcjonalnych

Art. 10a. 1. Strategie rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 2 i 3, uwzględniają cele i kierunki zrównoważonego rozwoju kraju określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju

Art. 13. 1. Strategie rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3, są spójne ze średniookresową strategią rozwoju kraju i określają w szczególności: 1) diagnozę sytuacji w odniesieniu do zakresu objętego programowaniem strategicznym, z uwzględnieniem stanu środowiska oraz różnicowań przestrzennych i terytorialnych; 2) prognozę trendów rozwojowych w okresie objętym strategią; 3) określenie celów rozwoju, w tym kierunków interwencji, w zakresie objętym strategią wraz z pożądanymi wskaźnikami realizacji, z uwzględnieniem różnicowań przestrzennych lub terytorialnych; 6) systemy realizacji i ramy finansowe

Zgodność z innymi dokumentami strategicznymi rozpatrywana jest w kontekście celów strategicznych i ich wzajemnych powiązań na poziomie różnych dokumentów strategicznych. Poniższa tabela przedstawia umocowanie każdego z celów strategii gminy Cybinka w celach strategii wyższego szczebla, wraz z przyporządkowaniem numeru tego celu.

Tabela 23 Zgodność celów strategii gminy Cybinka z celami innych dokumentów strategicznych.

Cel strategiczny gminy Cybinka:	RS 2020 ⁵⁷	EU 2020 ⁵⁸	SRK 2020 ⁵⁹	SZRP 2025 ⁶⁰	KSRR ⁶¹	SRPZ ⁶²	SRWL ⁶³	RPO-L ⁶⁴	SZRPS ⁶⁵
CEL 1	EFRR, EFRROW		III.2	II.4	1.2.3	I	2.1	OP 3	3.1
			III.3.3		2.2.3		3.2	OP 5	3.2
			III.3.4				3.5		
CEL 2	EFRR, EFRROW	III	II.2.4	II.2	1.3.4	II	1.2	OP 1	1.1
			III.1		1.3.2		3.4		1.2
			III.3.3						
CEL 3	EFS, EFRROW	II	II.6.4	I.2	1.3.1	II.4	3.2 d)	OP 4	1.4
				III.2	1.3.6		3.3	OP 7	2.3
					3.4			OP 9	2.4
CEL 4	EFRR, EFRROW	I	III.2.1	I.1	1.3.1	III	1.3	OP 8	2.2
			III.3.3	I.2	1.2.3		2.3	OP 6	3.3

⁵⁷ Wspólne Ramy Strategiczne 2014-2020

⁵⁸ Strategia Europa 2020

⁵⁹ Strategia Rozwoju Kraju 2020

⁶⁰ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Polski do 2025

⁶¹ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020

⁶² Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020

⁶³ Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020

⁶⁴ Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020

⁶⁵ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Słubickiego na lata 2014-2022

			II.4.2	I.4	2.2.1 2.2.5		3.1	OP 9	
CEL 5	EFRR, EFRROW		I.3.3	I.3			3.6	OP 4	2.1

5.4 KLUCZOWI PARTNERZY SPOŁECZNI

Realizacja celów strategicznych nie będzie możliwa bez udziału partnerów. W każdym z obranych celów strategicznych należy upatrywać innych przedstawicieli sektora społecznego, z którymi współpraca będzie kluczowa dla realizacji wizji strategicznej.

Dla osiągnięcia celu strategicznego nr 1 warto nawiązać współpracę z przynajmniej jedną lokalną organizacją pozarządową, w kontekście współpracy przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich osi Leader. Oprócz tego przydatna będzie współpraca z Nadleśnictwem Cybinka przy rozbudowie infrastruktury turystycznej, wykorzystującej tereny leśne, oraz walory przyrodnicze znajdujące się na terenie Nadleśnictwa. W ten sposób mogą powstawać m.in. ścieżki rowerowe lub tzw. mała infrastruktura turystyczna.

Dla celu strategicznego nr 2 warto nawiązać współpracę z organizacjami, które będą dysponowały środkami na wspieranie przedsiębiorczości w regionie, także przedsiębiorczości społecznej. Będą to Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Zielonej Doliny Odry i Warty z Górzycy oraz Fundacja na rzecz Collegium Polonicum – akredytowany Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Dla celu strategicznego nr 3 współpraca z OWES, lokalne organizacje realizujące cele publiczne – w szczególności: Cybińskie Stowarzyszenie Rozwoju PRO-EKO, Towarzystwo Miłośników Polesia i Białkowa, kluby sportowe Perła Cybinka i Bizon Bieganów oraz organizacjami zajmującymi się opieką nad osobami zależnymi, w szczególności ze Stowarzyszeniem Hospicjum Domowe św. Wincentego A'Paulo w Słubicach.

Dla celu strategicznego nr 4 kluczowymi partnerami są jednostki związane z kulturą – Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Miejska wraz z filiami, Szkoły Publiczne.

Dla celu strategicznego nr 5 kluczowym partnerem będą Ochotnicze Straże Pożarne.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

TABELA 1 UDZIAŁ OBSZARU POŁOŻONEGO W DOLINIE ODRY DO OGÓŁU POWIERZCHNI GMINY CYBINKA.	6
TABELA 2 ZALESIENIE POWIERZCHNI GMIN OBSZARU GMINY CYBINKA W 2014 ROKU.	8
TABELA 3 WYBRANE WSKAŹNIKI ZWIĄZANE Z PRZEDSIĘBIORCZOŚCIĄ W GMINIE CYBINKA W 2014 ROKU. DLA PORÓWNIANIA GMINA GÓRZYCA, SŁUBICE ORAZ WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE OGÓŁEM.	15
TABELA 4 PRZEGLĄD DZIAŁAŃ GMINY CYBINKA Z ZAKRESU WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.	16
TABELA 5 STRUKTURA OSÓB BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W PUP SŁUBICE, STAN NA GRUDZIEŃ 2014.	22
TABELA 6 STRUKTURA ODPADÓW ZEBRANYCH W GMINIE CYBINKA W LATACH 2012-2014	24
TABELA 7 WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH W GMINIE CYBINKA.	27
TABELA 8 SIEĆ GAZOWA NA TERENIE GMINY CYBINKA W LATACH 2007 – 2013.	28
TABELA 9 ZESTAWIENIE BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ W GMINIE CYBINKA.	28
TABELA 10 CHARAKTERYSTYKA NADAJNIKÓW SIECI KOMÓRKOWYCH ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY CYBINKA.	29
TABELA 11 ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY CYBINKA W 2014 ROKU.	34
TABELA 12 MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH WYPOSAŻONE W INSTALACJE NA PRZEŁOMIE 2013 I 2014 ROKU.	34
TABELA 13 DANE DOTYCZĄCE LICZBY LUDNOŚCI ORAZ WSKAŹNIKÓW POWIĄZANYCH, W LATACH 2006-2014.	38
TABELA 14 WSKAŹNIKI OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO W GMINIE CYBINKA, POWIECIE SŁUBICKIM I W POLSCE W LATACH 2006-2014.	40
TABELA 15 LICZBA DZIECI W POSZCZEGÓLNYCH SZKOŁACH, STAN NA 2014.	45
TABELA 16 LICZBA DZIECI W PRZEDSZKOLACH I PUNKTACH OPIEKI PRZEDSZKOLNEJ, STAN NA 2014.	45
TABELA 17 ŚREDNIE WYNIKI Z EGZAMINU SZÓSTOKLASISTY W 2014.	47
TABELA 18 ŚREDNIE WYNIKI Z EGZAMINU GIMNAZJALNEGO W 2014.	48
TABELA 19 ANALIZA SWOT	62
TABELA 20 CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE.	65
TABELA 21 KIERUNKI DZIAŁAŃ W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH CELÓW.	67
TABELA 22 PRIORYTETOWE PROJEKTY I RAMY FINANSOWE STRATEGII.	69
TABELA 23 ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII GMINY CYBINKA Z CELAMI INNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.	80
	82

WYKRES 1 ZESTAWIENIE STĘŻEŃ ŚREDNIOROCZNYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W POWIECIE SŁUBICKIM.	10
WYKRES 2 STĘŻENIE ŚREDNIOROCZNE PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 (POZIOM DOPUSZCZALNY WYNOSI 40 µG/M ³) Z UWZGLĘDNIENIEM SEZONU GRZEWCZEGO I POZA GRZEWCZEGO W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM W LATACH 2011-2012.	11
WYKRES 3 OCENA SYTUACJI EKONOMICZNEJ W GMINIE CYBINKA.	12
WYKRES 4 OCENA OSOBISTEJ SYTUACJI MATERIALNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY CYBINKA.	13
WYKRES 5 ROZKŁAD ODPOWIEDZI NA PYTANIE O TO, NA CO WYSTARCZAJĄ DOCHODY MIESZKAŃCÓW GMINY CYBINKA.	14
WYKRES 6 ROZKŁAD ODPOWIEDZI NA PYTANIE "CZY ABY ZWIĘKSZYĆ SWOJE DOCHODY BYŁBY/ABY PAN(I) GOTÓW/OWA PODJĄĆ SIĘ PRACY "NA CZARNO" I ZREZYGNOWAĆ Z LEGALNEGO ZATRUDNIENIA?" ZADANE MIESZKAŃCOM GMINY CYBINKA.	14
WYKRES 7 WYDATKI I DOCHODY GMINY CYBINKA W LATACH 2010-2014 (W PLN).	17
WYKRES 8 ZADŁUŻENIE GMINY CYBINKA DO OGÓŁU DOCHODÓW W LATACH 2010-2014 NA TLE ŚREDNIEGO ZADŁUŻENIA GMIN W WOJ. LUBUSKIM I W KRAJU.	18
WYKRES 9 UDZIAŁ WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH W WYDATKACH OGÓŁEM W GMINIE CYBINKA	19
WYKRES 10 UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH W LICZBIE MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM	20
WYKRES 11 OCENA SYTUACJI NA LOKALNYM RYNKU PRACY (JAK OCENIA PAN/PANI DOSTĘPNOŚĆ MIEJSC PRACY W MIEJSCU ZAMIESZKANIA?). N=108	21
WYKRES 12 OCENA SKALI WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA PRACY NA CZARNO. N=108	22
WYKRES 13 ZGŁOSZONE PRZEZ PRACOWNIKÓW PUP ZAPOTRZEBOWANIE NA KWALIFIKACJE.	23
WYKRES 14 OCENA SYSTEMU ZBIERANIA ODPADÓW W GMINACH, W OCZACH MIESZKAŃCÓW. CYBINKA N=108	25
WYKRES 15 WSKAZANIA PROBLEMU DZIKICH WYSYPISK ŚMIECI JAKO JEDNEGO Z KLUCZOWEGO W GMINACH POWIATU SŁUBICKIEGO.	26
WYKRES 16 OCENA SWOICH WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH. N=108	35
WYKRES 17 OCENA DOSTĘPNOŚCI LOKALI MIESZKANIOWYCH W GMINIE CYBINKA. DLA PORÓWNIANIA OCENA MIESZKAŃCÓW GÓRZYCY I CAŁEGO POWIATU SŁUBICKIEGO.	36
WYKRES 18 ZMIANY LICZBY LUDNOŚCI W CYBINCE I WYBRANYCH JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W LATACH 2006-2014 (2006=100%)..	39
WYKRES 19 STRUKTURA SPOŁECZEŃSTWA GMINY CYBINKA W 2014 ROKU.	39
WYKRES 20 TRENDY W RUCHACH NATURALNYCH W GMINIE CYBINKA (URODZENIA ŻYWE I ZGONY) W LATACH 2006-2015.	41
WYKRES 21 SALDO MIGRACJI W PRZELICZENIU NA 1000 OSÓB W LATACH 2006-2015 DLA POWIATU SŁUBICKIEGO I GMINY CYBINKA.	41

WYKRES 22 GOSPODARSTWA DOMOWE KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2010-2014 WG KRYTERIUM DOCHODOWEGO.	42
WYKRES 23 WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI BRUTTO W GMINIE CYBINKA W 2014R.	47
WYKRES 24 CZĘSTOTLIWOŚĆ KORZYSTANIA Z RÓŻNYCH FORM AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW GMINY CYBINKA. N=108	54
WYKRES 25 DZIAŁANIA MIESZKAŃCÓW GMINY CYBINKA ZORIENTOWANE NA POPRAWĘ ZDROWIA. N=108	54
WYKRES 26 WYNIK CYBINKI W INDEKSIE POTRZEB LOKALNYCH 2014 W UJĘCIU PUNKTOWYM.	56
WYKRES 27 WARTOŚĆ INDEKSU POTRZEB LOKALNYCH (W UJĘCIU %) POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU SŁUBICKIEGO.	57
WYKRES 28 GRAFICZNE PRZEDSTAWIENIE WSKAZAŃ INDEKSU POTRZEB LOKALNYCH W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH BADANYCH PRZEZ INDEKS.	57
WYKRES 29 OPTYMALNY MODEL STRATEGII NA PODSTAWIE ANALIZY SWOT	64
WYKRES 30 PROCENTOWE WYRAŻENIE POTRZEB FINANSOWYCH POSZCZEGÓLNYCH CELÓW.	72

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1 – ANKIETA, ŹRÓDŁO DANYCH DO EWALUACJI

jak zaznaczyć prawidłową odpowiedź:	inne odpowiedzi	wybrana odpowiedź	inne odpowiedzi	inne odpowiedzi	inne odpowiedzi
1. Jak Pan(i) ocenia warunki życia materialnego w swoim miejscu zamieszkania?					
	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
2. Czy Pana(i) dochody wystarczają na:					
a. podstawowe utrzymanie i potrzeby bieżące (opłata rachunków, wyżywienie, zakup odzieży)				nie wystarczają	wystarczają
b. podstawowe utrzymanie i potrzeby bieżące (opłata rachunków, wyżywienie, zakup odzieży) oraz rozrywkę, kulturę i sport				nie wystarczają	wystarczają
c. podstawowe utrzymanie i potrzeby bieżące (opłata rachunków, wyżywienie, zakup odzieży), rozrywkę, kulturę, sport oraz oszczędzanie				nie wystarczają	wystarczają
3. Jak Pan(i) ocenia następującą ofertę w swoim miejscu zamieszkania?					
kultura	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
sztuka	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
rozrywka	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
sport	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
turystyka	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
4. Jak często korzysta Pan(i) z następujących form spędzania wolnego czasu?					
kultura	wcale	rzadko	czasami	często	bardzo często
sztuka	wcale	rzadko	czasami	często	bardzo często
sport	wcale	rzadko	czasami	często	bardzo często
rozrywka	wcale	rzadko	czasami	często	bardzo często
turystyka	wcale	rzadko	czasami	często	bardzo często
5. Czy czuje się Pan(i) bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania ?					
	zdecydowanie nie	raczej nie	trudno powiedzieć	raczej tak	zdecydowanie tak
6. Jak Pan(i) ocenia swoje warunki zamieszkania ?					

	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
7. Czy uważa Pan(i), że w miejscu Pani/Pana zamieszkania dostępność lokali mieszkaniowych na rynku jest:					
	bardzo mała	mała	przeciętna	duża	bardzo duża
8. Jak Pan(i) ocenia sytuację gospodarczą w swoim miejscu zamieszkania?					
	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
9. Jak ocenia Pan(i) dostępność miejsc pracy w swoim miejscu zamieszkania?					
	bardzo trudno znaleźć pracę	trudno znaleźć pracę	łatwo znaleźć pracę	bardzo łatwo znaleźć pracę	trudno powiedzieć
10. Jak ocenia Pan(i) skalę zjawiska "pracy na czarno" w swoim najbliższym otoczeniu?					
	w ogóle nie ma tego zjawiska	znam pojedyncze osoby (od 1 do 4 osób) pracujące "na czarno"	znam 5-10 osób pracujących "na czarno"	bardzo dużo osób w moim otoczeniu (powyżej 10 osób) pracuje "na czarno"	trudno powiedzieć
11. Czy aby zwiększyć swoje dochody byłby/aby Pan(i) gotów/owa podjąć się pracy "na czarno" i zrezygnować z legalnego zatrudnienia?					
	zdecydowanie nie	raczej nie	trudno powiedzieć	raczej tak	zdecydowanie tak
12. Jak Pan(i) ocenia dostęp do następujących form edukacji w Pana(i) okolicy ?					
przedszkola	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
szkoły podstawowe	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
gimnazja	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
szkoły ponadgimnazjalne	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
13. Czy przedszkole/szkoła umożliwiają rozwój zainteresowań Pana(i) dziecka?					
nie mam dzieci	zdecydowanie nie	raczej nie	trudno powiedzieć	raczej tak	zdecydowanie tak
14. Czy Pan(i) zdaniem szkoły przygotowują w sposób wystarczający do przystąpienia odpowiednio do sprawdzianu po szkole podstawowej, egzaminu gimnazjalnego, matury?					
	zdecydowanie nie	raczej nie	trudno powiedzieć	raczej tak	zdecydowanie tak
15. Jak Pan(i) ocenia warunki panujące w:					
przedszkolu	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
szkole podstawowej	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
gimnazjum	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze

szkole ponad- gimnazjalnej	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
16. Czy Pana(i) zdaniem na terenie gminy istnieje odpowiednia liczba organizacji (stowarzyszenia, fundacje, kluby sportowe itp.) działających na rzecz mieszkańców?					
	jest ich za mało	jest ich odpowiednia ilość	jest ich za dużo	nie mam zdania	
17. Jak Pan(i) ocenia swoje zaangażowanie w działalność społeczną?					
	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
18. Czy mieszkańcy mają jakieś korzyści z działalności organizacji społecznych?					
	zdecydowanie nie	raczej nie	trudno powiedzieć	raczej tak	zdecydowanie tak
19. Jak często utrzymuje Pan(i) kontakty dobrosąsiedzkie?					
	w ogóle nie utrzymuję	rzadko, tylko z niektórymi	sporadycznie	bardzo często	
20. Czy zdecydował/aby się Pan(i) na działalność społeczną w organizacjach działających na rzecz mieszkańców Pana/Pani gminy?					
	zdecydowanie nie	raczej nie	trudno powiedzieć	raczej tak	zdecydowanie tak
21. Czy, Pana(i) zdaniem, ludzie tacy jak Pan(i) mają wpływ na sprawy swojego miasta, gminy?					
	zdecydowanie nie	raczej nie	trudno powiedzieć	raczej tak	zdecydowanie tak
22. Czy interesuje się Pan(i) przyszłymi wyborami na do rad gminnych, powiatowych, sejmików województw oraz wyborami wójtów, burmistrzów i prezydentów miast?					
	zdecydowanie nie	raczej nie	trudno powiedzieć	raczej tak	zdecydowanie tak
23. Jak Pan(i) ocenia opiekę swojego lekarza rodzinnego ?					
	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
24. Jak Pan(i) ocenia dostępność usług świadczonych przez lekarzy specjalistów:					
	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
25. Czy Pan(i) zdaniem na terenie gminy nadużywanie alkoholu (proszę właściwie zaznaczyć)					
	stanowi duży problem społeczny	jest widoczne, ale nie jest to istotny problem społeczny	nie mam zdania	nie jest problemem	jest prywatną sprawą osób pijących
26. Jak często korzysta Pan(i) z usług medycznych świadczonych odpłatnie?					
	nie korzystam	rzadko	często	zawsze	
27. Kiedy widzę osobę niepełnosprawną to odczuwam (proszę zaznaczyć max 3 odp.)					

niechęć	obrzydzenie	lęk	współczucie	chęć rozmowy oraz / lub pomocy tej osobie	
nie mam szczególnych odczuć, moje uczucia wobec tej osoby są takie, jak w przypadku innych przechodniów		inne (jakie)			
28. Jakie działania Pan(i) prowadzi, by zdrowo żyć? (można zaznaczyć dowolną ilość odpowiedzi)					
nie prowadzę żadnych działań	uprawiam sport	zdrowo się odżywiam	nie palę tytoniu	nie piję alkoholu	nie używam narkotyków
regularnie wykonuję badania profilaktyczne		inne (jakie)			
29. Jak ocenia Pan(i) atrakcyjność przyrodniczą najbliższej okolicy?					
	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
30. Czy zna Pan(i) miejsca cenne przyrodniczo/ chronione w gminie Cybinka?					
	nie znam	znam niektóre	znam wiele		
31. Jak często spędza Pan(i) czas wolny na łonie natury?					
	nigdy	rzadko	czasami	często	bardzo często
32. Jak ocenia Pan(i) czystość wód w jeziorach i rzekach gminy Cybinka?					
	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
33. Jak ocenia Pan(i) obecny system odbierania odpadów?					
	bardzo źle	źle	trudno powiedzieć	dobrze	bardzo dobrze
34. Które z wymienionych spraw stanowią Pana(i) zdaniem podstawowy problem w Państwa okolicy ? (Proszę zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)					
hałas	brak kanalizacji	brak zieleni osiedlowej	zanieczyszczenie powietrza	jakość wody pitnej	dzikie wysypiska odpadów
stan techniczny ulic, jezdni, chodników	duże natężenie ruchu samochodowego	inne (jakie)			
35. Które z wymienionych potrzeb Pana(i) zdaniem są najważniejsze w Państwa okolicy ? (Proszę zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)					
zwiększenie wsparcia dla rozwoju biznesu	poprawa wyglądu miejscowości	zwiększenie ilości i poprawa jakości mieszkań	zwiększenie ilości i poprawa jakości działalności usługowej	poprawa stanu infrastruktury drogowej	parki, place zabaw, skwery

budowa/ remont infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej	hospicjum	inne (jakie)
---	-----------	--------------------

METRYCZKA

Płeć	Kobieta	Mężczyzna	Zamieszkanie	miasto	wieś
Wiek	poniżej 18 lat		18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata
	45-54 lata		55-64 lata		Powyżej 65 lat
Wykształcenie	podstawowe	zawodowe	średnie	wyższe	
Wielkość gospodarstwa domowego (osoby dorosłe + dzieci)					
	1	2	3-4	5 i więcej	

ZAŁĄCZNIK 2 – PLAN REMONTÓW OBIEKTÓW MIENIA GMINNEGO

Działanie	Identyfikacja lokalu	Szacunkowy koszt
Roboty budowlane w budynkach	Ul. 1 maja 2, Cybinka	300 000 zł
	Ul. Szkolna 2, Cybinka	
	Ul. Szkolna 4, Cybinka	
	Ul. Grunwaldzka 44, Cybinka	
	Ul. Słubicka 16C, Cybinka	
	Ul. Słubicka 45, Cybinka	
	Ul. Dąbrowskiego 21, Cybinka	
	Ul. Białkowska 9, Cybinka	
	Radzików 1 / 3	
Roboty budowlane w lokalach mieszkalnych	Ul. Słubicka 10/2, Cybinka	350 000 zł
	Ul. Słubicka 10/3, Cybinka	
	Ul. Słubicka 64/2, Cybinka	
	Ul. Daszyńskiego 31, Cybinka	
	Ul. Daszyńskiego 46/2, Cybinka	
	Ul. Limanowskiego 11/2, Cybinka	
	Ul. Limanowskiego 11/4, Cybinka	
	Ul. Limanowskiego 11/5, Cybinka	
	Ul. Robotnicza 28/3, Cybinka	
	Białków 39/1	
	Urad, ul. Szosowa 11/1	
	Urad, ul. Szosowa 11/2	
	Urad, ul. Szosowa 11/3	
	Mielesznica 7/1	
	Mielesznica 7/2	
Remonty lokali użytkowych i gospodarczych	Bieganów 11	150 000 zł
	Radzików 1 / 3	
	Ul. Słubicka 44, Cybinka	
	Grzmiąca, ul. Wojska Polskiego 34	

Remonty sali wiejskich	Sądów, ul. Parkowa 1	200 000 zł
	Rąpice, ul. Wojska Polskiego 29	
	Drzeniów 27	
	Grzmiąca, ul. Wojska Polskiego 20	
	Maczków 12	
	Bieganów 11	
	Urad, ul. Szosowa 11	
	Kłopot 13A	

ZAŁĄCZNIK 3 – PLAN REMONTÓW I MODERNIZACJI DRÓG W GMINIE CYBINKA

Nazwa zadania	Liczba mb	Szacunkowy koszt	Planowany rok realizacji
Przebudowa drogi ul. Mickiewicza w Cybince	121	250 000	2018 - 2020
Przebudowa ul. Wojska Polskiego w Cybince	110	200 000	2018 - 2020
Przebudowa ul. Krótkiej w Cybince	120	250 000	2019 -2021
Przebudowa ul. Leśnej w Cybince	700	500 000	2019 - 2021
Przebudowa ul. Białkowskiej w Cybince	480	400 000	2020 - 2022
Przebudowa ul. Staszica w Cybince	240	300 000	2020 - 2022
Przebudowa ul. Sienkiewicza (łączenie ul. Sienkiewicza z ul. Polną i ul. Krośnieńską)	700	600 000	2017 - 2020
Zakończenie budowy dróg na Os. Słonecznym w Cybince	1100	2 500 000,00	2016 - 2020
Przebudowa dróg gminnych na terenach wiejskich, jak również łączących wsie (m.in. droga Mieleznica-Rąpice, Drzeniów-Białków, drogi w Radzikowie, Rąpicach. Grzmiącej, Białkowie, Krzesinie, Kłopotcie, Maczkowie ,Uradzie Mieleznicy , Tawęcinnie i Rybojedzku)	8000	7 000 000,00	2016 - 2022

